

VOCEA AUTORITĂȚILOR LOCALE

BULETINUL INFORMATIV AL CONGRESULUI AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

nr. 5-6 (62-63), 2019

FAMILIA CALM: MAI NUMEROASĂ, MAI PUTERNICĂ!

9 ANI DE CALM -
O ISTORIE DE SUCCES
A UNEI INSTITUȚII
CARE A REUȘIT
SĂ UNEASCĂ,
NU SĂ DEZBINE!

Reprezentanți ai autorităților publice locale, centrale, deputați, Ambasadori, donatori, parteneri și oaspeți de onoare s-au reunit în data de 21 martie, pentru a marca 9 ani de la constituirea Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM). Sala a devenit neîncăpătoare pentru nenumărații prieteni, membri ai familiei CALM. Totodată, evenimentul cu genericul „9 ani cu CALM pentru Descentralizare, Autonomie și Dezvoltare Locală” a fost dedicat finalizării mandatului tuturor aleșilor locali și aprecierii aportului lor esențial în dezvoltarea colectivităților locale pe care le conduc cu succes și dedicație remarcabilă.

Președintele CALM Tatiana Badan a menționat că constituirea CALM și unificarea tuturor APL într-o singură asociație a reprezentat acum 9 ani un fenomen incredibil și nesperat, într-o societate extrem de dezbinată politic, cultural, social, național etc. „Credem că astăzi putem afirma cu certitudine că noi am reușit, iar CALM a devenit cu

adevărat o organizație reprezentativă, neafiliată, care este preocupată în exclusivitate de problemele colectivităților locale. CALM a devenit o organizație care unește și nu dezbină - o istorie de succes nu numai pe plan național, dar și internațional, fiind adusă ca exemplu și bună experiență.”

Printre rezultatele celor 9 ani de activitate a CALM, Tatiana Badan a menționat participarea activă în cadrul procesului decizional/normativ național cu avizări, documente de poziție, propuneri etc.; schimbarea atitudinii față de APL în societate - creșterea interesului față de problemele colectivităților locale; sensibilizarea permanentă și profesională a factorilor de decizie naționali și internaționali asupra problemelor APL; schimbarea sistemului de finanțe locale; creșterea salariilor în cadrul APL; descentralizarea parțială a Fondului Rutier; recunoașterea dreptului APL de a schimba destinația terenurilor și de a se adresa la Curtea Constituțională; îmbunătățirea sistemului achizițiilor publice locale; impulsivitatea procesului de înfrățiri cu localitățile din România și alte țări ale UE; reducerea presiunilor asupra aleșilor și funcționarilor locali. Pe plan extern, CALM este

membru al majorității structurilor internaționale relevante care promovează drepturile APL și a reușit să se afirme în calitate de apărător al drepturilor APL din Republica Moldova pe arena internațională.

Tatiana Badan a mulțumit partenerilor de dezvoltare care au o contribuție importantă în dezvoltarea și consolidarea colectivităților locale din Republica Moldova. De asemenea, în contextul în care aleșii locali sunt la final de mandat, președintele CALM a mulțumit tuturor autorităților locale pentru munca depusă în interesul colectivităților locale pe care le reprezintă și i-a asigurat de tot sprijinul CALM și de acum încolo.

Daniel Ioniță, Ambasadorul României în Republica Moldova a declarat că dezvoltarea unor administrații locale puternice, care să dispună de resurse financiare corespunzătoare, reprezintă o precondiție pentru stabilitatea și bunăstarea tuturor locuitorilor Republicii Moldova. „Cu această ocazie vreau să evidențiez posibilitățile autorităților locale din România de a finanța direct proiecte comune cu autoritățile locale din Republica Moldova”, a afirmat Excelența Sa.

Continuare în pag. 2

CITATUL LUNII

Inițiativele CALM la nivelul Uniunii Europene dau **REZULTATE**: numărul fondurilor UE pentru APL vor fi majorate substanțial și va fi creat un forum consultativ permanent cu APL! Este decizia revoluționară la care s-a ajuns în cadrul celei de-a 7-a ediție globală a Forumului de Politici Privind Dezvoltarea.

Neven Mimica,
Comisarul
pentru
Cooperare
și Dezvoltare
Internațională:

„Numărul fondurilor UE pentru APL vor fi mărite în mod esențial, în cadrul acestui nou program integral comun al UE. Ne bucurăm că în termene rapide se schimbă atitudinea față de APL, mai ales în contextul în care acum se identifică noi instrumente și pârghii de regândire a UE.”

Detalii, citiți în pagina **10**

ROMÂNIA, APROAPE DE PRIMĂRII DIN RM!

**Președintele României,
Klaus Iohannis:**

„Au fost comunități sprijinite, reabilitate grădinițe, s-au adus microbuze școlare etc. Ajutor a fost și este în continuare, fiindcă noi ne vedem ca actor principal în parcursul european al Republicii Moldova.”

Detalii din cadrul întâlnirii,
citiți în pagina **13**

FAMILIA CALM: MAI

Peter Michalko, șeful Delegației UE în Republica Moldova și-a concentrat atenția asupra celor trei cuvinte-cheie din titlul evenimentului: Descentralizare, Autonomie Locală și Dezvoltare. „Viziunea noastră comună este de dezvoltare a autonomiei locale într-o manieră sustenabilă, care să asigure furnizarea de servicii adecvate populației și să aibă capacitatea de a ges-

cadrul Asociației Autorităților Locale și Regionale din Norvegia, și-a manifestat bucuria de a fi în această zi semnificativă alături de CALM, constatând evoluția acestei organizații. „Vă transmit cele mai calde felicitări din partea asociației mele, cea care va lucra și în continuare cot la cot cu CALM. Mă bucur că această organizație s-a dezvoltat și vă asigur de susținerea noastră. Pentru autoritățile centrale este greu să aibă aproape 900 de interlocutori, iar CALM reprezintă majoritatea autorităților locale și este un partener de dialog.”

Potrivit deputatului Igor Munteanu, ex director al IDIS Viitorul, CALM este una dintre cele mai

tă etapă pot aprecia la justa valoare ceea ce au făcut colegii din CALM. Este important că au reușit în acești ani nu doar să existe, deoarece sunt asociații în

să construiască un dialog cu autoritățile centrale conform principiilor democratice.” Ginka Tchavdarova le-a dorit reprezentanților APL să-și dezvolte

tiona diverse fonduri, inclusiv proiecte pe care Uniunea Europeană le implementează sau le are în pregătire la nivel local.”

Potrivit lui Emil Drăghici, președintele Asociației Comunelor din România (ACoR), organizația pe care o reprezintă nu ar fi întregă fără cooperarea cu CALM. „Este absolut nevoie să fim împre-

tat dorința de a continua colaborarea cu CALM, astfel contribuind la dezvoltarea comunităților locale. „Considerăm că este nevoie ca frații noștri să fie alături de noi în Europa, iată de ce vom susține și în continuare CALM-ul în cadrul instituțiilor europene”, a punctat președintele AOR.

ună pentru că acesta și este scopul APL – de a fi mai aproape de cetățeni și de nevoile lor.” Emil Drăghici a afirmat că în acești

Ginka Tchavdarova, ex-director executiv al Asociației APL din Bulgaria (NAMRB) a menționat că în țările Europei de Est,

alte țări care nu aduc niciun folos autorităților locale și societății. CALM-ul, încă de la început s-a implicat în proiectele internaționale, precum cele ale NALAS, a acumulat experiență, a venit cu expertiză și încearcă

capacitățile, dar și cultura de a atrage investiții, de a administra transparent și astfel rezultatele vor fi și mai vizibile.

Bjoern Rongevaer, expert în

viabile instituții care reprezintă autoritățile locale din toată Europa de Est. „Zestrea cea mai de preț pe care o are la ora actuală CALM-ul este încre-

9 ani, CALM a făcut mulți pași înainte, iar ACoR-ul a avut multe de învățat de la CALM.

Și Mădălin Ady Teodosescu, președintele Asociației Orașelor din România (AOR) și-a manifestat

unde există o gândire centralizată, este foarte greu de creat o asociație puternică, democratică, apolitică, care să apere interesele APL, adică ale cetățenilor. „Doar cei care au parcurs aceas-

NUMEROASĂ, MAI PUTERNICĂ!

derea. Acest lucru v-a ajutat să depășiți diferențele de partid, să aveți încrederea oamenilor care au viziuni diferite. Vreau să cred că această construcție minunată care se numește CALM își va păstra dedicația pentru ceea ce face și peste 20 de ani va da lecții și altor democrații consolidate din Europa Centrală și de Est.”

Managerea proiectului Migrație și Dezvoltare Locală Oxana Măciucă a amintit că, acum 9 ani, PNUD Moldova a fost unul dintre partenerii care au stat la baza creării CALM-ului. „Pe parcursul acestor 9 ani am fost alături atât de secretariatul CALM, cât și de primari și v-am susținut pe calea descentralizării, a autonomiei locale și a unei dezvoltări locale durabile. **Agenția Elvețiană**

le va oferi în următorii patru ani APL.

Zoia Tulbure, șefa Biroului Relații cu Diaspora a Cancelariei de Stat a prezentat aleșilor locali noul program guvernamental care urmează a fi lansat în curând. „Programul DAR 1+1 are drept scop încurajarea și stimularea implicării diasporei în dezvoltarea localităților de baștină.”

Dan Nuțiu, directorul executiv al Asociației Investitorilor din România în Republica Moldova a fost de părere că cei 9 ani de activitate a CALM sunt un pas extrem de important în consolidarea APL. „Doar colaborând cu APL din Republica Moldova putem să ne dezvoltăm, să creăm un mediu competitiv, locuri de muncă, să facem în așa fel încât oamenii să nu mai plece, așa cum se întâmplă în momentul de față.”

Și pentru Svetlana Tabacari, primarul satului Scoreni, Strășeni ziua de 21 martie este una deosebită. „**CALM este un prieten bun pentru autoritățile locale, unde suntem mereu așteptați, iar atunci când nu găsim nicăieri în altă parte soluțiile la problemele cu care ne confruntăm, prietenii noștri din cadrul CALM ni le oferă pe cele mai bune.**”

Stela Onuțu, primar de Glodeni și-a amintit că în 2015, atunci când a câștigat primul mandat de primar, nu cunoștea specificul APL. „Am venit la primele ședințe organizate de CALM și am înțeles din start că aici e bine, e calm, că este o direcție binevenită pentru primarii de la primul mandat.”

Vitalie Gărgăun, primarul orașului Leova a confirmat că cu susținerea CALM a reușit să implementeze mai multe proiecte. „Vreau să felicit CALM-ul cu ocazia celor 9 ani de la fondare. Urmăresc zilnic toate noutățile care vin de la CALM. **Noi ne regăsim aici, în familia noastră de primari, aici ne simțim liberi, putem aborda orice întrebare și de cele mai multe ori găsim răspunsul.**”

Pentru Dezvoltare și Cooperare a aprobat o nouă etapă a proiectului „Migrație și Dezvoltare Locală”, ceea ce înseamnă că vom lucra și în continuare cu APL.” În context, Oxana Măciucă a prezentat noile oportunități de suport pe care PNUD

Vladimir Susarenco, primarul de Sadova, Călărași a afirmat că CALM este un avocat al administrației publice locale. „Ne ajută foarte mult, prin intermediul CALM am ajuns chiar și în Norvegia. Le dorim succes și încă mulți ani de acum încolo!”

PETER MICHALCO, ȘEFUL DELEGAȚIEI UE ÎN REPUBLICA MOLDOVA:

CALM ESTE ȘI TREBUIE SĂ FIE UN PARTENER REPREZENTATIV AL FIECĂREI GUVERNĂRI!

UE rămâne un suporter, dar și un susținător activ, al tuturor eforturilor depuse de CALM pentru promovarea unei guvernări locale veritabile! Este declarația făcută de șeful Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, care a fost unul dintre oaspeții de onoare la evenimentul cu genericul „9 ani cu CALM pentru Decentralizare, Autonomie și Dezvoltare Locală”.

În discursul său, Peter Michalko a menționat că Uniunea Europeană, împreună cu statele partenere, marchează anul acesta 10 ani de Parteneriat Estic, iar cu Republica Moldova cinci ani de la semnarea Acordului de Asociere și Liber Schimb, precum și de la liberalizarea regimului de vize cu Uniunea Europeană.

„Fără a intra în detalii referitor la aspectele problematice din ultimul an, inclusiv cu privire la democrația locală și statul de Drept, vreau să vă transmit un mesaj pozitiv, de încurajare și susținere. Doresc să mă concentrez asupra celor trei cuvinte cheie din titlul acestui eveniment: Decentralizare, Autonomie locală și Dezvoltare. Permiteți-mi să încep cu obiectivele și angajamentele noastre asumate în cadrul agendei de asociere adoptată în 2017, care are una dintre prioritățile-cheie reforma administrației publice la nivel central și local, inclusiv prin susținerea procesului de descentralizare, îmbunătățirea calității și accesibilității serviciilor locale, precum și lansarea unei reforme teritoriale care să se integreze prin alocarea resurselor și beneficiilor pentru cetățeni. Toate aceste procese au ca obiectiv consolidarea

responsabilității eficienței și autonomiei administrării la nivel local. **Congresul Autorităților Locale din Moldova este și trebuie să fie un partener reprezentativ al fiecărei guvernări în aceste procese.** După cum cunoașteți, principiul subsidiarității este unul dintre principiile fundamentale ale Uniunii Europene, respectiv, al operei competențelor la nivelul cetățenilor, acolo unde poate fi gestionat eficient.”

Peter Michalko a reiterat faptul că viziunea Uniunii Europene pentru Republica Moldova este dezvoltarea autonomiei locale într-o manieră sustenabilă, care să asigure furnizarea serviciilor adecvate populației și să aibă capacitatea de a gestiona diverse fonduri, inclusiv numeroase proiecte pe care Uniunea Europeană le implementează sau le are în pregătire la nivel local. **„Pentru atingerea acestei viziuni este nevoie ca să fie asigurat un proces de consultare largă cu autoritățile**

locale și cu primarii care sunt aleși direct de către cetățeni și care cunosc cel mai bine nevoile comunității, iar pentru a asigura viabilitatea unei asemenea viziuni trebuie cu toții să lucrăm pentru ca responsabilitatea autorităților locale să fie cu adevărat în fața cetățenilor. Știți cu toții că Uniunea Europeană pune accentul pe dezvoltarea democratică, asigurarea sistemului de multipartitism și a unor alegeri care să reflecte voința cetățenilor, în condițiile unui mediu favorabil pentru diversitatea de opinii. De aceea, vreau să vă asigur că alegerile locale din acest an vor fi urmărite cu

mare atenție de noi și vor contribui la evaluarea pe care o facem cu privire la sănătatea democrației și a statului de drept în Moldova. Evaluări care condiționează mărirea și modul de acordare a asistenței noastre.”

Șeful Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova a vorbit și despre al treilea termen din genericul evenimentului: «Dezvoltarea». **„Uniunea Europeană și statele sale membre au fost și rămân cel mai mare partener de dezvoltare al Republicii Moldova. Nu avem niciun dubiu în această privință, iar au-**

care s-au încheiat, pentru binele cetățenilor care trăiesc acolo și vreau să vă asigur că vom continua această susținere. Am ambiția să vizitez cât mai multe localități din Republica Moldova și să aducem cât mai multe proiecte de acest gen pentru oamenii din această țară frumoasă.»

În încheierea discursului său, Peter Michalko a afirmat că în ultimul an și jumătate în care a circulat prin țară și s-a întâlnit cu mulți dintre aleșii locali, a cules foarte multe exemple de dăruire personală în activitate, în modul în care din puținele resurse disponibile au fost dezvoltate unele soluții locale. **„Am discutat cu mulți oameni care nu voiau să cedeze condițiilor nefavorabile. Astfel, sunt convins că păstrându-ne încrederea și valorile vom reuși să menținem și să creștem masă critică a celor care împreună, în solidaritate și în deplin respect față de oamenii pe care îi reprezintă, pot aduce transformarea Europeană a Republicii Moldova și atingerea obiectivului de etapă: Asocierea Politică și Integrare Economică cu Uniunea Europeană. Este important ca cetățenii să simtă acest lucru în fiecare zi.**

Șeful Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova a mulțumit Congresului Autorităților Locale din Moldova pentru cei nouă ani de activitate și i-a dorit continuarea muncii de sprijin și cooperare pentru dezvoltarea locală autonomă și sustenabilă. De asemenea, Peter Michalko a mulțumit tuturor primarilor și reprezentanților administrației publice locale și și-a exprimat speranța că se va întâlni cu aceștia cât mai des în localitățile pe care le reprezintă. Felicitări și la mulți ani CALM!

„UNA DINTRE PRIORITĂȚILE-CHEIE ALE NOASTRE ESTE REFORMA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LA NIVEL CENTRAL ȘI LOCAL, INCLUSIV PRIN SUSȚINEREA PROCESULUI DE DESCENTRALIZARE, ÎMBUNĂȚĂȚIREA CALITĂȚII ȘI ACCESIBILITĂȚII SERVICIILOR LOCALE, PRECUM ȘI LANSAREA UNEI REFORME TERITORIALE CARE SĂ SE INTEGREZE PRIN ALOCAREA RESURSELOR ȘI BENEFICIILOR PENTRU CETĂȚENI. TOATE ACESTE PROCESURI AU CA OBIECTIV CONSOLIDAREA RESPONSABILITĂȚII EFICIENȚEI ȘI AUTONOMIEI ADMINISTRĂRII LA NIVEL LOCAL. !”

toritățile locale au fost și vor rămâne parteneri credibili și de încredere pentru Uniunea Europeană în angajamentul de îmbunătățire a vieții cetățenilor și în crearea bunăstării la nivel local. Desigur, creșterea implicării autorităților locale în programele UE depinde de capacitatea administrativă, de modul transparent prin care cooperează cu cetățenii, mediul de afaceri și societatea civilă, de profesionalismul funcționarilor publici și aleșilor locali. Vreau să vă mulțumesc tuturor celor cu care ne-am întâlnit în localitățile dumneavoastră, la proiecte care s-au început sau

presă sau de la colegii primari cu care am contacte directe. N-aș putea spune că este o vârstă a maturității pentru că, oricare dintre noi, de la an la an, mai avem de învățat. Oricum, CALM-ul a făcut mulți pași și trebuie să spun foarte sincer că noi, Asociația Comunelor din România, chiar am avut de învățat multe de la CALM.

EMIL DRĂGHICI, PREȘEDINTELE ASOCIAȚIEI COMUNELOR DIN ROMÂNIA:

„NE-AM PROPUS SĂ ADUCEM CALM-UL ÎN STRUCTURILE EUROPENE, PRECUM ESTE COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR ȘI AM ȘI REUȘIT”

Președintele Asociației Comunelor din România (ACoR) Emil Drăghici a fost unul dintre invitații de onoare la evenimentul de marcare a celor 9 ani de la constituirea Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM). Despre rezultatele cooperării dintre cele două asociații este interviul pentru calm.md.

În primul rând, vreau să vă mulțumesc pentru tot ceea ce face ACoR-ul pentru CALM, deoarece CALM-ul ar fi fost mult mai sărac fără această cooperare cu Asociația Comunelor din România...

Emil Drăghici: Vă mulțumesc pentru această apreciere, dar eu văd lucrurile puțin altcumva. Noi, cei din ACoR, n-am fi întregi fără CALM. Așadar, este absolut nevoie să fim împreună, unii cu ceilalți, pentru că acesta este și scopul autorităților administrației publice locale – de a fi mai aproape de cetățeni și nevoile lor, iar cetățenii au aceleași nevoi și într-o parte și în cealaltă a Prutului.

În condițiile Republicii Moldova, 9 ani ai CALM-ului înseamnă o vârstă a maturității sau mai e mult până departe?

Emil Drăghici: Eu vin din când în când în Republica Moldova, iar ceea ce aflăm este din

Asociațiile reprezentative ale APL din România promovează interesele comunităților locale din Republica Moldova în cadrul instituțiilor europene...

Emil Drăghici: Noi ne-am propus să aducem CALM-ul în

structurile europene, precum este Comitetul European al Regiunilor și am și reușit, pe zone informale, ce-i drept, dar de multe ori acestea sunt cele mai importante în ceea ce privește legăturile directe pe care le pot avea cei din CALM cu noi și cu Comitetul European al Regiunilor – structură la nivel european care reunește autoritățile administrației publice locale. De asemenea, în cadrul celui de-al cincilea Forum franco-român, care se desfășoară în perioada 1-4 aprilie, la Lyon, Franța, am ținut neapărat să fie împreună cu noi CALM-ul, pentru că doar așa putem să arătăm că aceste două structuri sunt surori, prietene.

În unele cazuri am văzut că de la tribunele europene ați militat în favoarea CALM-ului și nu ați mai avut timp să vorbiți despre doleanțele DVS...

Emil Drăghici: Nu am militat pentru CALM, ci pentru colectivitățile locale din Republica Moldova, CALM-ul fiind doar exponentul lor. În momentul în care ești împreună cu exponentul lor, gândul îți este la sprijinirea colectivităților locale, a celor care au depus încredere în autoritățile respective.

Ce doriți CALM-ului?

Emil Drăghici: Ceea ce doresc și Asociației Comunelor din România - cât mai multe

AMBASADORUL ROMÂNIEI LA CHIȘINĂU **DANIEL IONIȚĂ** **A ÎNCURAJAT CALM-UL ÎN DEMERSURILE DE PROMOVARE** **A PRINCIPIILOR DESCENTRALIZĂRII ȘI DEZVOLTĂRII LOCALE DURABILE!**

Ambasadorul României în Republica Moldova Daniel Ioniță a fost alături de CALM la celebrarea celor 9 ani de la fondarea instituției. În discursul său ținut în cadrul evenimentului din 21 martie, cu genericul „9 ani cu CALM pentru Descentralizare, Autonomie și Dezvoltare Locală”, Excelența Sa a menționat că asociația CALM a devenit în scurt timp de la crearea o voce puternică a autorităților locale din Republica Moldova, atât pe plan național, cât și la nivel european. Daniel Ioniță a salutat prezența la manifestare a delegaților din România și din alte țări.

„Sunt aici, în fața dumneavoastră, în calitate nu doar de Ambasador al României în Republica Moldova, dar și de reprezentant al președinției Uniunii Europene, care se derulează sub motto-ul „Coeziunea, o valoare comună Europeană”. În scopul promovării și coordonarea acțiunilor menite să asigure Coeziunea regională în cadrul Uniunii Europene, România a găzduit la 14-15 martie anul curent, la București, al optulea Summit European al regiunilor și Orașelor, care a reunit liderii naționali, locali și regionali din întreaga Europă, inclusiv din Republica Moldova, pentru a discuta despre viitorul Uniunii Europene și despre modalitățile de implicare mai eficiente a cetățenilor în proiectul european, prin intermediul autorităților locale și regionale.”

Excelența Sa a reiterat faptul că România este un susținător important al parcursului european al Republicii Moldova, atât la nivel politic, cât și sub aspectul asisten-

ței financiare. „Ca partener economic principal al Republicii Moldova, România este cointereseată în dezvoltarea economică durabilă și competitivă, care să ofere un mediu de afaceri prietenos pentru companiile locale, dar și pentru investitorii străini, să dispună de un sistem bancar viguros, precum și de reguli clare și transparente de acces pe piață și de soluționare a eventualelor dispute financiare.”

În context, Ambasadorul României a menționat că dezvoltarea unor administrații locale puternice, care să dispună de resurse financiare corespunzătoare, reprezintă o precondiție pentru stabilitatea și bunăstarea tuturor locuitorilor Republicii Moldova.

„Cu această ocazie, doresc să evidențiez posibilitățile auto-

„CA PARTENER ECONOMIC PRINCIPAL AL REPUBLICII MOLDOVA, ROMÂNIA ESTE COINTERESATĂ ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICĂ DURABILĂ ȘI COMPETITIVĂ, CARE SĂ OFERE UN MEDIU DE AFACERI PRIETENOS PENTRU COMPANIILE LOCALE, DAR ȘI PENTRU INVESTITORII STRĂINI, SĂ DISPUNĂ DE UN SISTEM BANCAR VIGUROS, PRECUM ȘI DE REGULI CLARE ȘI TRANSPARENTE DE ACCES PE PIAȚĂ ȘI DE SOLUȚIONARE A EVENTUALELOR DISPUTE FINANCIARE!”

rităților locale din România de a finanța direct proiecte comune cu autoritățile locale din Republica Moldova. Încurajez și în acest context intensificarea demersurilor autorităților locale în vederea sporirii numărului înfrățărilor dintre localitățile celor două maluri ale Prutului.” Daniel Ioniță a amintit despre campania „Centenar prin

înfrățiri”, care a fost lansată în anul 2017 de Ministerul Pentru Românii de Pretutindeni din România. „Este o campanie menită să promoveze în mod activ încheierea acordurilor de înfrățire și de cooperare între unitățile administrativ-teritoriale din România și Republica Moldova. Această campanie continuă și anul acesta. De asemenea, vreau să mă refer și la proiectele transfrontaliere din programele operaționale comune Republica Moldova-România sau cele de la Marea Neagră, precum și la noile instrumente din cadrul strategiei UE pentru regiunea Dunării. Aceste inițiative sunt menite să fie implementate și finanțate cu sprijinul Uniunii Europene.”

Ambasadorul României a încurajat aleșii locali din Republica Moldova să participe activ în cadrul tuturor acestor proiecte ce pot adu-

maluri ale Prutului.

„România a sprijinit constant proiecte în domeniul dezvoltării economice, promovării IMM-urilor și asociațiilor de producători, atât la nivelul autorităților centrale, dar și la nivelul Agențiilor de Dezvoltare Regională și al autorităților locale. Doresc să evidențiez deschiderea în 2018, la Chișinău, a Asociației Investitorilor din România, o organizație profesională menită să contribuie la coordonarea eforturilor noastre și a oamenilor de afaceri români, în vederea atragerii de investiții străine în Republica Moldova, în special investiții românești.”

Daniel Ioniță i-a asigurat pe aleșii locali de faptul că România va continua să sprijine parcursul european al Republicii Moldova. „Toate acțiuni implementate până în prezent confirmă angajamentul nostru ferm și constant pentru sprijinirea modernizării și a reformării unor sectoare din Republica Moldova care au un impact direct asupra cetățenilor sau agenților economici. **România va continua să ofere sprijinul său politic și financiar procesului de integrare europeană și dezvoltării economice durabile, atât la nivel central cât, mai ales, la nivel local, în Republica Moldova.**”

Ambasadorul României la Chișinău a adus sincere felicitări conducerii CALM și tuturor membrilor organizației cu ocazia aniversării și i-a încurajat în demersurile lor de promovare a principiilor descentralizării și dezvoltării locale durabile. În condițiile în care aleșii locali sunt la final de mandat, Daniel Ioniță le-a dorit tuturor celor care candidează mult succes, arătându-se convins că aleșii locali vor beneficia în continuare de sprijinul celor i-au ales și până acum.

ce beneficii directe cetățenilor din comunitățile locale.”

De asemenea, Excelența Sa a confirmat faptul că există deschidere și disponibilitate din partea partenerilor din România de a se implica activ în elaborarea și implementarea unor proiecte comune transfrontaliere, în beneficiul comunităților locale de pe cele două

succese în relația cu autoritățile administrației centrale, de multe ori, cele care pun cele mai multe piedici bunei funcționări a colectivităților locale.

Avem rezultate foarte bune atunci când reprezentanții autorităților locale și ai celor centrale găsesc limbă comună sau timp pentru a dialoga. Cum îi motivăm să găsească acest timp sau înțelegere privind necesitatea dialogului?

Emil Drăghici: Timpul și înțelegerea sunt date de caracterul oamenilor. Eu țin foarte mult la această legătură pentru că,

să observați că și noi avem în Parlamentul României primari ai comunelor care au ajuns acolo dar n-au făcut nimic, nici cât au fost în comunele lor și nici cât sunt în Parlament. Așadar, contează cel mai mult caracterul persoanelor.

Totuși, observăm că în România există un dialog între autoritățile locale și cele centrale.

Emil Drăghici: Să știți că de multe ori este un dialog al surzilor și trebuie să remarc faptul că și noi avem multe neajunsuri. În acest an, în urma Adunării Generale am venit cu o listă de priorități ale comunelor, astfel încât să arătăm problemele pe care le-am constatat, dar și să oferim soluțiile de care guvernării să țină seama. Mai nou, am supus atenției și anul în care am făcut prima dată o propunere sau alta. Am constatat că sunt și propuneri care au 10-15 ani și atunci e clar că suntem într-o zonă în care autoritățile administrației-

ei publice centrale, nu mai pot spune că sunt surde, sunt lipsite de cel mai mic element de bună-credință.

Putem spune că datorită acestei cooperări între ACoR și CALM au apărut și foarte multe parteneriate între comunitățile locale de pe cele două maluri ale Prutului, multe proiecte comune..

Emil Drăghici: Legislația României prevede că orice comună înfrățită cu orice sat, comună sau oraș din Republica Moldova poate să facă parteneriate. Problema este că și noi avem multe de făcut în comunele noastre și e greu să rupi de la tine ca să dai altuia din sistemul public. Totuși, sunt primari care reușesc acest lucru, îmi vine în minte acum colegul și prietenul Alin Adrian Nica din comuna Dudeștii Noi, județul Timiș, care are vreo două investiții în Republica Moldova, în satele cu care este înfrățit.

„NOI NE-AM PROPUS SĂ ADUCEM CALM-UL ÎN STRUCTURILE EUROPENE, PRECUM ESTE COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR ȘI AM ȘI REUȘIT, PE ZONE INFORMALE, CE-I DREPT, DAR DE MULTE ORI ACESTE SUNT CELE MAI IMPORTANTE ÎN CEEA CE PRIVEȘTE LEGĂTURILE DIRECTE PE CARE LE POT AVEA CEI DIN CALM CU NOI ȘI CU COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR – STRUCTURĂ LA NIVEL EUROPEAN CARE REUNEȘTE AUTORITĂȚILE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE!”

BJØRN RONGEVAER, EXPERT ÎN CADRUL ASOCIAȚIEI AUTORITĂȚILOR LOCALE ȘI REGIONALE DIN NORVEGIA:

„CALM-UL S-A TRANSFORMAT ÎNCET-ÎNCET ÎNTR-O ASOCIAȚIE SIMILARĂ CELOR DIN EUROPA”

Bjørn Rongevaer, expert în cadrul Asociației Autorităților Locale și Regionale din Norvegia și-a manifestat bucuria de a fi la evenimentul cu genericul „9 ani cu CALM pentru Descentralizare, Autonomie și Dezvoltare Locală” și i-a asigurat pe cei prezenți în sală că asociația pe care o reprezintă va lucra și în continuare cot la cot cu CALM.

De ce este important ca autoritățile locale să aibă o asociație care să le reprezinte drepturile?

Bjørn Rongevaer: Congresul Autorităților Locale din Moldova este foarte important pentru autoritățile locale. Pentru autoritățile centrale este foarte greu să aibă aproape 900 de interlocutori, iar prin intermediul CALM ei au această abilitate de a comunica cu cei care îi reprezintă.

La noi nu prea există această

cultură a comunicării...

Bjørn Rongevaer: Cazul Republicii Moldova este specific, dar îmi pot imagina că nu se înțelege pe deplin rolul asociației. Este important să se conștientizeze că nu

luptă nimeni împotriva cuiva, dar este cineva care oferă suport, cu care poți lucra și soluționa diverse probleme.

Guvernul Norvegiei este un mare susținător al CALM. De ce credeți că este important să ajutați CALM-ul?

Bjørn Rongevaer: Deoarece în țara mea există un dialog foarte bun între nivelul local, regional și cel național privind multiplele domenii de politici. Cred că avem un sistem bine pus la bun pentru a avea acest dialog. Și la voi este nevoie de cineva competent și credibil cu care să se dialogheze.

Credeți că asociația CALM este una puternică?

Bjørn Rongevaer: Da, deoarece are foarte mulți membri și are un dialog activ cu ei. Sigur că încă este mult de lucru, deoarece trebuie să fie perceput și acceptat în calitate de partener. CALM trebuie să fie relevant atât pentru autoritățile centrale, cât și pentru membrii săi. Aceasta este provocarea CALM, trebuie să ai un bun dialog ca să știi ce doresc, care sunt necesitățile membrilor și să faci în așa fel încât să te faci auzit la nivelul administrației centrale.

Ce părere aveți despre evenimentul de astăzi?

Bjørn Rongevaer: A fost destul de interesant, s-a discutat despre CALM-ul de acum 9 ani, când a fost creată o organizație mică, cu câțiva oameni entuziaști și CALM-ul care s-a transformat încet-încet într-o asociație similară celor din Europa.

„CALM TREBUIE SĂ FIE RELEVANT ATÂT PENTRU AUTORITĂȚILE CENTRALE, CÂT ȘI PENTRU MEMBRII SĂI. ACEASTA ESTE PROVOCAREA CALM, TREBUIE SĂ AI UN BUN DIALOG CA SĂ ȘTII CE DORESC, CARE SUNT NECESITĂȚILE MEMBRILOR ȘI SĂ FACI ÎN AȘA FEL ÎNCÂT SĂ TE FACI AUZIT LA NIVELUL ADMINISTRAȚIEI CENTRALE!”

GINKA TCHAVDAROVA, EX-DIRECTOR EXECUTIV AL ASOCIAȚIEI APL DIN BULGARIA:

„SCOPUL FINAL AL CALM ESTE SĂ SCHIMBE ÎN BINE SATELE ȘI ORAȘELE DIN REPUBLICA MOLDOVA!”

40 de primari din Republica Moldova au mers acum 9 ani în Bulgaria pentru a cunoaște ce înseamnă o asociație reprezentativă a autorităților locale, una care să apere interesele tuturor autorităților locale, indiferent de apartenența politică. Ginka Tchavdarova era atunci director executiv al Asociației APL din Bulgaria (NAMRB), această instituție fiind un model pentru multe asociații din Europa de Est și cea Centrală. Ginka Tchavdarova a participat la evenimentul de marcare a celor 9 ani de la fondarea CALM și ne-a spus care sunt reușitele CALM, dar și care ar trebui să fie următoarele obiective.

Sunteți mulțumită de rezultatele înregistrate de CALM în acești 9 ani de activitate?

Ginka Tchavdarova: În Europa de Est, unde sunt țări care au avut regimuri comuniste, unde încă mai există o gândire centralizată, este foarte greu de creat o asociație puternică, democratică, apolitică, care să apere interesele APL, adică ale cetățenilor. Doar cei care au parcurs această etapă pot aprecia la justa valoare ceea ce au făcut colegii din CALM. Este important că au reușit în acești ani nu doar să existe, deoarece sunt asociații în alte țări care nu aduc niciun folos autorităților locale și societății. CALM-ul, încă de la început s-a implicat în proiectele internaționale, precum cele ale NALAS, a acumulat experiență, a venit cu expertiză și încearcă să construiască un dialog cu autori-

„ DORESC CALM-ULUI SĂ NU-ȘI PIARDĂ DISPOZIȚIA CREATIVĂ, SĂ AIBĂ PUTERI ȘI RĂBDARE ȘI SĂ ÎNREGISTREZE, PAS CU PAS, NOI REZULTATE, CA SĂ SCHIMBE ÎN BINE SATELE ȘI ORAȘELE DIN REPUBLICA MOLDOVA, DEOARECE ACESTA ESTE SCOPUL FINAL AL CALM!”

tățile centrale, conform principiilor democratice. Este adevărat că noi vrem să obținem rezultate cât mai repede. Dacă am avut o întrevvedere cu ministrul Finanțelor sau cu un alt reprezentant al Guvernului așteptăm ca imediat să fim auziți și să înregistrăm progrese. Experiența mea vastă de director al asociației APL din Bulgaria m-a învățat că uneori este nevoie de 10 întâlniri și tocmai la a 11-a vom obține un rezultat. Iată de ce unul dintre cuvintele care ar trebui să ne caracterizeze este răbdarea. E firesc să ne dorim ca mâine oamenii să trăiască mai bine, ca autoritățile locale să aibă posibilitatea să răspundă necesităților cetățenilor din localitățile lor, să poată privi în ochii consătenilor, să nu fie nevoite să explice că nu pot face una sau alta deoarece nu sunt bani. Prin prisma experienței mele, pot spune că sunt foarte mulțumită de rezulta-

tele pe care le-a înregistrat CALM în acești 9 ani. Poate că cei din CALM nu sunt atât de mulțumiți, deoarece ei au așteptări mult mai mari, dar așa și trebuie să fie deoarece, dacă nu avem obiective mărețe, nici dezvoltare nu vom avea.

Ce părere aveți despre evenimentul care a fost organizat de CALM pentru a marca acești 9 ani de la constituire?

Ginka Tchavdarova: A fost un eveniment foarte bun, o modalitate de a ne revedea și e bine ca această manifestare să devină o tradiție. La început și pe noi ne criticau donatorii externi spunându-ne că deja am obținut niște rezultate și e timpul să ne oprim, să apreciem ceea ce am făcut, întrebându-ne de ce imediat venim cu altă problemă și

alergăm să o soluționăm? Și voi trebuie să învățați să prețuiți efortul pe care îl depuneți, dar și oamenii care v-au ajutat să obțineți rezultatele pe care le aveți. Evenimentul de astăzi a avut anume acest obiectiv, de a aprecia oamenii care au făcut ceva pentru CALM, care au contribuit la dezvoltarea comunităților. Ei trebuie menționați și lor trebuie să le spunem mulțumesc! **Primarii, atunci când se întâlnesc cu cetățenii, sunt luați la întrebări și chiar și atunci când oamenii văd rezultate, evitați să spună mulțumesc. Oamenii nu le spun mulțumesc primarilor pentru că e lumină sau drumul reparat, dar imediat prezintă altă problemă ce trebuie soluționată.** Este important să nu uităm cine a ajutat CALM-ul, această instituție trebuie să existe

100-200 de ani, la fel ca alte asociații din Europa, dar trebuie păstrată memoria instituțională a CALM, despre oameni, despre munca depusă și despre primele rezultate. Acestea pot părea ne semnificative, dar la acea vreme ele erau foarte importante, deoarece au schimbat unele abordări. Mi-a plăcut foarte mult forumul de astăzi, iar o idee foarte bună a fost cea de a invita noii reprezentanți ai Parlamentului care până acum au avut putere de decizie la nivel local. Totodată, asociațiile noastre sunt viabile și înregistrează rezultate pentru că misiunea este de a avea dialog atât cu reprezentanții APL, dar și cu guvernarea. Acest lucru nu este întotdeauna ușor, dar dacă noi nu vom vorbi, nu vom propune soluții, va rămâne totul la nivel de plângeri și nemulțumiri. **Doresc CALM-ului să nu-și piardă dispoziția creativă, să aibă puteri și răbdare și să înregistreze, pas cu pas, noi rezultate, ca să schimbe în bine satele și orașele din Republica Moldova, deoarece acesta este scopul final al CALM.** Urmăresc că deja orașele și satele s-au schimbat, au fost renovate grădinițele, școlile, sunt reparate unele drumuri, iar acesta este efortul făcut la nivel local. Sigur că acest lucru a devenit posibil susținerea partenerilor europeni, dar e greu de obținut finanțările, de coordonat cu acestea și de dat dări de seamă. Noi o perioadă lungă am învățat acest proces și cunoaștem că pentru greșeli se plătește cu bani grei. Iată de ce trebuie să dezvoltăm capacitățile și cunoștințele APL, să dezvoltăm cultura de a atrage investiții, cum să administrăm transparent și astfel rezultatele vor fi și mai vizibile.

DIRECTORUL EXECUTIV AL CALM VIOREL FURDUI:

„O REFORMĂ TERITORIALĂ NEPREGĂTITĂ, NETRANSPARENTĂ ȘI GRĂBITĂ AR PUTEA AVEA EFECTE EXTREM DE PERICULOASE: STOPAREA ORICĂREI DEZVOLTĂRI, ACCELERAREA MIGRAȚIEI, DEGRADAREA ȘI DEPOPULAREA LOCALITĂȚILOR!”

Așteptările autorităților locale de la noua guvernare, reformele ce vizează în mod direct autoritățile locale, inițiative ce se doresc a fi implementate deși nu sunt coordonate cu expertii și societatea civilă, acestea sunt subiectele abordate în cadrul emisiunii Regionalii de către Mihail Sirkeli cu directorul executiv al Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) Viorel Furdui.

Care sunt așteptările CALM și ale autorităților locale de la noua legislatură a Parlamentului și de la noul Guvern?

Viorel Furdui: Nu așteptăm nimic altceva comparativ cu celelalte legislaturi și guvernări din ultimele aproape trei decenii. Avem mari rezerve la capitolul întăririi autonomiei locale, descentralizării, implementării angajamentelor asumate prin semnarea documentelor strategice din acest domeniu. Atât la nivelul CALM, dar și la cel al noii guvernări este foarte mult de lucru în ceea ce privește stabilirea priorităților în domeniul reformelor administrării publice. Potrivit CALM, la ora actuală aceste documente strategice, printre care strategia de descentralizare și planul de acțiuni sunt de ajuns pentru a întreprinde unele măsuri de către noul Parlament și Guvern. Poate unii consideră că aceste acte nu mai sunt actuale, deși chiar autoritățile noastre recunosc că majoritatea obiectivelor din aceste documente nu au fost implementate. Totodată, în scurt timp Consiliul European va adopta o nouă Rezoluție cu recomandări pentru Republica Moldova și din câte cunoaștem aceasta va conține constatări concrete privind domeniile de bază problematice în ceea ce privește democrația locală, descentralizarea și consolidarea acestor procese.

Fără a intra în detalii, puteți să ne spuneți dacă în această Rezoluție care va fi prezentată în Consiliul European se constată o dinamică pozitivă sau lucrurile se înrăutățesc?

Viorel Furdui: În mare măsură noutăți nu sunt. Actul se bazează pe concluziile Rezoluțiilor precedente în care era explicată starea lucrurilor din Republica Moldova în cele mai principale domenii. Aceasta este a patra Rezoluție din ultimii patru ani. Vă imaginați, în fiecare an Republica Moldova a fost în centrul atenției Congresului Puterilor Locale și Regionale al Consiliului European. Inclusiv în această Rezoluție se constată că starea lucrurilor este complicată și că nu s-au înregistrat îmbunătățiri comparativ cu etapele anterioare monitorizate, de exemplu din 2012, dimpotrivă, în unele

cazuri chiar s-au înrăutățit, am în vedere domeniul precum descentralizarea fiscală, implicarea factorului politic, presiunea asupra primarilor, libertatea în domeniul decizional privind salarizarea din APL, etc. În această Rezoluție se constată existența multiplelor probleme ce se regăsesc și în Rezoluțiile anterioare, totodată se atrage atenția asupra unor aspecte ce s-au înrăutățit.

A patra Rezoluție în patru ani este rezultatul activității CALM?

Viorel Furdui: Cineva încearcă să plaseze vina pe CALM, reieșind din faptul că instituția noastră s-a adresat periodic după susținerea Congresului Puterilor Locale și Regionale al CoE. De fapt, acesta este rezultatul unei expertize independente, deoarece Consiliul European are o metodă anume de a activa, reprezentanții căruia se întâlnesc cu guvernarea, cu societatea civilă, vorbesc cu cei care s-au adresat cu diverse probleme, etc. Astfel, experții Congresului Puterilor Locale și Regionale al Consiliului European trag concluziile, le prezintă într-un limbaj diplomatic și vin cu unele recomandări pentru guvernare. Este un proces de lucru complex a unei structuri independente. În afară de aceasta, pe parcursul ultimilor patru ani au fost și alte rapoarte, studii în acest domeniu, elaborate de organizații independente cunoscute în Republica Moldova.

Guvernul Pavel Filip își propune să realizeze reforma administrației locale. Prima etapă a fost reforma administrației centrale, adică a Guvernului, a fost micșorat numărul ministerelor, etc. Potrivit acestei strategii, etapa următoare ar trebui să fie reforma administrației publice locale. În diverse cercuri se discută despre faptul că Guvernul va purcede la implementarea reformei autorităților locale imediat după alegerile parlamentare, una dintre opinii fiind că se dorește realizarea acesteia până la următoarele alegeri locale care ar trebui să aibă loc prin septembrie. Însă, din toate discuțiile totul se rezumă la reforma teritorial-administrativă, se vorbește despre mărirea regiunilor, a primăriilor, alte aspecte nu sunt abordate. Se propun diverse concepte. Cum credeți, merită să reformăm APL și dacă da, la ce ar trebui în mod prioritar să atragem atenția?

Viorel Furdui: Încă acum 9 ani CALM spunea că este necesară reforma administrației publice, deoarece sistemul nu este eficient, nu motivează angajații, este învechit și nu corespunde cerințelor actuale. Ideea reformării administrației publice este bună și necesară. Noi avem posibilitatea să interacționăm permanent cu reprezentanții autorităților centrale de la diferite

niveluri și vedem cum oamenii se sufocă de la atâtea obligații, de la lipsa stimulării muncii lor, inclusiv cea materială. Chiar și reforma care a fost realizată nu a schimbat în mare parte starea de lucruri, au fost majorate puțin salariile dar obligațiile sunt mult mai multe și productivitatea muncii nu a crescut. Ca idee, reforma este necesară, dar pentru a o implementa considerăm că este nevoie de o abordare mai complexă, deoarece atunci când vorbim de administrația publică avem în vedere două tipuri de administrație: cea centrală și cea locală, iar în Strategia de descentralizare se regăsește acest lucru. Atunci când reformăm administrația centrală trebuie să analizăm și ce va fi cu administrația locală. Ce presupune reforma APC? Stabilim cui revin competențele, cui delegăm o parte pentru a elibera din sarcinile autorităților centrale, astfel încât acestea să se ocupe de elaborarea politicilor și monitorizarea implementării acestora. Delegăm unele obligații spre teritoriu, sau le descentralizăm spre autoritățile locale. Trebuie să fie o abordare complexă a acestui proces de reformă. Considerăm că este o scăpare să faci reforma APC separat de cea a APL deoarece astfel, la implementarea reformei APL trebuie de revăzut multe aspecte. Dacă revenim la reforma APL, CALM consideră că se confundă unele elemente ale acestei reforme. După părerea mea, a unui om care mai bine de 20 de ani activează în acest domeniu, atât la nivel științific, cât și la nivel practic, reforma APL înseamnă un proces mult mai amplu, mai complex decât în cazul reformei APC. Acolo e posibil ca prin metode administrative, indicații să comasezi niște ministere și să consideri că ai rezultatul. În domeniul APL acest lucru este mult mai dificil, deoarece aici sunt incluse mult mai multe elemente. Este vorba despre organizarea teritorială, aspectul național, istoric, cultural, financiar, administrativ, este un proces complex. Părerea mea este că actuala guvernare, după ce a studiat problematica dată, a conștientizat că acesta este un proces mult mai complicat și nu poți să-l implementezi într-o noapte, fiind nevoie de o cu totul altă abordare. **O să afirm cu toată responsabilitatea că CALM-ul nu este împotriva reformei administrației locale, ci este împotriva abordărilor superficiale. Nu putem să scoatem un singur element, cel al reformei teritorial-administrative și în jurul acestuia să încercăm să construim ceva temeinic.** Când

„ACUM REALITATEA NU NE PERMITE SĂ IMPLEMENTĂM REFORMA ADMINISTRATIV-TERITORIALĂ EXISTÂND UN RISC FOARTE MARE DEOARECE TOT CE S-A SCHIMBAT LA NIVEL LOCAL ÎN ULTIMII 5-10 ANI ESTE MERITUL PRIMARILOR CARE ÎNCEARCĂ SĂ ADUCĂ INVESTIȚII ȘI SĂ DEZVOLTE LOCALITĂȚILE, DEȘI CUNOAȘTEM ÎN CE CONDIȚII ACEȘTIA LUCREAZĂ. DACĂ VOM ELIMINA ACEST ELEMENT, MĂ TEM CĂ VOM AVEA UN EFECT INVERS DECÂT CEL AL AȘTEPTĂRILOR DE A MENȚINE POPULAȚIA ÎN TERITORIU!”

vorbim despre asemenea reforme este nevoie de o abordare atentă, responsabilă. Considerăm că nu se lucrează transparent la pregătirea acestui proces, părțile interesate nu sunt implicate, cum ar fi societatea civilă sau autoritățile locale. Despre această reformă se discută undeva, într-un cerc foarte îngust și nimic concret nu se cunoaște. Am auzit atâtea versiuni, deja ar exista și unele hărți cu anumite decizii luate, alții spun că ceea ce se discută nu este adevărat. **Noi ne dorim să ne implicăm în acest proces, avem o serie de propuneri care ar putea îmbunătăți aceste concepte. Și în cazul acestei reforme suntem pentru monitorizarea procesului, acest lucru înseamnă transparență, includerea în proces a tuturor părților interesate, discuții largi în societate, învățarea greșelilor din trecut și identificarea unui consens.** Doar am avut reforme iar ele trebuie studiate, greșelile învățate, pentru a nu călca pe aceeași greblă. Reforma din 1998-1999 a fost bună ca idee și parcă s-a dorit binele dar s-a întâmplat exact invers, așa ca de obicei. Ea a existat doar doi ani și atât. S-au cheltuit resurse mari pentru a o implementa, apoi alte resurse mari pentru a reveni la etapa de până la reformă, ceea ce consider că a fost o greșeală deoarece nu ne putem juca cu așa ceva, iar cea mai mare pierdere din acest proces a fost că pentru 20 de ani a fost blocat procesul descentralizării. În afară de aceasta, mereu se încearcă să ni se impună niște modele, cum ar fi cel al Daniei, Estoniei sau Albaniei. Problema constă în faptul că toate

aceste reforme au o puternică amprentă locală și nu pot fi copiate, deoarece condițiile sunt absolut diferite și chiar în țările cu dinamică pozitivă în dezvoltare s-a parcurs un drum destul de lung pentru a le implementa, fiind cu totul alte condiții atunci când au început acest proces. De exemplu, Estonia a primit resurse foarte mari pentru investiții, incomparabile cu ce are RM la ora actuală. Nu mai vorbesc de e-guvernare, în Estonia au ajuns la un asemenea nivel de dezvoltare în acest domeniu încât deja votează prin internet. Nouă mereu ni se spune despre efectele benefice ale reformei, deși practica altor state ne demonstrează că nu prea există legătură între mărimea unității teritorial-administrative și bunăstarea acesteia sau a țării per ansamblu.

Argumentul care se aduce adesea în favoarea reformei administrativ-teritoriale este că avem o țară fragmentată și sunt foarte multe primării mici care nu se pot dezvolta și că este nevoie de optimizarea acestora.

Viorel Furdui: Slovacia, Cehia, Ungaria se dezvoltă, deși sunt fragmentate teritorial și primării sunt aleși în unele cazuri de către 80 de persoane. În cadrul acestui sistem au fost create diverse instrumente care să asigure serviciile necesare cetățenilor cum ar fi cooperarea inter-municipală, delegarea unor atribuții, descentralizarea asimetrică, etc. Noi trebuie să fim atenți, tocmai din acest motiv am spus că trebuie să discutăm despre aceste reforme. Inițial ar trebui să găsim răspuns la alte întrebări, cum ar fi de ce APL nu au bani, oare pentru că sunt mici

„O REFORMĂ TERITORIALĂ NEPREGĂTITĂ, NETRANSPARENTĂ ȘI GRĂBITĂ AR PUTEA AVEA EFECTE EXTREM DE PERICULOASE: STOPAREA ORICĂREI DEZVOLTĂRI, ACCELERAREA MIGRAȚIEI, DEGRADAREA ȘI DEPOPULAREA LOCALITĂȚILOR!”

sau pentru că ani de zile adoptăm strategii, planuri de acțiuni și nu le implementăm pentru a consolida autonomia locală? Strategia de descentralizare prevede acțiuni concrete care ar spori calitatea guvernării la nivel local. Dacă am fi implementat măcar 50-70% din prevederile descentralizării financiare am fi avut cu totul altă realitate astăzi și urma să întreprindem cu totul alte măsuri. Dacă ar fi fost respectat acest proces, dacă am fi identificat clar care sunt problemele APL, de ce calitatea serviciilor poate nu este cea așteptată de către cetățeni, am vedea că anume de aici ar trebui început totul, că problema este mult mai complexă, că atunci când adoptăm o Strategie ne bazăm pe niște date, etc. Poate problema constă în cu totul altceva și anume în faptul că avem un sistem destul de centralizat, nu se oferă libertatea APL de a decide la nivel local? Poate este prea puternic controlul politic și cel administrativ asupra APL, poate avem probleme în justiție și APL nu știu cum să se apere, iar dacă sistemul judiciar nu funcționează ei nu sunt motivați să lucreze deoarece activitatea în APL presupune să îți cont mereu de legislație? În rezultatul studierii acestor probleme ne vom convinge că fragmentarea teritorială este unul dintre elementele acestei reforme și nu este printre cele prioritare. Acest lucru nu înseamnă că noi nu trebuie să optimizăm unele lucruri, poate ar trebui să atragem atenția la cât de efectiv este nivelul II și cât de mult corespunde realităților, important este să stabilim care sunt prioritățile.

Avem primării cu 1000 de oameni și cu 1000000 de oameni, cum este Chișinăul. În medie, o primărie din centrele raionale are 10000-15 000 de cetățeni. Aceste primării s-ar părea că nu sunt atât de mici. În condițiile actuale, în lipsa descentralizării financiare, sunt independente primăriile unde locuiesc 10000-15000 de cetățeni?

Viorel Furdul: Ați adus un exemplu foarte bun. Cahul, Strășeni, Ungheni au 20000-30000 de locuitori, Chișinăul are un milion. Dar în principiu, problema similară pentru toți este lipsa resurselor financiare. Chișinăul, cu un potențial imens, oricum are probleme la acest capitol și deficiențele se văd în calitatea serviciilor prestate. Există probleme la crearea echipelor la nivel local, deoarece există bariere și totul trebuie coordonat, iar legislația prevede tot felul de limitări și altele. Pe parcursul activității noastre ne-am convins că problemele sunt comune atât pentru localitățile mici, cât și pentru cele mari. Cunoșc primari de orașe care lucrează până seara târziu pentru că nu au juriști, alți specialiști și chiar dacă aceștia se angajează pleacă după o perioadă foarte scurtă. CALM a încercat mereu să explice că APL

au nevoie de mai multă libertate pentru a decide, pentru că aceste orașe precum Cahul, Ungheni, Strășeni, Cimișlia, Edineț ar găsi resursele necesare pentru a angaja specialiști buni, astfel încât să nu fie nevoie primarul să scrie proiecte, dar să fie persoane specializate în acest domeniu care cunosc și limbi străine, dar din păcate sistemul este atât de centralizat încât acest lucru nu este posibil. Acesta este doar un aspect. La dezvoltarea economică locală de asemenea există multe obstacole. **Nu o dată am spus că primarii noștri sunt niște oameni deosebiți deoarece,**

în pofida tuturor obstacolelor, aceștia înregistrează rezultate foarte bune. Acest lucru este posibil datorită entuziasmului lor, dar observăm că acesta deja începe să dispară fiindcă nu poate dura veșnic fără o motivație și mă tem că foarte mulți primari buni nu vor dori să-și continue mandatul. Ideea este că în acest domeniu al APL există probleme mult mai prioritare decât un element distinct scos din acest puzzle al reformei, cel teritorial-administrativ, care desigur că trebuie discutat, dar să nu fie decis în umbră și apoi să ne confruntăm cu situații care au mai fost.

Care ar fi prioritățile, din punctul DVS de vedere?

Viorel Furdul: Noi avem localități mici care au demonstrat că pot să se dezvolte și avem localități destul de mari fără potențial economic. Pentru a stabili care sunt prioritățile trebuie să constatăm exact care sunt problemele, iar aceste lucruri nu se decid într-un birou, ci în dezbateri largi. Trebuie de mers pe calea descentralizării financiare, economice, administrative. La nivel teritorial se pot face pregătirile necesare, inclusiv cooperarea inter-municipală, ceea ce la noi nu este dezvoltat, trebuie să acordăm o atenție mai mare descentralizării asimetrice, poate oferim mai multe posibilități municipiilor și orașelor, ca să devină niște centre atractive, fără a lichida pe cineva. Trebuie să încurajăm amalgamarea benevolă, cunoaștem că sunt doritori de a se uni, localități cu tradiții comune, dar sunt și cazuri când două localități alăturate nu pot fi unite, din mai multe motive. Este mult de lucru pentru a pregăti acest proces și tocmai după implementarea tuturor acestor reforme, având o imagine clară, poți întreprinde următorii pași. **Acum realitatea nu ne permite să implementăm reforma administrativ-teritorială și considerăm că există un risc foarte mare deoarece tot ce s-a schimbat la nivel local în ultimii 5-10 ani este meritul primarilor care încearcă să aducă investiții și să dezvolte localitățile, deși cunoaștem în ce condiții aceștia lucrează. Dacă vom elimina acest element, mă tem că vom avea un efect invers decât cel al așteptărilor de a menține populația în teritoriu.** Chiar dacă s-au produs unele schimbări pozitive în ceea ce privește reparația drumurilor, alimentarea cu apă, canalizare, excluzând oamenii din inițiativa cărora sunt implementate aceste proiecte vom ucide speranța cetățenilor de a rămâne în aceste localități. Oare în asemenea condiții nu vom accelera procesul de emigrare? Nouă ni se explică faptul că reforma este necesară pentru a stopa migrația, dar dacă e să analizăm atent, o reformă nechibzuită ar putea stimula acest proces.

DEPUTATUL ÎN NOUL PARLAMENT

GRIGORE REPEȘCIUC:

„PLEDEZ PENTRU O CONLUCRARE STRĂNSĂ CU CALM”

Primarul orașului Căușeni Grigore Repeșciuc va reprezenta autoritățile locale în Parlamentul Republicii Moldova. Care sunt obiectivele câștigătorului mandatului de deputat pe circumscripția uninominală nr. 35 aflăm din interviul pentru calm.md.

Ce vă doriți să realizați în următorii patru ani de mandat?

Grigore Repeșciuc: Având aproape două mandate în calitate de primar al orașului Căușeni cunosc tot ce ține de activitatea unei primării, începând de la infrastructură și finisând cu învățământul și instituțiile preșcolare. Văzând câte probleme apar în gestionarea orașului am decis să candidez pentru funcția de deputat, deoarece consider că cetățenii, dar și primarii au nevoie de o persoană care să reprezinte circumscripția 35 și nu doar. Consider că cei 10054 de cetățeni care mi-au acordat votul de încredere nu au greșit și cred că nu-i voi dezamăgi.

Cum credeți, de ce oamenii v-au acordat acest vot de încredere?

Grigore Repeșciuc: Sunt rezultatele lucrurilor pe care le-am realizat în orașul Căușeni. Deputatul ales pe circumscripție este al doilea primar. Până acum oamenii nu prea s-au întâlnit în sate cu deputații, iar eu am o strategie care vreau să o aplic astfel încât să mă văd periodic cu cetățenii și să încerc să pornesc carul din loc. Nu zic că voi soluționa totul, dar vin din APL și știu că cetățeanul atunci când are o problemă se adresează primarului, polițistului de sector sau preotului. Iată de ce îmi doresc să păstrez legătura cu cetățenii.

De ce au nevoie autoritățile locale pentru a putea dezvolta comunitățile locale mai dinamic?

Grigore Repeșciuc: Avem nevoie de multe investiții și cred că comunitățile se vor dezvolta mai ușor dacă autoritățile locale vor avea posibilitatea să plătească contribuția în cadrul proiectelor. În primul rând îmi propun să soluționez această problemă, de asemenea voi îndemna cetățenii să se implice activ și ei în cadrul acestor proiecte, mă refer în primul rând la cele de infrastructură: drumurile, trotuarele, iluminatul stradal, apeductul și canalizarea. Sigur că sunt și alte probleme legate de salarii, pensii, agricultură, dar eu vorbesc, în primul rând, în calitate de gospodar al orașului Căușeni. De exemplu, dacă cele 2,5 milioane de lei pe care le primim din Fondul Rutier ajungeau la noi nu de doi ani, dar de 25, în Căușeni 50% din drumuri erau asfaltate și 50% erau în variantă albă. Pentru ca un primar să aibă realizări trebuie susținut de populație, să aibă finanțare din proiectele în care participarea este transparentă. De exemplu, lucrez acum la Drumuri Bune II și am anunțat cetățenii că Primăria contribuie cu 35% din sută, Drumuri Bune oferă 35% și dacă sunt dispuși să participe și ei cu 30% atunci vom reuși să avem rezultate mai bune.

Vorbeați de contribuția primăriilor în

cadru proiectelor. Cum credeți că ar putea fi soluționată această problemă?

Grigore Repeșciuc: Cred că soluția poate fi identificată prin intermediul Guvernului, ca aceste resurse necesare să fie alocate de către autoritățile centrale. Ar fi bine să avem un fond destinat anume pentru acest obiectiv. Sunt convins că atunci când vor demara lucrările de implementare, nici cetățeanul nu va fi împotriva să contribuie deoarece va vedea că se lucrează.

Vorbeați despre rezultatele obținute în urma descentralizării parțiale a Fondului Rutier, un obiectiv pentru care a militat CALM. Cum va fi colaborarea DVS în calitate de deputat cu CALM-ul?

Grigore Repeșciuc: În primul rând, vreau să-i aduc mulțumiri Dnei Tatiana Ba-

dan, deoarece a fost printre primele persoane care m-a felicitat cu ocazia victoriei obținute în alegeri. Noi suntem cinci-șase primari care am câștigat mandatul de deputat și ne propunem să facem un grup de lucru pentru CALM, deoarece noi am început activitatea în CALM și am văzut ce poate face CALM-ul, că putem să ne unim, să discutăm toate problemele care sunt și acestea să ajungă la Guvern și Parlament. Pledez pentru o conlucrare strânsă cu CALM. Am fost și sunt activ, vreau să particip la toate ședințele CALM, să ne auzim unii pe ceilalți pentru a contribui la dezvoltarea comunităților, deoarece avem aleși locali foarte activi, care își depun toată străduința pentru a genera rezultate.

Toți primarii mizează acum pe acest grup de colegi care au devenit deputați...

Grigore Repeșciuc: Eu cred că unii dintre ei vor putea fi și experți în cadrul grupului nostru de lucru, astfel încât să soluționez problemele comune ale localităților. Noi, primarii care am acces în Parlament am avut o discuție despre modul în care am putea coopera cu CALM privind chestiunile ce trebuie soluționate. Chiar îmi doresc ca împreună cu ceilalți colegi să ne prezentăm în fața celor peste 800 de primari și să începem să lucrăm pe domenii concrete. Eu vreau să aduc mulțumiri pentru că al doilea an, o parte din banii din Fondul Rutier ajung în bugetele locale, sunt niște rezultate destul de bune, dar sper să găsim și alte modalități de a aduce bani în comunități. De exemplu, sunt organizații care nu lasă în bugetele locale măcar un procent din veniturile pe care le obțin. APL nu trebuie să se întrețină doar din impozite și taxe, ele trebuie să obțină și un anumit procent din activitatea organizațiilor prezente în teritoriu.

DEPUTATUL ÎN NOUL PARLAMENT ALEXANDRU BOTNARI:

„CUNOSC TOATE POLITICILE CARE AR UȘURA MUNCA PRIMARILOR ȘI VOI MUNCI FOARTE MULT ÎN ACEASTĂ DIRECȚIE”

Primarul municipiului Hâncești Alexandru Botnari, vicepreședinte al Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) a fost ales de către cetățenii din circumscripția nr. 38 să-i reprezinte în Parlamentul Republicii Moldova. Din interviul pentru calm.md aflăm care vor fi prioritățile deputatului Alexandru Botnari în următorii patru ani, dar și dacă este posibilă o reformă a APL până în toamnă, atunci când cel mai probabil vor avea loc alegeri locale.

Cum a fost această campanie electorală?

Alexandru Botnari: A fost complicat, de la cetățeni am așteptat un alt rezultat, având în vedere munca pe care am depus-o în calitate de primar în cei 16 ani. Îmi pare o absurditate faptul că cineva care nu a făcut nimic în acest oraș a luat aproape jumătate din voturi.

De ce este important să avem aleși locali în Parlament?

Alexandru Botnari: Sunt necesare multe

schimbări în administrația publică locală, deoarece la ora actuală aceasta cam este delăsată. Trebuie să acordăm mai multe împuterniciri APL, mă refer, în mod special, la nivelul I, să le dăm posibilitatea să acumuleze anumite impozite ca să poată să facă lucruri bune în localitățile lor. În afară de aceasta, mă interesează foarte mult subiectul privind reforma administrativ-teritorială, voi opta pentru ca aceasta să fie implementată, să fie municipalități și nu raioane. Nu sunt de acord cu comasarea mai multor primării, deși sunt și unele unități cu doar 200 de cetățeni.

E posibilă realizarea acestei reforme până în toamnă, atunci când s-ar putea să avem alegeri locale?

Alexandru Botnari: Practic, acest lucru nu este real, vom vedea însă și în funcție de cât de repede va fi creată noua coaliție de guvernare, dar și de ce se va întâmpla în continuare în Parlament.

Unii cetățeni afirmă că după aceste alegeri, mai mulți deputați vor acorda o atenție mai sporită zonelor de unde au acumulat voturi.

Alexandru Botnari: Nu cred că este corect. Eu întotdeauna am muncit pentru soluționarea problemelor tuturor cetățenilor, nu doar pentru cei care m-au votat. Așa voi proceda și de acum încolo, împreună cu echipa din care fac parte. În ultimii doi ani foarte multe lucruri s-au schimbat și așa va fi și în continuare.

Aveți o experiență bogată în APL, ați reușit să realizați mai multe proiecte în

Hâncești. Nu vă va lipsi activitatea de la Primărie?

Alexandru Botnari: În cei 16 ani de muncă am investit în Hâncești circa 900 milioane de lei. Am venit la cârma acestui oraș când nu era lumină stradală, nici gazoduct, apă sau canalizare. Nu a fost simplu, dar în viață sunt momente când trebuie să faci o schimbare, ca să poți face lucruri mai multe și mai mari.

Ați identificat o persoană pe care o veți susține în alegerile locale din Hâncești?

Alexandru Botnari: Încă nu, dar sunt convins că voi fi implicat la maxim pentru a susține acele persoane care vor putea să continue lucrurile bune pe care le-am început, deoarece am planuri foarte mari pe care urmează să le vedeți și DVS, nu doar pentru municipiul Hâncești, dar pentru toată regiunea.

În lipsa alesului local, la Primăria din Hâncești este o echipă consolidată care să facă față provocărilor până la următoarele alegeri?

Alexandru Botnari: Sunt convins de acest lucru. Am o echipă consolidată, alături de care am muncit ani de zile și nu-mi fac griji în această privință.

Presupun că majoritatea primarilor din Republica Moldova își pun mari speranțe în cei câțiva reprezentanți ai APL care au acces în Parlament...

Alexandru Botnari: Eu cunosc toate politicile care ar putea ușura munca primarilor și voi munci foarte mult în această direcție. Primarii sunt aleși direct de către cetățeni

și este necesar să facem mai multe schimbări în legislație pentru ca să le fie mai ușor să înregistreze rezultatele pe care cetățenii le așteaptă.

Spuneți că printre prioritățile DVS va fi reforma administrației locale, dar și majorarea impozitelor care să ajungă în bugetele locale...

Alexandru Botnari: Nu putem vorbi despre majorarea impozitelor, acest lucru nu este real. Ne propunem ca unele impozite care se duc acum la nivelul central să fie împărțite în așa fel încât să poată supraviețui și autoritatea publică locală. De asemenea, intenționăm să dezvoltăm unele fabrici de producție care ar putea avea un impact economic în localități și chiar în regiuni.

Sunteți și vicepreședinte al CALM. Cum ar trebui să fie cooperarea între autoritățile centrale și CALM?

Alexandru Botnari: Când se va începe lucrul în Parlament vom avea discuții și, în urma propunerilor ce vor veni de la CALM, care reprezintă, în primul rând, autoritățile publice locale de nivelul I, vom decide. Din CALM astăzi fac parte nivelul I și nivelul II, deși nu am prea văzut ca nivelul II să fie activ în cadrul acestei organizații. Trebuie de aranjat lucrurile în cadrul CALM în așa fel încât să avansăm, nu să regresăm.

De ce este nevoie de CALM?

Alexandru Botnari: Întotdeauna CALM-ul a fost de ajutor tuturor primarilor. Urmează să discutăm și să îmbunătățim lucrurile.

DEPUTATUL ÎN NOUL PARLAMENT PETRU FRUNZE:

„NICIO REFORMĂ NU POATE FI BENEFICĂ ATÂT TIMP CÂT NU OFERĂ CETĂȚEANULUI NIMIC ÎN SCHIMB”

În urma rezultatelor alegerilor parlamentare din 24 februarie, Petru Frunze, primar de Puhoi, Ialoveni a câștigat mandatul de deputat. Din interviul acordat pentru calm.md aflăm care vor fi obiectivele sale în Parlamentul Republicii Moldova și de ce schimbări este nevoie pentru ca autoritățile locale să poată dezvolta comunitățile.

Cum a fost această campanie și dacă ați fost încrezător în victoria pe care ați obținut-o?

Petru Frunze: Campania electorală respectivă a fost o noutate pentru Republica Moldova însă din start am știut că vom învinge, deoarece în circumscripția în care am candidat, întotdeauna s-a votat pentru direcția pro-europeană și cred că oamenii m-au ales deoarece avem același obiectiv, cel de a ne integra în Uniunea Europeană și de a ne apropia cât mai mult de aceste valori.

Integrarea în UE se face și prin intermediul comunităților locale, sunt unii primari care reușesc să aducă investiții și să realizeze schimbări importante la nivel local.

Petru Frunze: Da, așa este. Noi avem ca obiectiv și descentralizarea mai multor impozite care sunt achitate de către persoanele fizice și cele juridice din comunități. Un exemplu în acest sens sunt comunitățile din Uniunea Europeană, acolo o parte din impozite sunt defalcate în bugetele locale și comunitățile au posibilitatea să dezvolte proiecte locale prin inter-

mediul impozitelor care sunt achitate chiar de către membrii comunității. În acest sens avem mai multe inițiative legislative care urmează a fi înaintate spre aprobare în Parlament deși înțelegem că situația este cam dificilă în ceea ce privește identificarea unui consens privind susținerea acestora. Considerăm că totuși deputații vor conștientiza că autoritățile locale trebuie să fie independente financiar, iar primarii să se supună doar legilor și cetățenilor care i-au votat, nu liderilor de partide sau de nevoie să fie mereu de partea celor de la guvernare în speranța că vor avea posibilitatea să-și dezvolte comunitățile.

Credeți că veți reuși să aveți mai multe rezultate în funcția de deputat decât în cea de ales local?

Petru Frunze: Da, desigur, deoarece în perioada în care am exercitat cele două mandate de primar m-am confruntat cu o mulțime de probleme soluția cărora este la nivel central, dar și cu lipsa democrației, fapt ce periclită realizarea multor proiecte necesare pentru comunitate. Sunt sigur că asemenea impedimente au fost în mai multe comunități, acolo unde primarii doreau să implementeze niște proiecte dar, prin diferite părgihii autoritățile centrale le îngrădeau acest drept și cu părere de rău, chiar și în satul Puhoi multe proiecte au rămas nefinalizate din cauza că nu a existat o colaborare cu autoritățile centrale, în interesul cetățenilor.

Ce ne puteți spune despre modalitățile de colaborare a DVS în calitate de deputat cu Congresul

Autorităților Locale din Moldova (CALM)?

Petru Frunze: În primul rând vom colabora prin intermediul mai multor primării, dar vom studia și propunerile din cadrul CALM-ului privind necesitățile modificărilor legislative. CALM-ul este o instituție pe care o respect foarte mult și voi fi deschis pentru a contribui la asigurarea unei funcționări a APL.

Vom avea cam puțini reprezentanți ai APL în Parlament, deși CALM și-a dorit ca numărul acestora să fie cât mai mare, deoarece anume primarii, președinții de raioane cunosc cel mai bine care sunt necesitățile de la nivel local și ar putea fi importanți promotori ai schimbărilor...

Petru Frunze: Totuși, sunt câțiva colegi primari care vor exercita funcția de deputat și cred că vom avea o discuție pentru ca într-adevăr să nu uităm de unde am pornit și să ajutăm colegii din APL. În ceea ce privește descentralizarea, o parte din probleme au fost soluționate, dar mai sunt o mulțime de restanțe unde am putea să punem umărul ca fie posibilă dezvoltarea comunităților, deoarece o autonomie locală are posibilitatea să se dezvolte atunci când este autonomă financiar. Ne dorim să atragem fonduri din UE ca ulterior, prin intermediul proiectelor, APL să le poată accesa. Cu părere de rău, în acest moment finanțarea europeană practic este stopată, dar sperăm foarte mult să deblocăm această situație.

Autoritățile locale speră ca aceste resurse să vină direct în comunitățile locale, nu prin intermediari.

Petru Frunze: Acesta este și un obiectiv al meu, am avut mai multe discuții cu eurodeputații, dar și cu reprezentanți ai APC din România privind necesitatea formării unui fond destinat APL din Republica Moldova și România care au acorduri de înfrățire, astfel încât APL să poată accesa direct acești bani. Nu cred că este corect atunci când Uniunea Europeană sau România oferă susținere financiară Republicii Moldova iar societatea nu cunoaște ce s-a făcut exact cu acești bani. Într-o comunitate însă orice proiect este mediatizat într-un asemenea mod încât practic toți membrii acesteia cunosc suma dar și cine a oferit grantul.

Un alt subiect despre care se discută în ultima perioadă este reforma APL, în special cea administrativ-teritorială. Ce părere aveți DVS despre o posibilă implementare a acesteia?

Petru Frunze: În acest domeniu de mult timp se bate pasul pe loc, iar inițiativa care se propune acum nu este una atât de bună deoarece nu poți să lipsești o comunitate de serviciile unei primării și să nu-i oferi nimic în loc. Atât timp cât nu oferi nimic în schimb nicio reformă nu poate fi benefică, deoarece îi lipsești pe oameni de dreptul de a avea servicii mai aproape de ei. Cetățenii vor fi nevoiți să se deplaseze în altă localitate pentru a obține un simplu certificat, dar în loc nu li se va oferi nici transport calitativ, nici alte servicii echivalente sumei de bani cheltuiți pentru funcționarea unei primării timp de un an.

Înțelegem că veți milita și pentru fortificarea relațiilor dintre comunitățile locale din Republica Moldova și România...

Petru Frunze: Sunt președintele Ligii Alesilor Locali care au semnat declarația de unire cu România și acest fapt ne motivează să avem o bună colaborare cu autoritățile locale, dar și centrale din România. După cum am menționat, este necesar de urgență de a crea un fond, ca în parteneriat cu primăriile din România să avem acces la finanțările românești și europene. Ne dorim să avem posibilitatea să aducem valorile românești în comunitățile noastre prin diverse proiecte culturale dar și de infrastructură, pentru că la noi lucrurile stau mult mai prost decât în România. Noi știm că Uniunea Europeană vrea să ajute Republica Moldova dar nu găsește modalitatea prin care să fie oferii acești bani, deoarece reformele asumate de către statul nostru nu au fost implementate până la capăt. Iată de ce noi sperăm că se va identifica formula de a crea aceste fonduri ce vor putea fi accesate direct de către primării.

INIȚIATIVELE CALM LA NIVELUL UNIUNII EUROPENE DAU REZULTATE: NUMĂRUL FONDURILOR UE PENTRU APL VOR FI MAJORATE SUBSTANȚIAL ȘI VA FI CREAT UN FORUM CONSULTATIV PERMANENT CU APL!

În perioada 13-15 martie, la Bruxelles, Belgia, a avut loc cea de-a 7-a ediție globală a Forumului de Politici Privind Dezvoltarea. Peste 90 de reprezentanți ai autorităților locale, ai organizațiilor societății civile, ai asociațiilor profesionale și de afaceri, ai statelor membre ale Uniunii Europene (UE) și ai instituțiilor UE s-au reunit pentru a discuta despre politicile de dezvoltare ale UE. CALM este membru permanent al acestei structuri și a fost reprezentat la acest eveniment de către coordonatorul de programe Alexandru Osadci.

În ediția din acest a fost dezbătută situația actuală a modului în care sunt implementate Obiectivele de Dezvoltare Durabilă, dar și Agenda 2030 la nivel global și regional. De asemenea, s-a discutat și despre finanțările de către UE pentru perioada imediat următoare, incluzând și anul 2020, dar și care sunt prioritățile în domeniul dezvoltării. Mai mult, a fost abordat cadrul financiar multianual și noul

instrument de vecinătate, dezvoltare și cooperare internațională.

Potrivit coordonatorului de programe în cadrul CALM Alexandru Osadci, două subiecte au fost de importanță majoră. „În primul rând, Comisarul pentru Cooperare și Dezvoltare Internațională Neven Mimica

a menționat de câteva ori faptul că numărul fondurilor UE pentru APL vor fi mărite în mod esențial, în cadrul acestui nou program integral comun al UE. Ne bucurăm că în termeni rapizi se schimbă atitudinea față de APL, mai ales în contextul în care acum se identifică noi instrumente și părgihii de regândire a UE. Este important că mai multe structuri, inclusiv cele reprezentative ale APL din cadrul UE, precum

Comitetul European al Regiunilor militează pentru ca APL să devină unul dintre cei mai importanți piloni pe care se ține toată arhitectura UE. Iată de ce, este firesc ca APL, în calitate de actori-cheie să beneficieze și la capitolul finanțare.”

Al doilea subiect important dez-

bătat în cadrul Forumului a fost necesitatea creării unui Forum separat pentru APL. „Comisia Europeană propune crearea unui Forum consultativ cu guvernele locale, o realizare de o importanță majoră deoarece, prin intermediul structurilor paneuropene și globale repre-

zentative, inclusiv CEMR și CGLU, toți colegii din toate țările vor putea veni cu propuneri ce ar contribui la îmbunătățirea politicilor de dezvoltare a comunităților locale.”

Alexandru Osadci a explicat că participanții la Forum sunt selectați de către rețelele recunoscute de către Comisia Europeană. „CALM are relații strânse de cooperare cu partenerii europeni, cu asociațiile autorităților locale, precum Consiliul European al Municipaliților și Regiunilor sau Rețeaua Autorităților Globale ale Orașelor și Regiunilor Locale Unite. Am consolidat relațiile și cu Comisia Europeană, mai ales după schimbarea politicilor de dezvoltare ale UE, în primul rând a celor ce privesc Republica Moldova. Ca urmare a acestor modificări, fondurile sunt direcționate, în mare parte, pentru proiecte de infrastructură, de investiții capitale, inclusiv pentru APL”, a menționat Alexandru Osadci.

CALM PARTICIPĂ LA CONCEPTUALIZAREA PROGRAMELOR EUROPENE DESTINATE APL

În perioada 26-27 martie, la Bruxelles a avut loc lansarea noului program al PLATFORMA și Consiliul European al Municipaliților și Regiunilor (CEMR). Programul este implementat în parteneriat cu Uniunea Europeană și Comisia Europeană fiind axat pe câteva direcții: lobarea intereselor autorităților în politicile de dezvoltare ale Uniunii Europene, unul dintre elementele pentru care pledează și CALM în beneficiul comunităților locale din Republica Moldova; sporirea cunoștințelor în cadrul Uniunii Europene privind rolul autorităților locale în politicile de dezvoltare; cooperarea descentralizată, adică înfrățirile și parteneriatele stabilite între Republica Moldova și alte țări europene, dar și acordarea unei atenții sporite Parteneriatul Estic - un semnal pozitiv pentru Republica Moldova.

Prezent la eveniment, coordonatorul de programe în cadrul CALM Alexandru Osadci a menționat că promovarea rolului autorități-

lor locale în politicile de dezvoltare este principalul obiectiv al CALM în cadrul instituțiilor europene. „Grație acestor acțiuni de lobby am reușit să schimbăm anumite abordări legate de fondurile europene și în Republica Moldova. Avem încredere că se va pune mai mare accent pe fondurile de investiții capitale, pe proiectele de infrastructură.”

La evenimentul de la Bruxelles au participat mai mulți oficiali europeni, printre

care secretarul general al CEMR Frederic Vallier, dar și reprezentanți ai Comisiei Europene, unul dintre aceștia fiind Paolo Ciccarelli, șeful Departamentului Directoratului General responsabil de politicile de dezvoltare internațională din cadrul Comisiei Europene. Alexandru Osadci a precizat că direcția lui Paolo Ciccarelli este

responsabilă anume de autoritățile publice locale și proiectele de infrastructură. „Paolo Ciccarelli a solicitat susținere din partea PLATFORMA și CEMR în conceptualizarea noului program mondial pentru APL. Urmează să venim cu propuneri în vederea conceptualizării acestor programe, să le analizăm împreună cu Comisia Europeană, cu direcția condusă de Paolo Ciccarelli și sperăm că vom avea un rezultat în beneficiul comunităților locale, inclusiv a celor din Republica Moldova.”

CALM A PARTICIPAT LA CONFERINȚA CORLEAP DIN ARMENIA!

La 28 martie curent, la Erevan, Armenia a avut loc Conferința autorităților locale și regionale din cadrul CORLEAP. Acest eveniment oferă posibilitatea autorităților locale și regionale din Uniunea Europeană și din țările din cadrul Parteneriatului estic de a analiza contribuția orașelor și regiunilor la dezvoltarea Parteneriatului estic.

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a fost reprezentat la Erevan de către primarul satului Capaclia, Cantemir Alexei Busuioc. Subiectele discutate au fost cooperarea transfrontalieră și relațiile interumane. Raportorii din Cehia și Ucraina au vorbit despre beneficiile proiectelor transfrontaliere și ale descentralizării financiare. Potrivit reprezentantului APL din Ucraina, instabilitatea politică din țara sa nu permite accelerarea procesului de descentralizare.

Raportorul din Cehia a demonstrat care sunt avantajele proiectelor transfrontaliere implementate în țări limitrofe, obiectivul fiind

promovarea culturii, sportului, a schimbului de bune practici. Un exemplu adus în acest sens a fost călătoriile efectuate de copii cu bicicletele în țările din vecinătatea Cehiei - Germania și Polonia. Primarul de Capaclia, Cantemir Alexei Busuioc a explicat că în țările Parteneriatului estic, unde există grăniceri și vămi, asemenea proiecte sunt greu de implementat. Potrivit colegului nostru, atunci când sunt elaborate condițiile proiectelor transfrontaliere, este nevoie de o abordare particulară pentru țările din cadrul Parteneriatului Estic.

Un alt subiect al discuției a fost necesitatea consolidării dialogului între APL de toate nivelurile și asociațiile neguvernamentale, beneficiarii acestui proces fiind cetățenii. Este de menționat faptul că la conferința CORLEAP au participat reprezentanți ai Guvernului dar și ai numeroaselor ONG-uri din Armenia. Alexei Busuioc a constatat că ONG-urile din Armenia au un rol important în societate, ceea ce demonstrează existența democrației, iar membrii Guvernului armean și-au manifestat toată deschiderea pentru îmbunătățirea cadrului legislativ.

Menționăm că membri ai delegației CALM la CORLEAP mai sunt: primarul municipiului Hincești, Botnari Alexandru și președintele raionului Rezina, Graur Eleonora.

CALM LA SUMMIT-UL EUROPEAN AL REGIUNILOR ȘI ORAȘELOR:

„ESTE NECESARĂ O ABORDARE NOUĂ - DE JOS ÎN SUS, BAZATĂ PE PRINCIPIUL EUROPEAN AL COEZIUNII TERITORIALE EXTINSE, CARE AR INCLUDE ȘI COLECTIVITĂȚILE LOCALE DIN REPUBLICA MOLDOVA!”

În perioada 14-15 martie 2019, Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a participat la a VIII-a ediție a Summit-ului European al Regiunilor și Orașelor. Evenimentul s-a desfășurat la Palatul Parlamentului din București și a fost organizat în parteneriat cu Comitetul European al Regiunilor, sub egida Președinției României la Consiliul UE. Circa 800 de lideri naționali, locali și regionali din Europa, printre care președintele României Klaus Iohannis, premierul român Viorica Dăncilă, președintele Comitetului European al Regiunilor (CoR) Karl Heinz Lambertz, comisarul european pentru politica regională Corina Crețu, au discutat despre viitorul Uniunii Europene și modalitățile de implicare mai eficiente a cetățenilor în proiectul european prin intermediul autorităților locale și regionale.

Printre subiectele abordate au fost coeziunea și integrarea socială în regiuni și orașe, construirea unui viitor durabil în regiunile și orașele UE, coeziunea teritorială, consolidarea democrației europene prin participarea cetățenilor prin intermediul autorităților locale și re-

măsură în care ele au nevoie de Uniunea Europeană”, a menționat Karl Lambertz.

Președintele CALM Tatiana Badan a pledat pentru ca colectivitățile locale din Republica Moldova să fie incluse în politicile europene de coeziune, ceea ce ar putea avea un rol benefic în cadrul procesului de dezvoltare durabilă al acestui teritoriu, în conformitate cu standardele și valorile Uniunii Europene. Tatiana Badan a afirmat că autoritățile locale din Republica Moldova merită o relație mai specială și mai apropiată cu instituțiile Uniunii Europene și, în special,

gionale, așteptările liderilor tinerilor de la UE.

În alocațiunea sa, președintele Comitetului European al Regiunilor (CoR) Karl Heinz Lambertz a menționat că de unii singuri niciodată nu vom fi puternici, iată de ce este nevoie de consolidarea eforturilor comune pentru a construi o Europă de jos în sus, care să răspundă așteptărilor tuturor cetățenilor săi. „Uniunea Europeană are nevoie de orașele și regiunile sale, în aceeași

cu Comitetul Regiunilor, deoarece cazul Republicii Moldova și al colectivităților sale locale este unul special și deosebit de alte țări din vecinătate UE. „Colectivitățile locale din Republica Moldova au fost și sunt parte ale spațiului european. De asemenea, colectivitățile locale din Republica Moldova, în marea lor majoritate, sunt cele mai fidele și stabile promotore ale valorilor democratice și culturale europene. Totodată, trebuie ținut cont și de

CALM LA SUMMIT-UL EUROPEAN AL REGIUNILOR ȘI ORAȘELOR: „ESTE NECESARĂ O ABORDARE NOUĂ - DE JOS ÎN SUS, BAZATĂ PE PRINCIPIUL EUROPEAN AL COEZIUNII TERITORIALE EXTINSE, CARE AR INCLUDE ȘI COLECTIVITĂȚILE LOCALE DIN REPUBLICA MOLDOVA!”

faptul că cei mai mulți cetățeni ai Republicii Moldova sunt deja europeni cu acte în regulă, care dețin cetățenie europeană, locuiesc, au permise de ședere și de lucru în țările Uniunii Europene”, a afirmat Tatiana Badan.

Comisarul european pentru politică regională Corina Crețu a menționat că 90 de milioane de euro sunt disponibile pentru proiecte transfrontaliere, reamintind despre faptul că în derularea programelor operaționale cu finanțare europeană este esențial să existe proiecte de calitate, care să aducă avantaje concrete cetățenilor. CALM a discutat cu comisarul european despre problemele cu care se confruntă autoritățile locale din Republica Moldova și România în procesul de accesare a acestor

fi transferată pe contul primăriei din Republica Moldova. Primarul de Capaclia s-a arătat convins că de rezultatele acestor inițiative ne

autoritățile centrale.

Potrivit Valentinei Casian, primarul municipiului Strășeni, vicepreședinte al CALM, în cadrul Summit-ului de la București toate cele patru asociații ale autorităților locale din România și-au manifestat susținerea necondiționată pentru CALM, iar beneficiile acestei cooperări vor fi resimțite de către toate localitățile din Republica Moldova. „Evenimentul este o platformă de dialog pentru autoritățile locale din întreaga Europă, în cadrul căruia avem posibilitatea să abordăm cele mai stringente probleme cu care ne confruntăm și să ne facem auziți. Este o modalitate de a aduce plus valoare localităților pe care le administrăm, dar și țării în întregime”, a spus Valentina Casian.

În cadrul ședinței tuturor asociațiilor reprezentative ale APL din România, președintele CALM Tatiana Badan a mulțumit reprezentanților APL din România pentru oportunitatea de a participa la acest eveniment is-

dele României și UE, dezvoltarea și implementarea programelor de dezvoltare destinate colectivităților locale etc.

Primarul municipiului Edineț Constantin Cojocaru, vicepreședinte al CALM și-a manifestat speranța că cele patru asociații reprezentative ale APL din România, împreună cu CALM din Republica Moldova vor da un semnal de unitate autorităților centrale de la București și de la Chișinău. „APL din cele două state ar putea face primul pas în acest sens prin identificarea noilor formule de colaborare între cele două părți. Ne dorim să apropiem cele două maluri de Prut în practică, nu doar în vorbe”, a punctat Constantin Cojocaru.

Natalia Petrea, primarul satului Costești, Ialoveni a afirmat că

autorităților locale din Republica Moldova de către Comunitatea Europeană. „Delegația CALM a fost singura care a reprezentat un stat ce nu este membru al UE. Faptul că Tatiana Badan a avut o alocațiune în cadrul acestui eveniment major demonstrează, de asemenea, că reprezentanții APL din Republica Moldova încep să-și recapete autoritatea în Uniunea Europeană. Suntem puși pe același cântar cu alte autorități locale europene, ceea ce nu poate să nu ne bucure.” Potrivit primarului de Cricova, în cadrul discuțiilor cu reprezentanții APL prezenți la eveniment au fost identificate noi modalități de cooperare. „Diplomația nu întotdeauna se face la nivel central. Dimpotrivă, efectul poate fi mult mai mare atunci când se face la nivel local”,

fonduri. Potrivit CALM, condițiile de participare în cadrul acestor proiecte europene sunt prea drastice și este nevoie de simplificarea lor. O altă propunere a CALM, susținută și de către Asociația Comunelor din România a fost de oferi posibilitatea tuturor autorităților locale de a accesa aceste fonduri, nu doar celor din zona de frontieră.

Alexei Busuioc, primarului de Capaclia, Cantemir a propus ca în cadrul Programului Național de Dezvoltare Locală din România să poată aplica cu proiecte comune consiliile locale din ambele state, iar banii să vină în consiliul local din comuna română, după care, o parte din sumă să poată

vom putea bucura în cel mult doi ani, deoarece asociațiile reprezentative ale APL din România au un cuvânt greu de spus în relația cu

toric și a venit cu propunerea de a crea un mecanism permanent de consultare între toate structurile asociative din România și Republica Moldova, obiectivele fiind promovarea la nivelul UE a intereselor colectivităților locale și regionale din statul nostru, schimbul de experiență și de cunoștințe, transferul de bune practici între APL, ajustarea cadrului instituțional și legal din Republica Moldova la standar-

trivrit Nataliei Petrea, toate aceste întruniri ale reprezentanților APL au scopul de a contribui la dezvoltarea regională și chiar dacă Summit-ul a fost dedicat regiunilor și orașelor, s-a pus accent pe dezvoltarea satelor, acolo unde cetățeanul așteaptă servicii de calitate.

Valentin Guțan, primarul orașului Cricova a afirmat că participarea CALM în cadrul Summit-ului European al Regiunilor și Orașelor de la București este o recunoaștere a

a punctat Valentin Guțan.

La finalul evenimentului a fost adoptată Declarația intitulată „Construirea UE de la temelie, împreună cu regiunile și orașele.”

Documentul include zece măsuri care vizează consolidarea fundamentului democratic al Uniunii Europene și întărirea acțiunilor UE pe plan local pentru a construi un viitor mai bun pentru cetățenii europeni. O altă măsură vizează creșterea nivelului de descentralizare, cu respectarea cadrelor naționale, în vederea sporirii transparenței, a responsabilității și a calității elaborării politicilor. O altă prevedere este necesitatea eliminării decalajelor economice, sociale și teritoriale existente, ce rămâne o provocare majoră pentru viitorul UE. În această privință, aleșii regionali și locali din UE susțin că politica de coeziune, mai ales prin intermediul cooperării teritoriale europene, ar trebui menținută după 2020 pentru toate regiunile, bazându-se pe principiile unei abordări întemeiate pe realitatea zonei, pe parteneriate europene, pe gestiune partajată și guvernanta pe mai multe niveluri. Declarația a fost predată președintelui României Klaus Iohannis de către președintele Comitetului European al Regiunilor (CoR) Karl Heinz Lambertz, menționându-se contribuția aleșilor locali și regionali din UE la pregătirea agendei strategice 2019-2024 care va fi prezentată liderilor UE la Sibiu, la 9 mai curent.

KLAUS IOHANNIS LA ÎNTÂLNIREA CU REPREZENTANȚII CALM : „REPUBLICA MOLDOVA RĂMÂNE A FI O PREOCUPARE A MEA. ROMÂNIA ESTE ACTORUL PRINCIPAL ÎN PARCURSUL EUROPEAN AL REPUBLICII MOLDOVA.”

Promovarea intereselor autorităților locale, un dialog efectiv dintre administrația locală și cea centrală, importanța descentralizării, colaborarea la nivel asociativ între reprezentanții APL din România și Republica Moldova - acestea au fost principalele subiecte abordate de către președintele Klaus Iohannis cu primarii de orașe din România și din Republica Moldova, membri ai Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM). Evenimentul a avut loc la București, în contextul celebrării celor 25 ani de activitate a Asociației Orașelor din România (AOR). CALM a mulțumit pentru suportul pe care România îl oferă Republicii Moldova și și-a manifestat interesul privind identificarea unor noi modalități de colaborare între APL de pe cele două maluri ale Prutului.

Președintele României a afirmat că Republica Moldova rămâne a fi o preocupare a sa. „Au fost comunități sprijinite, reabilitate grădinițe, s-au adus microbuze școlare etc. Ajutor a fost și este în continuare, fiindcă noi ne vedem ca actor principal în parcursul european al Republicii Moldova.”

Klaus Iohannis a încurajat autoritățile locale să colaboreze

la nivel asociativ, dar și la nivel de comune sau orașe înfrățite. „Să se colaboreze și la nivel de Guvern, cu sprijinul nostru

din România, dar împreună cu partenerii din Republica Moldova și atunci lucrurile pot fi reasezate într-o albie firească. Instituțional și transparent se pot rezolva toate problemele”, a punctat Klaus Iohannis. Președintele României i-a asigurat pe aleșii locali că și de acum încolo se va implica atunci când va fi vorba de interesele comunităților

locale. „Interesul României este de a sprijini Republica Moldova în parcursul său european - un partener și un prieten foarte apropiat și natural”, a afirmat președintele român.

În același context, Klaus Iohannis a menționat că este foarte important să nu uităm ce reprezintă administrația locală. „Este partenerul direct al cetățeanului. Până la urmă,

în majoritatea cazurilor, cetățeanul nu vă întreabă de la ce partid sunteți, ci când veți asfalta drumurile, când vor avea apă sau canalizare, când se reabilitează școala, când puneți termopane la căminul cultural ș.a.m.d. Pentru a avea răspuns la aceste întrebări, trebuie să aveți două lucruri: decizia și banii, adică autonomie locală și respectarea principiului subsidiarității. Astfel, relația pe care o aveți cu cetățeanul va fi una foarte bună.”

Președintele României a confirmat că fără o descentralizare reală, dusă la bun sfârșit, reprezentanții APL nu vor avea instrumente pentru a răspunde nevoilor cetățenilor. „Cred că este cazul să revenim la un lobby foarte intens și să vedem ce se poate face la capitolul descentralizare”, a afirmat Klaus Iohannis.

PRIMARUL MUNICIPIULUI STRĂȘENI VALENTINA CASIAN:

„SUSTINEREA DE CARE SE BUCURĂ CALM-UL DIN PARTEA ASOCIAȚIILOR REPREZENTATIVE ALE APL DIN ROMÂNIA ESTE FOARTE BENEFICĂ PENTRU TOATE UNITĂȚILE ADMINISTRATIV-TERITORIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA”

Valentina Casian a făcut parte din delegația Republicii Moldova la Summit-ul European al Regiunilor și Orașelor de la București în calitate de primar al municipiului Strășeni, dar și de vicepreședinte al Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM). În cadrul unui interviu pentru calm.md, Valentina Casian ne-a explicat de ce este important ca vocea liderilor locali și regionali să fie auzită, dar și în ce măsură reușesc primarii să aducă plus valoare localităților pe care le reprezintă, dar și Republicii Moldova.

De ce a fost important ca o delegație a CALM să participe la acest eveniment?

Valentina Casian: Vreau să mulțumesc pentru această oportunitate de a participa la un asemenea eveniment de amploare. A fost cea de-a 8-a ediție a Summit-ului European al Regiunilor și Orașelor. Evenimentul a fost organizat în contextul exercitării de către România a președinției Consiliului Uniunii

Europene și a întrunit peste 800 de lideri naționali, regionali și locali din întreaga Europă. Important este că s-a dorit ca la acest eveniment să fie auzită vocea liderilor locali și regionali. Provocările cu care se confruntă acum Europa pot fi soluționate doar cu contribuția guvernelor locale și regionale, dar și prin finanțarea serviciilor publice locale. Astăzi nu putem să vorbim despre

o Europă puternică fără implicarea cetățeanului sau a autorităților locale, cele care sunt cel mai aproape de oameni. Pe de altă parte, noi nu putem să creăm niște condiții mai bune cetățenilor, să-i informăm, să guvernăm transparent, dacă nu avem acoperire financiară. Orice competență care ne este delegată trebuie să fie acoperită financiar. Au fost mai multe panee de discuții, tematicile ședințelor au fost diverse, am discutat cu primari din diferite țări, inclusiv cu cei din România.

Ce politici ar trebui să elaborăm ca să ajungă aceste servicii mai aproape de cetățean?

Valentina Casian: Anume au-

” CHIAR ȘI PREȘEDINTELE COMITETULUI EUROPEAN AL REGIUNILOR (COR) KARL HEINZ LAMBERTZ A MENȚIONAT CĂ UNIUNEA EUROPEANĂ ARE NEVOIE DE ORAȘELE ȘI REGIUNILE SALE ÎN ACEEAȘI MĂSURĂ ÎN CARE ACESTEA AU NEVOIE DE UNIUNEA EUROPEANĂ. PE LÂNGĂ TOATE ACESTEA, SUMMIT-UL ESTE O PLATFORMĂ DE DIALOG, ESTE ȘI O MODALITATE DE A ADUCE PLUS VALOARE LOCALITĂȚILOR PE CARE LE REPREZENTĂM, DAR ȘI ȚĂRII ÎN ÎNTREGIME!”

toritățile locale sunt în avangarda acestor mecanisme de implementare a politicilor, pentru ca localitățile să devină mai atractive. Au fost diferite propuneri, în primul rând să fie implementat un model de guvernare inovatoare, bazat pe parteneriat, care recunoaște pe deplin rolul guvernelor locale și regionale în structura guvernării europene. **S-a discutat și despre revizuirea modalităților de dialog civil european prin introducerea unui statut specific pentru organizațiile care reprezintă guvernele locale și regionale. Pentru a introduce mai multă transparență în procesul de luare a deciziilor, instituțiile europene ar trebui, în opinia mea, să informeze mai bine cetățenii cu privire la activitatea acestora, la poziția lor în negocieri și în deciziile care se iau. Din păcate, în ultima perioadă, în multe localități se implementează proiecte cu fonduri europene, dar cetățenii nu cunosc despre toate acestea. Este nevoie de această schimbare pentru ca mesajul să fie transmis direct. În acest context, autoritatea locală cu toți specialiștii din Primărie sunt forța care trebuie implicată în acest proces.**

„SUSȚINEREA DE CARE SE BUCURĂ CALM-UL DIN PARTEA ASOCIAȚIILOR REPREZENTATIVE ALE APL DIN ROMÂNIA ESTE FOARTE BENEFICĂ PENTRU TOATE UNITĂȚILE ADMINISTRATIV- TERITORIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA”

Comisarul European pentru Politică Regională Corina Crețu a vorbit despre cele 90 de milioane de euro disponibile pentru proiecte transfrontaliere. Primarii susțin că este destul de greu de accesat aceste fonduri...

Valentina Casian: Mesajul Dnei Corina Crețu a fost unul consistent, din care am extras multe învățăminte. Am discutat despre problemele cu care ne confruntăm noi, primarii. În primul rând, noi avem parteneriate cu localități din diferite regiuni ale României și devine imposibil de aplicat la aceste proiecte transfrontaliere. Cu propunerea de a oferi tuturor comunităților posibilitatea să aplice și să acceseze aceste fonduri a venit și Dna Mariana Gâju, primar de Cumpăna, Constanța. Astăzi nu trebuie să direcționăm fondurile doar pentru cele mai slabe comunități, sau după criteriile politice, dar trebuie să fie după competență și necesitate. De ce să nu oferim posibilitatea autorităților locale de a atrage aceste fonduri în localitățile pe care le administrează? Mai mult decât atât, primăria municipiului Strășeni are un asemenea parteneriat și noi am aplicat dar este aproape imposibil de a câștiga, în condițiile în care avem un număr redus de specialiști cu cunoștințe necesare, deoarece trebuie să cunoaștem toate elementele ca să obținem numărul maxim de punctaj și să avem rezultatul așteptat. Aceasta este părerea mai multor primari care au abordat acest subiect și noi sperăm că în viitorul apropiat se va identifica o soluție pentru ca mai multe autorități din Republica Moldova și România să aibă această posibilitate să acceseze fondurile europene ce sunt direcționate pentru dezvoltarea comunităților.

Finanțarea parțială a unor lucrări reprezintă o altă problemă...

Valentina Casian: În proiectul precedent noi am obținut surse pentru îmbunătățirea condițiilor în instituțiile preșcolare, dar sunt probleme pe care trebuie să le abordăm, care trebuie luate în calcul. Important este că și la acest eveniment s-a pus accentul pe faptul că vocea autorităților locale trebuie să fie auzită. Spre exemplu, am o sumă minimă pentru repararea unei anumite instituții. Noi nu putem să reparăm doar jumătate de acoperiș, sau să schimbăm doar un geam. A fost o modalitate de repartizare a resurselor financiare după diverse criterii, dar nu s-a pus

accentul pe durabilitatea proiectului, pe calitate etc. Nu putem să vorbim de proiecte de calitate în situația când nu există acoperire financiară definitivă. Avem multe proiecte implementate și în derulare unde am identificat surse suplimentare, mă refer la sinergia de fonduri. Dacă am obținut de la un donator o sumă, dar ea nu este integrală pentru implementarea unui proiect, atunci eu, în calitate de primar, dar cred că și colegii mei, încercăm să identificăm alte surse necesare pentru a executa integral o anumită lucrare.

V-ați întors acasă încredători că măcar o parte din problemele abordate în cadrul acestui Summit vor fi soluționate?

Valentina Casian: Însăși denușirea Declarației adoptată în a doua zi a Summit-ului „Construirea UE de la temelie, împreună cu regiunile și orașele” ne vorbește despre faptul că se dorește această schimbare și am revenit acasă optimiști. Chiar și președintele Comitetului European al Regiunilor (CoR) Karl Heinz Lambertz a menționat că Uniunea Europeană are nevoie de orașele și regiunile sale în aceeași măsură în care acestea au nevoie de Uniunea Europeană. Pe lângă toate acestea, Summit-ul este o platformă de dialog, este și o modalitate de a aduce plus valoare localităților pe care le reprezentăm, dar și țării în întregime. Țin să mulțumesc președintelui Asociației Comunelor din România (ACoR) Emil Drăghici datorită căruia a fost posibilă participarea noastră la acest eveniment major. Acest parteneriat, această colaborare foarte strânsă și acest sprijin pe care îl simte acum CALM-ul din partea asociațiilor reprezentative ale APL din România este foarte benefic pentru toate unitățile administrativ-teritoriale, nu doar cele membre ale CALM, deoarece de aceste proiecte pot beneficia absolut toate comunitățile. Îndemn toți primarii care încă mai stau la îndoială să se implice, pentru că schimbarea trebuie să o începem de la noi. Nu trebuie să așteptăm, pentru că nu va veni nimeni niciodată să ne caute, noi trebuie să interacționăm tot mai mult, iar acest lucru se face prin intermediul CALM-ului. Vreau să mulțumesc președintelui CALM, directorului executiv și tuturor celor din cadrul CALM pentru că activează în sprijinul primarilor, a autorităților locale și al cetățenilor.

**NATALIA PETREA,
PRIMAR DE COSTEȘTI, IALOVENI:**

„NE DORIM LEGĂTURĂ DIRECTĂ CU FINANȚATORII EUROPENI”

Zece primari din Republica Moldova, membri ai Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) au participat la Summit-ul European al Regiunilor și Orașelor ce s-a desfășurat la București, în perioada 14-15 martie. Care au fost subiectele abordate, dar și cu ce impresii s-au întors acasă reprezentanții autorităților locale din Republica Moldova aflăm de la Natalia Petrea, primar de Costești, Ialoveni.

Evenimentul a reunit sute de lideri locali și naționali...

Natalia Petrea: S-a discutat despre necesitatea coeziunii și unirii tuturor autorităților publice, mai ales în contextul Brexitului, moment foarte important pentru Uniunea Europeană. A fost o întrunire la care au participat reprezentanți din toate statele UE. Referitor la autoritățile locale, noi am văzut care sunt posibilitățile de dezvoltare a localităților noastre, în contextul acestei coeziuni, deoarece cuvântul-cheie în toate dezbaterile a fost coeziunea, adică unirea noastră în soluționarea problemelor comune.

Ați spus că au participat autorități locale din întreaga Europă. Republica Moldova nu este membră a UE...

Natalia Petrea: Noi, cei zece primari, am reprezentat CALM-ul care a fost invitat să participe în baza acordurilor de colaborare cu Asociația Comunelor din România și Asociația Orașelor din România.

Ce presupune pentru autoritățile noastre locale această colaborare cu asociațiile reprezentative ale APL din România și cum ar putea această coeziune aduce beneficii pentru comunitățile noastre locale?

Natalia Petrea: Experiența administrației publice locale din România este foarte benefică pentru noi, deoarece și noi tindem să mergem pe aceeași cale de dezvoltare europeană. Primării de peste Prut au posibilitatea de a obține finanțări prin intermediul Programelor Naționale de Dezvoltare Locală și, mai ales, din proiectele europene. Noi am militat în cadrul acestui Summit pentru ca și APL din Republica Moldova să aibă acces la mai multe fonduri europene, care să vină direct la nivel local. La Costești am beneficiat de unul dintre primele proiecte-pilot finanțat de Consiliul Europei privind transparența. Acum, Consiliul Europei desfășoară proiecte de dezvoltare economică etc. Ne dorim legătură directă între finanțatorii europeni și primăriile care aplică la aceste proiecte, adică mai multe posibilități de dezvoltare a localităților noastre.

Credeți că ați fost auziți?

Natalia Petrea: Sperăm, mai

ales că am rugat conducerea Asociației Comunelor din România (ACoR), dar și a Asociației Orașelor din România (AOR) să transmită și în continuare acest mesaj al nostru.

La Summit a participat și Comisarul European pentru politică regională Corina Crețu...

Natalia Petrea: În deschiderea lucrărilor unei sesiuni, Comisarul European a făcut una dintre cele mai importante prezentări și a venit cu același mesaj, necesitatea de coeziune. Au participat și experți din Franța, Germania etc pe care i-am ascultat cu interes și din cursul cărora am învățat că poli-

ganizații reprezentative ale APL din România.

Se pare că există această coeziune între aceste asociații românești ale autorităților locale, dacă împreună au militat pentru cooperarea mai strânsă a UE cu APL din Republica Moldova...

Natalia Petrea: Chiar dacă au făcut prezentări separate, am văzut unitatea administrației publice. De mult timp admir această colaborare și coeziune între autoritățile locale și autoritățile centrale din România. De fiecare dată când mergeam la întrunirile Asociației Comunelor din România, ale Asociației Orașelor din

”DE FIECARE DATĂ CÂND MERGEAM LA ÎNTRUNIRILE ASOCIAȚIEI COMUNELOR DIN ROMÂNIA, ALE ASOCIAȚIEI ORAȘELOR DIN ROMÂNIA AM VĂZUT ACEASTĂ COLABORARE ÎNTRE ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ ȘI GUVERN. ARE LOC UN DIALOG DIRECT ÎNTRE ACESTE AUTORITĂȚI ÎN VEDEREA SOLUȚIONĂRII PROBLEMELOR CARE SUNT LA NIVEL LOCAL, DEOARECE TOATE ACESTE ÎNTRUNIRI AU SCOPUL DE DEZVOLTARE REGIONALĂ!”

România am văzut această colaborare între administrația publică locală și Guvern. Are loc un dialog direct între aceste autorități în vederea soluționării problemelor care sunt la nivel local, deoarece toate aceste întruniri au scopul de dezvoltare regională. Chiar dacă acum a fost un Summit al Regiunilor și Orașelor, accentul s-a pus pe dezvoltarea satelor, acolo unde cetățeanul nostru așteaptă cel mai mult schimbările în bine.

Putem spune că și autoritățile locale de la noi au o comunicare la fel de bună cu autoritățile centrale?

Natalia Petrea: Sigur că este loc de mai bine. CALM dar și noi trebuie să solicităm mai multe întruniri cu APC, cu deputați, cu miniștri, cu cei care au competența de a soluționa problemele din localitățile noastre, deoarece ne-am convins că atunci când s-a întâmplat acest lucru au avut de beneficiat toate părțile. Totodată, în calitate de primar îi înțeleg pe cei care reprezintă administrația centrală, pentru că de multe ori cetățeanul vine să-mi spună despre o problemă, eu îl ascult, dar nu întotdeauna îl pot ajuta. Așa e și în cazul autorităților centrale, dar comunicarea este foarte importantă. Eu ascult cetățeanul și îi spun care sunt posibilitățile, așa și noi avem nevoie să fim auziți, să comunicăm și să stabilim care sunt prioritățile pentru a le include în planurile de dezvoltare strategică a țării.

REPREZENTANȚII APL INSTRUIȚI DE CALM ÎN DOMENIUL SCRIERII PROIECTELOR ȘI ATRAGERII DE FONDURI

Unul dintre obiectivele Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) este de a acorda tuturor categoriilor de specialiști din cadrul APL posibilitatea de a se dezvolta și de a-și consolida capacitățile, inclusiv prin crearea unor rețele profesionale corespunzătoare. Responsabilii de scriere de proiecte și atragere de fonduri reprezintă o verigă importantă a APL care asigură un proces efectiv de atragere, planificare și administrare a resurselor financiare locale necesare pentru implementarea corespunzătoare a competențelor APL și prestarea serviciilor publice.

În acest context, Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a organizat la 29 martie curent seminarul de instruire „Dezvoltarea comunitară prin consens social”. La eveniment au participat primari, responsabili de scriere de proiecte, dar și experți ai CALM. În cadrul întrunirilor anterioare, CALM a identificat care sunt necesitățile acestor categorii de funcționari din cadrul APL, iar unele dintre tematicile ce au trezit un interes sporit au fost dezbătute în cadrul seminarului.

Directorul executiv al CALM Viorel Furdui a vorbit despre importanța funcționarilor responsabili de atragerea de fonduri, dar și despre necesitatea dezvoltării acestor tipuri de servicii. „Consolidarea capacităților APL în domeniul atragerii de investiții trebuie să aibă loc în paralel cu procesul de descentralizare și autonomie locală.”

Expertul CALM Victoria Matveev a vorbit despre faptul că în unele comunități se văd schimbările, iar în altele nu. „Prosperețea satului nu depinde doar de perso-

să soluționeze problemele existente. Dacă proiectele sunt implementate doar de către primării acestea nu au durabilitate, deoarece cetățenii nu prețuiesc rezultatele obținute.” Potrivit expertului CALM, atunci când cetățeanul se implică, impactul este mult mai mare și există o durabilitate a proiectului. „În ultimul timp, nici nu prea am întâlnit finanțatori care să nu pună condiția de implicare a comunității în implementarea proiectelor, prin cofinanțare, prin muncă, prin orice fel de contribuție, deoarece doar astfel putem avea rezultate.”

Elena Hrească, primarul satului Năvârneț, raionul Fălești a venit la seminarul organizat de CALM deoarece ea este cea care scrie proiectele și își dorește să învețe lucruri noi. „De fiecare dată mă uimesc constatând că nu cunosc încă multe lucruri. Am încercat să deleg aceste atribuții unui funcționar din primărie, dar nu a făcut față cerințelor, deoarece are alte atribuții directe. Sunt nevoită să găsesc eu timp deoarece, până la urmă, oamenii cer rezultate de la primar.”

Ion Plămădeală, primar de Izbiște, Criuleni a încercat să scrie câteva proiecte transfrontaliere dar nu a avut rezultatele scontate. „Înțelegem că dacă dorim finanțări importante trebuie să îndeplinim mai multe condiții, iar pentru aceasta este nevoie de mai multe cunoștințe. Implicarea comunității este o temă foarte actuală deoarece, la acest capitol, este loc de mai bine. Din păcate, mulți cetățeni sunt foarte activi pe rețelele de socializare, dar e mai greu atunci când trebuie să treacă la fapte.”

Anatolie Bobici, primarul satului Aluatu, raionul Taraclia a afirmat că datorită CALM-ului a acumulat foarte multă experiență și a soluționat foarte multe probleme în localitate. „Conform statisticilor, foarte puține proiecte se implementează în raionul Taraclia, eu lucrez cu CALM-ul și sunt foarte mulțumit. Să nu fi fost CALM-ul mi-ar fi fost mult mai greu.”

În cele mai multe cazuri, primăriile nu au o persoană angajată care să se ocupe doar de scrierea proiectelor și de atragerea fondurilor în localitate. O altă problemă ar fi lipsa instruirilor în acest domeniu, astfel nu pot fi dezvoltate capacitățile funcționarilor de a scrie și a implementa proiecte. CALM-ul va continua sesiunile de instruire pentru această, dar și alte categorii de funcționari din cadrul APL.

na care știe să scrie proiecte și să atragă fonduri. Este foarte importantă implicarea comunității, ca aceasta să conlucreze în comun cu APL, să stabilească niște parteneriate. APL trebuie să știe cum să-i motiveze pe oameni să se simtă membri ai comunităților, să se implice și împreună

PRIMARUL ORAȘULUI LEOVA VITALIE GĂRGĂUN:

**„MULȚI TINERI CARE SUNT PESTE HOTARE
AU INVESTIT ÎN LEOVA, CEEA CE MĂ FACE
SĂ CRED CĂ SE VOR ÎNTOARCE ACASĂ“**

Vitalie Gărgăun este primar la primul mandat în orașul Leova. Aleșul local spune că din cei 10 mii de locuitori ai orașului, cel puțin 30% au plecat. Totuși, Vitalie Gărgăun speră că tinerii se vor întoarce acasă, deoarece mulți dintre ei își construiesc case sau mici afaceri la Leova, dar și pentru că nicăieri nu este mai bine decât acasă.

Ce v-a motivat să candidați pentru funcția de primar?

Vitalie Gărgăun: Este orașul meu de baștină, aici au trăit bunicii și tatăl meu și mi-am dorit să contribuie la dezvoltarea acestuia. Nu am în vedere că ceilalți primari nu au reușit să realizeze prea multe, pur și simplu am dorit să contribuie eu cu ce pot la reabilitarea orașului, ca să devină ce a fost cândva, curat, bine amenajat, iar oamenii să fie binevoitori.

Ați reușit într-un mandat să faceți acest lucru?

Vitalie Gărgăun: Cred că la această întrebare ar trebui să răspund cetățenii. Patru ani sunt prea puțini ca să reușești să realizezi ceva temeinic, dar au fost atrase mici proiecte, a fost modificat serviciul de salubritate, am participat la mai multe proiecte susținute de USAID, Migrație și Dezvoltare Locală, implementate în comun cu CALM-ul și pe această cale vreau să felicit cu ocazia celor 9 ani de activitate toți colegii, primarii care fac parte din CALM, conducerea CALM-ului. Zilnic urmăresc și sunt familiarizat cu toate noutățile care vin de la CALM. Aici ne regăsim în familia noastră de primari, aici ne simțim foarte liber și ușor. Putem să abordăm orice întrebare și prin intermediul colegilor de la CALM vom găsi răspunsul foarte repede.

Ați întâmpinat multe dificultăți în activitate?

Vitalie Gărgăun: Da, birocrația este foarte mare. Timp de un an nu pot obține o autorizație pentru a tăia niște arbori. Vă imaginați? Inspectoratul s-a transformat în Agenție, s-au făcut niște schimbări în minister și nu e chip de obținut această autorizație, dar arborii sunt uscați și reprezintă un adevărat pericol.

Și dacă va cădea unul înțelegem că tot primarul va fi responsabil?

Vitalie Gărgăun: De tot ce se întâmplă în oraș, e inundație sau moare un câine, de vină este primarul.

De ce proiecte are nevoie orașul Leova?

Vitalie Gărgăun: Primul proiect pe care mi-am propus să-l realizăm a fost construcția cimitirului nou. Avem un cimitir vechi, de peste 350 de ani, arhiplin și se află chiar în centrul orașului Leova, deși cândva era la marginea orașului. De trei ani am început construcția, am făcut delimitare, am format bunul, am tras apă, lumină, am construit gardul, facem intrarea acum și vom avea un cimitir de 7 ha. În afară de aceasta, am atras un proiect de la Fondul Ecologic în valoare de 3 milioane de euro și am construit un colector de apă, deoarece 7 case erau în pericol. Orașul Leova este situat pe o pantă, iar de la est spre vest avem o răpă de 7 km cu

apă pluvială. Construind acest colector de apă am exclus pericolul pentru prăbușirea caselor. Serviciul de salubritate a fost modificat, până acum se acumula gunoiul în găuri special făcute, noi am decis să evacuăm gunoiul de la fiecare casă. Am construit circa 4500 metri pătrați de pavaj pietonal, ceea ce nu era ș.a.m.d.

Apă și canalizare aveți?

Vitalie Gărgăun: Cred că la acest capitol stăm cel mai bine, am impresia că nici Chișinăul nu are condițiile noastre. Utilizăm apa din râul Prut. Suntem unicul oraș gazificat în proporție de 95% și avem apă în proporție de 100%. Participăm în cadrul unui proiect susținut de compania germană GIZ fiind unicul oraș-raion care a beneficiat de 10 milioane de euro pentru canalizare, apeduct și eficiența energetică. Deja s-a construit magistrala Leova, am reușit să ducem apa și la largara, situat la 22 km de noi. Este un proiect regional, la această magistrală vor fi conectate încă 7 sate.

De ce ar mai avea nevoie Leova?

Vitalie Gărgăun: Avem nevoie de drumuri bune, de investitori, de locuri de muncă, deoarece 70-80% din angajați sunt func-

ționarii care lucrează în instituțiile statului, restul sunt mici antreprenori, cu un venit de la 3 la 5 milioane de lei pe an. Cu părere de rău, în anul 2018 s-au închis 14 întreprinderi, ceea ce este îngrijorător. Oamenii pleacă peste hotare, dar acesta este un fenomen social care se atestă nu doar în Republica Moldova, am fost și în Țările Baltice, Polonia și am văzut aceeași stare de lucruri. Eu sper că tinerii vor reveni acasă și va crește potențialul de a dezvolta țara.

Ce vă face încrezător în faptul că tinerii vor reveni și când se va întâmpla acest lucru?

Vitalie Gărgăun: Mulți tineri care sunt peste hotare au investit în Leova. Au construit case, magazine, ceea ce mă face să cred că se vor întoarce. Plus la aceasta, nu e nici peste hotare atât de bine. În Italia se închid unele locuri de muncă, sunt probleme și în alte țări, plus că nicăieri nu e mai bine decât acasă. La Leova avem aer curat, așa cum nu există în alte părți, tocmai pentru că nu există industrie, suntem aproape de albia malului Prut, avem zone foarte frumoase. Orașul Leova va avea în curând 523 de ani și a fost fondat de Ștefan cel Mare și Sfânt. Adică avem și noi cu ce ne mândri. Ne dorim să facem un pod, care era pe timpuri, dar a fost distrus în perioada 1941-1945. Scopul nostru este de a-l reconstrui și de a deschide un punct vamal. Există o vamă la Cahul și una la Hâncești, iar Leova și Cantemirul sunt situate între aceste localități și nu au nimic. Dacă ar fi podul și vama, Leova ar trăi ca într-un rai.

GHEORGHE FALCĂ, PRIMARUL COMUNEI GHINDEȘTI, FLOREȘTI:

**„CRED CĂ ANUME DATORITĂ CALM-ULUI AU
FOST CREATE CONDIȚIILE CA AUTORITĂȚILE
CENTRALE SĂ NE AUDĂ“**

Dezvoltarea localităților este preocuparea principală a aleșilor locali. Dacă avem condițiile necesare pentru a atrage investitorii și turiștii, dar și cum ar contribui consolidarea autonomiei locale la dezvoltare ne spune Gheorghe Falcă, primarul comunei Ghindești, Florești.

În ce condiții ar putea deveni atractive localitățile noastre rurale?

Gheorghe Falcă: Pentru a dezvolta localitățile este nevoie de a atrage investitori, de a dezvolta turismul rural. Dacă nu investim în localități nici oamenii nu rămân acasă. Eu cred că am creat condiții pentru ca investitorii să vină, avem și materii prime, resurse naturale ce trebuie prelucrate, avem zăcăminte în teritoriu. De exemplu, la Țăra, întrunim condițiile necesare pentru a fi deschisă o fabrică de cărămidă și oale. Turismul rural poate fi dezvoltat deoarece avem locuri pitorești, este râul Răut, avem bordeie cu o vechime mai mare de 500 de ani, care sunt locuibile și astăzi. Trebuie să vedem care sunt și domeniile ce interesează un anume investitor sau altul.

Sunteți la al treilea mandat. Ați reușit în această perioadă să aduceți unele investiții?

Gheorghe Falcă: Cele mai multe proiecte le-am implementat în infrastructură, deoarece ne-am străduit să dezvoltăm anume această ramură. Am construit rețele de aprovizionare cu apă în toate cele patru sate din comună, în măsura posibilităților au fost reabilitate drumurile pentru a putea fi practicate, am renovat instituțiile publice, am atras și investitori care au deschis locuri de muncă.

Unii colegi de-ai DVS spun că dacă bugetele locale ar avea mai multe venituri ar fi mai ușor să dezvolte localitățile pe care le reprezintă. În ce condiții credeți că este posibilă creșterea veniturilor proprii?

Gheorghe Falcă: Am putea să majorăm taxele și impozitele, dar nu știu dacă populația le va putea suporta și nici nu cred că acest lucru ne va permite să putem face investiții mult mai mari. O soluție ar fi fondurile europene, dar este nevoie de specialiști în scrierea de proiecte, sunt și alte impedimente care ne împovărează în acest proces.

Unii investitori spun că nu avem potențial uman în sate și se opresc doar în orașele mai mari...

Gheorghe Falcă: Cum nu avem potențial uman? Este populație în sate, doar nu suntem pe cale de dispariție. Sunt investitori și la noi, dar ori condițiile sunt foarte dure pentru ei ori, uneori, acești investitori cred că oamenii noștri trebuie să lucreze pe un salariu mic. În aceasta constă problema. Oamenii fug la oraș pentru că acolo își găsesc de lucru cu salarii mai mari decât în localitățile rurale. Investitorii când vin în localitățile rurale trebuie să le ofere aceleași salarii și atunci cetățeanului îi va fi mai ușor să decidă dacă pleacă la oraș sau rămâne în sat.

Ați fost la începuturile creării CALM. Au autoritățile locale autonomia pentru care s-a militat în toți acești ani?

Gheorghe Falcă: Noi am visat la mai mult, dar trebuie totuși să recunoaștem că unii pași s-au făcut. A fost adoptată și pusă în aplicare Legea finanțelor publice, a fost descentralizat parțial Fondul Rutier, deja de doi ani îl implementăm și este foarte bine venit, acum se discută despre evaluarea imobilelor și cred că anume datorită CALM au fost create condițiile ca APC să ne audă. Noi cerem de la autoritățile centrale să ne dea autonomie ca să putem să aducem singuri

**” NOI AM VISAT LA MAI MULT,
DAR TREBUIE TOTUȘI SĂ RE-
CUNOAȘTEM CĂ UNII PAȘI
S-AU FĂCUT. A FOST ADOPTA-
TĂ ȘI PUSĂ ÎN APLICARE LE-
GEA FINANȚELOR PUBLICE, A
FOST DESCENTRALIZAT PAR-
ȚIAL FONDUL RUTIER, DEJA
DE DOI ANI ÎL IMPLEMENTĂM
ȘI ESTE FOARTE BINE VENIT,
ACUM SE DISCUTĂ DESPRE
EVALUAREA IMOBILELOR ȘI
CRED CĂ ANUME DATORITĂ
CALM AU FOST CREATE CON-
DIȚIILE CA APC SĂ NE AUDĂ!”**

investiții în teritoriu, să putem accesa mai multe fonduri.

Ce obiective mai aveți până la final de mandat?

Gheorghe Falcă: Am început un proiect de infrastructură privind construcția sistemului de canalizare în comuna Ghindești. Ne propunem să construim o grădiniță de copii, deja o parte din surse au fost alocate din bugetul de stat, mai avem de realizat o parte din proiectul iluminării stradale, deoarece sunt patru localități și este mai dificil de realizat acest lucru decât în unele primării cu o singură localitate.

Despre reforma teritorial-administrativă ce părere aveți?

Gheorghe Falcă: Pentru noi și orașul Ghindești ar fi un lucru binevenit. Nu putem obține finanțarea în cazul unor proiecte unde se calculează numărul populației, deoarece suntem împărțiți pe bucăți, orașul Ghindești situându-se între două sate din comuna noastră. Am avut proiecte pe care le-am pierdut deoarece scriam un număr de populație, dar locuitorii din satele vecine nu susțineau satul unde se dorea a aduce investiția. Pe vremuri, orașul Ghindești era împreună cu satele din comuna noastră.

MARIA PROCOPCIUC, PRIMARUL COMUNEI IȘCĂLĂU, RAIONUL FĂLEȘTI: „CALM-UL NE OFERĂ LA TIMP AJUTOR, FĂRĂ REȚINERE ȘI FĂRĂ DISCRIMINARE”

Maria Procopciuc este primar la primul mandat în comuna Ișcălău, Fălești. Susține că tinerii s-ar întoarce în sate dacă ar fi susținuți de către stat. Afirmatia este făcută în cunoștință de cauză deoarece, pe lângă funcția de primar, împreună cu soțul cresc acasă mai multe vite și oi, iar la comercializarea produselor lactate se confruntă cu mari dificultăți. Maria Procopciuc susține că este nevoie de reforma teritorial-administrativă, doar că aceasta nu trebuie implementată peste noapte, altfel va fi resimțită dureros de către cetățeni, la fel ca cea din domeniul educației.

E grea această povară al primului mandat de primar?

Maria Procopciuc: Nu pot să spun că este greu, vin din domeniul educației și eram foarte curioasă să aflu care sunt problemele și din alte domenii. În APL lucrez cu toate categoriile de populație. Am fost invitată să particip și în cadrul altor alegeri locale dar nu doream să abandonez educația, după reforma educației era clar că comuna rămâne fără școli și astfel am decis să vin în APL și am câștigat mandatul. Când arunc o privire în trecut îmi vine să zâmbesc deoarece terminologia din APL se deosebește foarte mult de cea din domeniul educației și a trebuit să învăț pentru a fi informat. Cu toate acestea, regrete că m-am implicat în acest domeniu nu am avut, chiar am viziuni pentru viitor și doresc să realizez tot ceea ce am planificat până la sfârșitul mandatului. Mă simt demnă de a ieși în fața locuitorilor să le spun care sunt realizările mele și ce a mai rămas de făcut.

Din punctul DVS de vedere, care sunt cele mai importante realizări?

Maria Procopciuc: Locuitorii din cele trei sate din comună au avut așteptări legate de infrastructură. Drumurile și dotarea grădinițelor au fost preocuparea mea. Deoarece la noi politica se implică în treburile APL, este foarte greu să realizezi o problemă pentru cetățeni. Mă întreb adesea dacă un ministru sau un deputat vine în funcție pentru o anumită categorie de cetățeni sau pentru toți? Pentru mine este dureros să văd cum sunt selectați cetățenii după anumite categorii. Faptul că nu avem un grafic corespunzător, munca cea care ne consumă pe noi, primarii, ar trebui susținută și de către APL de nivelul II, dar și de către guvernarea de la nivelul republicii și atunci chiar dacă te consumi te bucuri de rezultate.

Cât de mult depinde schimbarea la față a comunităților rurale de primar?

Maria Procopciuc: Foarte mult. Localitatea poate să capete un aspect corespunzător atunci când există o colaborare a primarului cu comunitatea. În activitatea mea mă ghidez de trei principii: comunicare, transparență, democrație.

Acum se vorbește tot mai des despre reforma APL, cea administrativ-teritorială.

Maria Procopciuc: Comuna mea este formată din trei sate cu o populație de 2550 de locuitori, însă în hotarele primăriei mele sunt și primării cu o singură localitate. Când faci o analiză la toată munca în care te implici ca primar de comună și primar la o singură localitate vezi deosebirea la nivelul salarizării funcționarilor, la gradul de implicare, timpul liber, etc. Simt că există necesitatea acestei reforme, dar pentru a fi implementată trebuie elaborat un studiu de caz, astfel încât să nu îndepărtăm serviciile de oameni. De asemenea, este nevoie de a crea condițiile necesare până a implementa reforma, să nu vină peste noapte peste noi, pentru că am trecut prin optimizarea școlilor și am simțit-o ca pe un proces dureros. Recent a fost aprobată Legea salarizării și iar funcționarul a rămas pe ultimul

loc. Contabila vede schimbări în cultură, în educație și mă întrebă cui rămânem noi, funcționarii? Această categorie de angajați ai statului fac o muncă enormă. Nu știu ce acțiuni să întreprind ca să le schimb percepția locuitorilor despre acești funcționari, oamenii să vină cu plăcere la Primărie și să afirme că problema s-a soluționat fără mari obstacole. Simt că locuitorii încă păstrează distanța față de primărie și funcționarii de aici. În sate a rămas, în mare parte, categoria vulnerabilă de cetățeni, ei nu înțeleg pe deplin ce înseamnă bugetul local al primăriei și unii chiar consideră că statul nouă ne dă bani, iar noi nu le dăm lor.

Maria Procopciuc: Bugetul familiei. Am trei studenți care trebuie întreținuți iar salariul respectiv nu ne permite acest lucru. Da, de două-trei luni beneficiem de această majorare, soțul meu însă nu este angajat, cu funcția mea este imposibil să plece peste hotare deoarece trebuie să fie cineva acasă. De asemenea, ne dorim să fim aproape de copii și să fim o familie completă. Eu mai mult sunt oaspete acasă, am noroc de un soț înțelegător și muncitor, totuși nu pot fi indiferentă față de munca ce se face în gospodărie și contribuți și eu cu ce pot. Creștem patru vite mulgătoare, treizeci de oi, cunoaștem cum se face acest produs, doar că la

” VIZITÂND ȘEDINȚELE CALM-ULUI AM ÎNȚELES CARE ESTE VIZIUNEA STRATEGICĂ A ACESTEI ASOCIAȚII ȘI AM CONVINS CONSILIUL CĂ ATUNCI CÂND TREBUIE SOLUȚIONATĂ O PROBLEMĂ, AJUTORUL VINDE LA TIMP, FĂRĂ REȚINERE ȘI FĂRĂ DISCRIMINARE!”

Cum am putea să aducem forță tânără de muncă în sate?

Maria Procopciuc: Foarte ușor, trebuie doar susținută și promovată, să nu li se pună obstacole. Am văzut cu toții cazul doamnei agent economic care este tânără și nu poate să realizeze 60 de tone de struguri. Chiar nu poate fi găsită soluția, chiar trebuie să cumpărăm produsele care sunt importate în țară, în condițiile în care noi le avem pe ale noastre, autohtone? Un kg de struguri costă 8-10 lei, dar eu știu de câte cheltuieli este nevoie pentru a menține acești struguri până în această perioadă. Oamenii sunt nevoiți să vândă marfa la un asemenea preț pentru ca să nu o arunce. Chiar nu se găsește soluția? Așa e și în cazul celorlalte categorii de tineri, indiferent dacă vine să activeze în educație, cultură sau agricultură. În afara funcției de primar, fac acasă produse din lapte și cunosc foarte bine ce se întâmplă pe piață. Deși facem doar produse naturale ne confruntăm cu mai multe obstacole la comercializarea acestora. Mă întreb de ce nu se promovează produsul autohton, de ce la grădiniță nu este adus laptele natural? În perioada colhozurilor copilul bea lapte care ajungea la grădiniță timp de o oră de la producere. Acum văd că laptele are un termen de valabilitate de 90 de zile și ni se spune că este natural.

Ce vă determină să vă ocupați și de producerea lactatelor?

comercializarea acestuia întâmpinăm tot felul de obstacole.

Satele noastre au șanse datorită acestei categorii de oameni...

Maria Procopciuc: Populația care a mai rămas în localitate se ocupă cu creșterea vitelor și cu colectarea laptelui. Sunt puncte de colectare unde vin de la Bălți și-l iau. Noi facem vreo cinci produse din lapte: unt, frișcă, brânză, smântână, caș. Omul care duce laptele la punctele de colectare ia pentru un litru de lapte 2,5 – 3 lei, în funcție de grăsimea laptelui. Dacă facem comparație cu prețul unui litru de apă plată sau gazată atunci e foarte dureros. În sate au rămas oamenii care nu vor să se despartă de familie sau din cauza vârstei, toți tinerii însă au plecat peste hotare.

Înțeleg că nu vă doriți să părăsiți APL?

Maria Procopciuc: Până a veni în APL nu m-am gândit că funcția de primar este influențată de politic. Acum aștept să văd cum se vor așeza lucrurile în politică și apoi voi decide dacă rămân sau nu, deși fac cu plăcere ceea ce este legat de muncă, solicitare, implicare, soluționarea problemelor cetățeanului.

Ce reprezintă CALM-ul pentru primari?

Maria Procopciuc: Este organizația care ne aude în orice moment. Când am venit în funcția de ales local, Primăria noastră nu era membră a acestei organizații. Vizitând ședințele CALM-ului am înțeles care este viziunea strategică a acestei asociații și am convins consiliul că atunci când trebuie soluționată o problemă, ajutorul vine de la CALM. Important este că totul se face la timp, fără rețineră și fără discriminare.

Ce vă mai doriți să realizați în comuna DVS?

Maria Procopciuc: Un obiectiv pe care mi-l doresc să-l realizez pentru ca localitatea să progreseze, să ne menținem în teritoriu este deschiderea măcar a unei școli primare în comună, iar după numărul populației acest lucru este posibil. Grădinițe avem în fiecare sat din comună, iar elevii de vârstă școlară merg în patru școli din diverse primării.

SECRETARIILOR CONSILIILOR LOCALE ATENȚIONEAZĂ ASUPRA PROBLEMELOR DIN DOMENIUL SISTEMULUI DE SALARIZARE

Ca urmare a unei Adresări parvenite pe adresa CALM din partea secretarilor Consiliilor locale, în care sunt evidențiate problemele ce au apărut ca urmare a punerii în aplicare a Legii 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare, CALM a expediat un demers premierului Pavel Filip, dar și ministrului Finanțelor Ion Chicu în care solicită implicarea acestor factori de decizie pentru a identifica mecanismele de soluționare a problemelor semnalate de către această categorie importantă de funcționari din APL.

În Adresarea secretarilor Consiliilor locale se menționează faptul că noul sistem de salarizare îi dezavantajează și nu îi motivează să rămână în acest domeniu de activitate. Potrivit autorilor Adresării, la stabilirea noilor majorări salariale nu au fost luate în considerare volumul și calitatea sarcinilor executate de către secretarii Consiliilor locale, cei care duc povara greutăților APL, în comparație cu funcționarii din alte domenii, care au beneficiat de o creștere mult mai mare a nivelului de salarizare. De asemenea, este menționat și faptul că sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nu s-a bazat pe standarde minime de calitate a funcțiilor exercitate, astfel s-a creat o situație confuză, deoarece secretarii Consiliilor locale realizează un volum de lucru foarte mare, căruia abia îi pot face față, fără însă a fi remunerați corespunzător.

În rândul APL există mai multe obiecții la Legea nr.270/2018, cum ar fi discrepanțele nejustificate între nivelele de salarizare (creșterea salariului personalului din domeniul culturii este de circa 286%, iar pentru alte categorii, cum ar fi, de exemplu, contabilii, majorarea este de doar 14%); noile reglementări desconsideră/denaturează relațiile existente la nivel local în ceea ce privește nivelul studiilor persoanelor încadrate în diverse funcții etc.

Secretarii Consiliilor locale solicită punerea în funcțiune a grupului de lucru CALM-ministerul Finanțelor, instituit prin ordinul Ministrului Finanțelor nr. 144 din 18.11.2016, în vederea discutării tuturor aspectelor menționate mai sus, precum și altor probleme ce vizează APL și sistemul de finanțe publice locale.

**ION MUNTEANU,
PRIMAR DE FETEȘTI, EDINEȚ:**

„VIORILE ȘI VIOLONCELELE FABRICATE ÎN FETEȘTI AJUNG ÎN TOATE COLȚURILE LUMII”

O fabrică de creare a instrumentelor muzicale, dar și un punct de asistență medicală urgentă prespitalicească au fost deschise anul trecut la Fetești, Edineț. Astfel, câteva zeci de persoane și-au găsit un loc de muncă, iar alte câteva mii beneficiază de aceste servicii. Identificarea partenerilor care să creeze locuri de muncă este șansa localităților noastre, susține primarul de Fetești, Edineț, Ion Munteanu.

Știm că citiți cu regularitate ziarul editat de CALM „Vocea Administrației Locale”...

Ion Munteanu: Primăria noastră este membră a CALM și primim cu regularitate ziarul care este o bună sursă de informație pentru aleșii locali. Îmi place să citesc despre lucrurile pozitive realizate de colegii primari.

Pot fi aceste rezultate niște exemple pentru alți primari sau și în această breaslă există concurență?

Ion Munteanu: Cred că există o concurență sănătoasă între primari, avem și multe exemple de conlucrare. Ne străduim să învățăm din bunele practici implementate de colegi.

Ce v-a determinat acum 12 ani să candidați pentru funcția de ales local?

Ion Munteanu: Anterior am activat în cadrul MAI, la Comisariatul de Poliție din Edineț, dar locuim la Fetești, pentru că aceasta este baștina mea și mă durea sufletul când vedeam că satul degradează. Mi-am propus să intervin, chiar și până a deveni primar mă străduiam să ajut cu ce pot comunitatea noastră.

Ați avut posibilitățile necesare pentru a contribui la dezvoltarea localității?

Ion Munteanu: De când sunt primar cred că am reușit să urnesc carul din loc. Am participat în cadrul unor diverse programe, am adus mai multe resurse prin intermediul mai multor proiecte.

Faptul că cetățenii v-au ales pentru al treilea mandat ar fi o dovadă că ați reușit să faceți ceea ce le-ați promis...

Ion Munteanu: Am reușit, în mare parte, dar mai avem încă multe lucruri de făcut. Ne dorim să reparăm mai multe drumuri, să amenajăm stadionul, trebuie să efectuăm unele lucrări la grădiniță, dar și la primărie.

Oamenii din Fetești își găsesc locuri de muncă la Edineț sau cum procedează?

Ion Munteanu: Și de la noi au plecat mulți tineri, circa 80% sunt în Franța, circa 10% în Italia și circa 10% în Rusia. Totuși, ne străduim să creăm condițiile necesare cetățenilor pentru a rămâne acasă. Anul trecut, la 20 august, în localitatea noastră a fost deschisă o fabrică de confecționare a viorilor și violoncelor. Este investiția dlui Vasile Gliga din municipiul Reghin, județul Mureș, România. Astfel, în sat au apărut 30 locuri noi de muncă, dar mai avem cetățeni care studiază această meserie la Reghin și atunci când vor reveni acasă numărul angajaților va crește. După ce sunt produse aici, instrumentele pleacă la Reghin, acolo sunt vopsite și aranjate strunele, după care ajung în toate colțurile lumii.

Cum a apărut această idee?

Ion Munteanu: Anul trecut, la 6 martie, satul Fetești a votat pentru unirea simbolică cu România și la 25 martie, un grup de locuitori și elevi din localitatea noastră au participat la un concert care a avut loc la Casa de Cultură din municipiul Reghin, județul Mureș. Când au evoluat elevii noștri toți oamenii din sală s-au ridicat în picioare. Am trăit niște emoții de nedescris. După ce a fost citită Declarația de Unire, aceasta a fost înmănată dlui Vasile Gliga care, în calitate de fost deputat, avea misiunea să o ducă la București. L-am văzut emoționat și pe Vasile Gliga. El cunoștea că avem în sat o clădire de vânzare și astfel a apărut ideea. Ulterior oameni din Fetești au mers la Reghin pentru a studia fabricarea viorii.

Aveți vreo școală muzicală în localitate, pentru că e păcat să nu profitați de această șansă?

„DA, ESTE IMPORTANT SĂ GĂSIM MAI MULȚI PARTENERI CARE AR DESCHIDE CÂT MAI MULTE LOCURI DE MUNCĂ, ASTFEL ÎNCÂT OAMENII SĂ NU PLECE DIN SAT!”

tate, pentru că e păcat să nu profitați de această șansă?

Ion Munteanu: Nu avem deocamdată școală muzicală, dar sunt diverse cercuri cu profil muzical în cadrul liceului teoretic, avem ansamblul folcloric Buciumul, avem instrumente muzicale donate tot de la Reghin, sper că în perspectivă vom deschide o filială a școlii muzicale din Edineț.

Locurile de muncă contribuie la dezvoltarea localității...

Ion Munteanu: Da, este important să găsim mai mulți parteneri care ar deschide cât mai multe locuri de muncă, astfel încât oamenii să nu plece din sat. Tot anul trecut, la 12 februarie s-a deschis un punct de asistență medicală urgentă prespitalicească, creându-se și 13 locuri noi de muncă. Instituția deservește nu doar cei 2744 de locuitori din Fetești, dar și localitățile limitrofe. Cred că acest lucru a devenit posibil deoarece satul nostru este destul de mare, dar și amplasarea geografică este destul de bună. În afară de punctul de asistență medicală urgentă prespitalicească avem pompieri, dar și sector de poliție. Pompierii sunt în gestiunea Primăriei și îi întreținem din bugetul local. De asemenea, avem livezi pe o suprafață de 12 ha, dar și o carieră de piatră amplasată pe o suprafață de 76 de ha unde sunt angajați vreo 34 de muncitori. Anual, obținem venituri de circa 200 de mii lei din activitatea carierei, bani care ne permit să facem câte ceva pentru comunitate.

ADRESARE CALM

Domnului Pavel
Filip Prim-ministrul Republicii Moldova
Domnului Ion Chicu
Ministrul Finanțelor

Stimate Domnule Prim-ministru, Stimate Domnule Ministru al Finanțelor,
La adresa CALM a parvenit o adresare din partea secretarilor consiliilor locale, în care sunt evidențiate o serie de probleme ce au apărut ca urmare a punerii în aplicare a Legii 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare. Secretarii consiliilor locale constată că noul sistem de salarizare nu ține cont de volumul mare de lucru al acestora, de diversitatea și complexitatea sarcinilor, astfel că se consideră discriminați în comparație cu alte categorii de funcționari din administrația publică și angajați ai instituțiilor din subordinea APL. În special, aceștea remarcă lipsa unei corelații corespunzătoare dintre coeficienții de salarizare și gradul de responsabilitate al funcției. În situația actuală, în condițiile existenței unui deficit sporit de specialiști în APL, există riscul aprofundării problemei date și părăsirii sistemului APL de către profesioniștii rămăși. Prin urmare, solicităm respectuos concursul Guvernului și Ministerului Finanțelor, în vederea identificării mecanismelor de soluționare a problemelor semnalate în activitatea secretarilor consiliilor locale. În acest scop propunem instituirea unui grup de lucru, cu participarea tuturor autorităților publice centrale relevante, CALM și a reprezentanților secretarilor consiliilor locale.

**Cu respect, Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM**

**CALM ÎN CADRUL GRUPULUI DE LUCRU FORMAT
LA INIȚIATIVA PREMIERULUI PAVEL FILIP:**

„CONDIȚIILE ATRIBUIRII ÎNTOVĂRĂȘIRILOR POMICOLE STATUTULUI DE LOCALITATE TREBUIE SĂ CORESPUNDĂ NORMELOR DE URBANISM, ARHITECTURĂ ȘI AMENAJARE A TERITORIULUI”

Elaborarea cadrului normativ necesar atribuirii întovărășirilor pomicole statutului de localitate și includerea acestora în intravilanul unităților administrativ-teritoriale a fost subiectul întrevederii membrilor grupului de lucru instituit la indicația premierului Pavel Filip, prin Decizia nr 18 din 11 februarie 2019. Din partea Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) au fost desemnați să participe primarul orașului Cimișlia, vicepreședintele CALM Gheorghe Răileanu și expertul CALM Alexandru Morcov.

CALM a insistat asupra includerii întovărășirilor pomicole în intravilanul unităților administrativ-teritoriale cu respectarea unor condiții clare, deoarece conform cadrului normativ existent, la edificarea celor mai multe construcții, clădiri de pe aceste terenuri nu au fost respectate normele urbanistice, de proiectare ș.a.m.d. Ședința a fost prezidată de secretarul de stat Anatol Usatâi care a susținut majoritatea propunerilor CALM și a apreciat contribuția reprezentanților delegați ai CALM în cadrul acestui grup de lucru.

„Ne dorim să fie respectată legislația în

domeniul urbanismului și amenajare a teritoriului. Totodată, trebuie să ne asigurăm de calitatea acestor construcții, deoarece odată incluse în intravilanul localităților și acordării statutului de terenuri pentru construcția locuințelor, APL își asumă niște responsabilități foarte mari. Cunoaștem cu toții că în cele mai multe cazuri, la edificarea acestor construcții nu au fost examinate condițiile geologice, nu au fost elaborate planuri de urbanism și amenajare a teritoriului etc, a menționat expertul CALM Alexandru Morcov. Potrivit reprezentanților CALM, nu este de ajuns doar cererea întovărășirii pomicole, fiind necesare și alte seturi de acte care să confirme că aceste construcții corespund normelor de urbanism, arhitectură și amenajare a teritoriului.

Aceasta a fost prima ședință a grupului de lucru. Ministerul Economiei și Infrastructurii s-a angajat să elaboreze draftul propunerilor de modificări care vor fi transmise tuturor membrilor grupului de lucru în vederea examinării acestora în cadrul următoarelor ședințe.

Precizăm că întovărășirile pomicole au fost organizate pentru administrarea terenurilor repartizate în folosință cetățenilor Republicii Moldova în baza unei hotărâri de Guvern din 1991.

**CALM A VENIT
CU PROPUNERI
PRIVIND
ÎMBUNĂȚIREA
REGULAMENTULUI
CE PREVEDE
ACORDAREA
SUBVENȚIILOR
ÎN MEDIUL RURAL**

La 19 și 20 martie curent, în cadrul grupului de lucru format de către ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a fost examinat proiectul de Hotărâre a Guvernului „Pentru aprobarea regulamentului privind acordarea subvențiilor pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural din Fondul Național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural.”

Expertul Viorel Rusu a reprezentat CALM-ul în cadrul acestui grup de lucru. „Proiectul creează condiții pentru ca autoritățile locale, în parteneriat cu mediul de afaceri local, să participe pentru a obține finanțare din Fondul Național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural. Una dintre condiții este contribuția de cofinanțare a nu mai puțin de 20% din sumă. CALM a propus să fie micșorată cota de finanțare, deși această inițiativă nu a fost acceptată, motivul fiind că această cotă de cel puțin 20% este stabilită în Lege”, a explicat Viorel Rusu.

Totuși, unele dintre propunerile CALM-ului au fost luate în considerare, astfel fiind îmbunătățit regulamentul în favoarea autorităților locale. „Am propus ca în Comisia de evaluare și selecție a proiectelor ce vor fi prezentate să fie și reprezentanți ai autorităților locale. În varianta inițială erau doar reprezentanți ai ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului. Au fost luate în considerare și alte propuneri redacționale ale CALM.” De asemenea, CALM-ul a propus să fie inițiat un proces de creare a unui fond național de suport a autorităților locale, deoarece sunt multiple proiecte unde se cere cofinanțarea. Ideea nu a fost acceptată, pe motiv că depășește obiectul regulamentului respectiv. Totuși, CALM consideră că tot mai mult și mai mult se impune necesitatea de a avea niște resurse la nivel național care să ajute autoritățile locale să participe în cadrul proiectelor în care este nevoie de contribuția financiară a APL.

**CONCEPTUL CALM
PRIVIND SISTEMUL INFORMAȚIONAL UNIC
DE EVIDENȚĂ A PATRIMONIULUI LOCAL
A FOST PREZENTAT REPREZENTANȚILOR APL**

Vineri, 15 martie, circa 70 de primari, arhitecți și specialiști pentru reglementarea proprietății funciare au participat în cadrul unei sesiuni de informare organizată de CALM. În cadrul evenimentului au fost prezentate funcțiile, beneficiile și avantajele Conceptului sistemului informațional complex „Cadastrul Funcțional Urban Local” – instrument al APL pentru exercitarea atribuțiilor și prestarea serviciilor publice.

Acest sistem informațional automatizat urmează a fi creat în cadrul CALM și care, prin intermediul serviciilor de rețea, va oferi posibilitatea APL să primească de la APC și alte entități publice responsabile de seturile de date spațiale diferite seturi de date, cum ar fi cele cadastrale de la Cadastru, datele din Cadastrul apelor de la Agenția Apele Moldovei, materiale cartografice de la Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD”, datele din Registrul solurilor, etc. Expertul CALM Alexandru Morcov a scos în evidență faptul că aceste date sunt foarte importante pentru planificarea teritorială, spațială, de amenajare a terito-

specializat, reprezintă o bază informațională a sistemului de reglementări destinat să asigure funcționalitatea și dezvoltarea localităților”. Deși în Lege, inclusiv în hotărârea de Guvern din 2001 cu privire la aprobarea regulamentului de creare și ținere a Cadastrului Funcțional Urban acest instrument a fost prevăzut ca unul informațional al APL pentru gestionarea și dezvoltarea localităților, totuși, până la momentul actual, nicio autoritate publică din Republica Moldova nu are creat acest instrument la nivelul unităților administrativ-teritoriale.

CALM consideră că există o necesitate

stringentă de creare a unui proiect național privind crearea și actualizarea documentației de urbanism și amenajare a teritoriului pentru unitățile administrativ-teritoriale, dar și pentru teritoriul național. În acest sens, CALM își propune elaborarea unui proiect pilot, scopul fiind de a arăta impactul și importanța acestui subiect, dar și sensibilizarea Guvernului RM, a partenerilor de dezvoltare, astfel încât transferul registrelor locale în formă digitală în sisteme informaționale să devină o prioritate națională.

Potrivit expertului CALM Alexandru Morcov, astfel vor fi create niște instrumente

reale ce le-ar permite autorităților locale să și îndeplinească atribuțiile de serviciu, să nu piardă atât de mult timp în procesul de lucru, să fie mărit gradul de transparență a procesului decizional în cadrul APL, să fie îmbunătățite serviciile prestate cetățenilor etc. „Acesta este și un instrument de gestionare a datelor în procesul de delimitare a terenurilor și clădirilor proprietate publică a

riului local, regional și național, dar și pentru planurile de dezvoltare corectă a localității, deoarece acestea trebuie să fie bazate pe date actuale. În lipsa acestor mecanisme, la ora actuală majoritatea APL-urilor nu au planuri urbanistice generale, iar documentele de planificare existente în unitățile administrativ-teritoriale, mai ales cele din sate și comune sunt depășite de timp și nu corespund cerințelor zilei.

În cadrul evenimentului s-a menționat faptul că pe parcursul anilor s-a creat un vid în acest domeniu. Prin aprobarea Legii 835 din 1996 cu privire la principiile urbanismului și amenajării teritoriului specifică faptul că „Cadastrul Funcțional Urban, ca instrument

CONCEPTUL CALM

PRIVIND SISTEMUL INFORMAȚIONAL UNIC DE EVIDENȚĂ A PATRIMONIULUI LOCAL A FOST PREZENTAT REPREZENTANȚILOR APL

APL de cele ale APC. Ceea ce ne propunem noi să realizăm va fi nu doar în ajutorul APL, dar și va oferi mai multe avantaje, confort și servicii de calitate pentru populația din toate unitățile administrativ-teritoriale, inclusiv prin îmbunătățirea transparenței decizionale a APL, deoarece sistemul va avea și un modul public de consultare a cetățenilor în procesul de eliberare a actelor permise în construcții etc. De asemenea, prin implementarea acestui program se va îmbunătăți și calitatea serviciilor la eliberarea diverselor certificate, avize, extrase din registrele publice ale APL. Actele vor fi transferate în formă digitală într-un sistem informațional care le va permite APL să sporească gradul transparență și corectitudine la eliberarea acestora.”

Nina Nistoreanu, primarul comunei Gradiște, Cimișlia a salutat inițiativa CALM de a organiza această sesiune de informare, deoarece reprezentanților APL le-au fost prezentate multe noutăți ce trebuiau implementate la nivel local de mai mult timp. „Dacă vom avea acest sistem, vom majora

și suma din impozitele achitate. Astfel vom avea un buget mai mare ce ne va permite să contribuim la prosperarea satului.” Nina Nistoreanu s-a arătat convinsă de faptul că cele mai multe APL vor fi cointeresate să fie parte a acestui program, deoarece acesta este un proces firesc, așteptat de mai mult timp.

Potrivit lui Ion Rabacu, primarul comunei Negurenii Vechi, Ungheni, inițiativa CALM este una binevenită deoarece la tema dată se discută foarte puțin. „Pentru a avea o dezvoltare este nevoie de evaluarea bunurilor, planificarea acțiunilor și apoi de identificarea investitorilor. Altfel nu vom putea merge înainte, deoarece majoritatea datelor pe care le avem la ora actuală nu sunt atât de veridice, ceea ce nu este corect.”

Efim Strogoteanu, primarul comunei Ecaterinovca, Cimișlia a afirmat că cu cât mai repede va fi implementat programul propus de CALM, cu atât mai ușor va fi pentru APL să activeze. „Va fi totul digitalizat și va ușor de verificat multe informații cu privire la proprietate, impozite și alte bunuri”.

PNUD MOLDOVA SELECȚEAZĂ COMUNITĂȚI PARTENERE ȘI ASOCIAȚII DE BĂȘTINAȘI CARE VOR CONTRIBUI LA DEZVOLTAREA LOCALĂ

Republica Moldova va crea un nou model de implicare a migranților în dezvoltarea economică a localităților de baștină. PNUD Moldova anunță un concurs de preselecție a 35 localități beneficiare a etapei a II-a a proiectului „Migrație și dezvoltare locală”, finanțat de Guvernul Elveției, în perioada 2019-2022.

Din cele 35 localități preselecțate, 25 vor beneficia de co-finanțare de până la 60.000 USD pentru proiecte de dezvoltare economică a comunităților.

„Fiecare al treilea cetățean al Moldovei este plecat peste hotare, ceea ce privează comunitățile de contribuția acestora în dezvoltarea locală. Iată de ce în cea de-a doua etapă proiectul se concentrează pe inițiative de dezvoltare economică locală, cu implicarea diasporei”, susține Oxana Maciucă, managera proiectului PNUD „Migrație și dezvoltare locală”.

Guvernul Elveției, prin intermediul PNUD, își propune implicarea diasporei în dezvoltarea locală. Va fi susținută crearea și dezvoltarea unor asociații de băștinași active la nivel local, prin două programe de granturi: „Acceleratorul Asociațiilor de băștinași (AdB)” și „Incubatorul Asociațiilor de băștinași”. Aceste programe se vor desfășura anual pe durata implementării proiectului.

Pentru competiția „Acceleratorul AdB” pot depune dosarele Asociațiile de Băștinași înregistrate, cu cel puțin un an de activitate

demonstrată. Anual vor fi susținute cel puțin 15 inițiative ale migranților, cu până la 10.000 USD fiecare, în baza formulei 1+1 (valoarea grantului va fi echivalentă cu contribuția băștinașilor), în limita bugetului disponibil.

În cadrul programului „Incubatorul AdB” vor fi susținute grupurile de inițiativă sau asociațiile de băștinași nou-create sau în proces de creare. Anual vor fi oferite până la 20 granturi a câte 1.000 USD pentru implementarea primelor inițiative de dezvoltare locală.

„În perioada 2015-2018, PNUD a contribuit la crearea a 38 de asociații de băștinași. Aceasta a avut un efect multiplicator, fiind create altele 100, la inițiativa autorităților locale și diasporei. Suntem siguri că aceste asociații, susținute și abilitate, pot implementa proiecte generatoare de venituri pentru cetățeni”, a menționat Oxana Maciucă.

Pentru clarificarea întrebărilor apărute, PNUD va organiza patru întruniri regionale de informare în zonele de Nord, Centru, Sud și UTA Găgăuzia. Locațiile, data și ora exactă a evenimentelor vor fi anunțate suplimentar prin intermediul Congresului Autorităților Publice Locale în Moldova (CALM).

Termenul limită de depunere a dosarelor pentru cele trei apeluri este 25 aprilie, ora 17.00.

Pentru informații suplimentare, contactați: *Tatiana Solonari, specialistă în comunicare, proiectul PNUD Moldova „Migrație și dezvoltare locală”, tatiana.solonari@undp.org, tel: 022-820-840, 069377215.*

MĂRȚIȘORUL DE ACASĂ

Prima zi de primăvară a fost marcată în două sate din Moldova - Chișcăreni din raionul Singerei și Pelinia din raionul Drochia - cu șezători. Ca pe vremuri, meșterii populari s-au adunat pentru a împărtăși măiestria de a confecționa mărțișoare, unele mai arătoase ca altele.

Și fiindcă mărțișorul ține pasul cu timpul, evenimentele au fost transmise live pe Facebook, fiind urmărite de sute de curioși, majoritatea lor localnici sau persoane născute în comunitățile respective, care fie au luat drumul străinătății, fie s-au mutat în alte sate sau orașe din Moldova. Ideea de a difuza șezătorile pe rețelele de socializare aparține Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, care a susținut Chișcăreni și Pelinia, de rând cu alte 36 de localități, la transformarea migrației din provocare în oportunitate.

Șezătorile s-au desfășurat cu implicarea Asociațiilor de băștinași, create cu sprijinul PNUD, și evident cu participarea meșterilor populari din localitățile respective. Or, Centrul de artizanat „Zestrea” din Pelinia și traseul turistic „La Chișcăreni ACASĂ” sunt proiecte implementate cu sprijinul PNUD Moldova în anul 2018, cu susținerea oferită de Guvernul Elveției și datorită contribuțiilor băștinașilor și ale autorităților locale. Ele contribuie la crearea de oportunități de angajare și promovează imaginea localităților și a tradițiilor din Moldova, atât în țară, cât și peste hotare.

SUNTEM LIVE! MOTOR, ACȚIUNE!

Au emoții mari, fiind în direct: meșterii populari se prezintă și fac o lecție publică, atât pentru cei prezenți fizic în încăpere, cât și pentru cei care urmăresc șezătoarea online din diferite colțuri ale lumii.

Așa a fost văzută online șezătoarea de la Pelinia. Cei de departe au putut urmări live evenimentul de la Chișcăreni.

ZECI DE MĂRȚIȘOARE CONFECTIONATE LA ȘEZĂTOARE

Maria, meșter popular din Chișcăreni, explică modul de confecționare a celui mai simplu și cunoscut model de mărțișor.

Valentina, managera Centrului de artizanat „Zestrea” din Pelinia arată articolele confecționate la centru și expuse spre vânzare.

ALB, ROȘU ȘI MULTĂ VOIE BUNĂ

Cei prezenți au venit echipați cu ață albă și roșie. Timp de o oră, fiecare din ei a reușit să confecționeze câte trei modele diferite de mărțișoare.

MĂRȚIȘORUL DE ACASĂ

PRIMARII, BUNI LA CROȘETAT ȘI COOPERAT

Pregătiți pentru a învăța au venit și primarii din toată țară, parteneri ai proiectului PNUD „Migrație și dezvoltare locală” în perioada 2015-2018. Tatiana Badan, primara localității Selemet, raionul Cimișlia a venit la Chișcăreni pentru a se inspira din realizările colegii sale Silvia Țurcanu, dar și pentru a-și confecționa un mărțișor care să iasă în evidență.

„Cu o deosebită plăcere admir locurile pitorești, dar și maniera de valorificare economică și socială a resurselor pe care le aveți. Să știți că ați reușit multe și serviți pentru Selemet drept model în multe aspecte. Ne bucurăm să transmitem un mărțișor și urări de bine tuturor

băștinașilor, pe care îi așteptăm acasă cu drag și noi realizări care să îi surprindă plăcut”, a menționat Tatiana Badan.

Patru primari din nordul țării au venit la Pelinia și au confecționat mărțișoare alături de meșterii populari din localitate, pentru a comunica virtual cu băștinașii din întreaga lume.

„Este pentru prima dată când am confecționat un mărțișor. Pe lângă salutul cald transmis băștinașilor noștri, am avut posibilitatea să facem schimb de experiență cu colegii din Pelinia, care au dezvoltat un model de afacere locală foarte necesară populației”, spune Valerian Cecan, primar de Mihăileni, raionul Rîșcani.

BĂȘTINAȘII - ACASĂ ONLINE

Astfel, bărbații prezenți au sfidat stereotipurile, demonstrând îndemănare și migală.

„Deși sunt departe de țară, păstrez cu drag tradiția mărțișorului. Dacă în Moldova găsești oriunde mărțișoare în vânzare, aici, peste hotare, ești nevoit să le inventezi și să le confecționezi singur. Urmărind cu familia transmisiunea în direct de la șezătoarele, am primit o mare plăcere, iar acum știu că, în luna martie, pot face daruri deosebite priete-

nilor mei care sunt de alte naționalități. Mai mult decât atât, mărțișorul confecționat îl voi agăța la sfârșitul lunii de un copac înflorit și îmi voi aduce aminte cu drag de Moldova și tradițiile frumoase pe care le port în suflet mereu”, afirmă Marin Chilaru, băștinaș din Pelinia, stabilit cu traiul în Germania.

Cleyton este voluntar Corpul Păcii, care activează în satul Vorniceni a auzit despre eveniment și a decis să bifeze în experiențele sale și confecționarea mărțișoarelor.

„Am venit la această șezătoare pentru a cunoaște mai bine această frumoasă tradiție din Moldova, dar și să ajut Asociația de băștinași Vorniceni să trimită un mărțișor online către băștinașii plecați. De aceea am făcut transmisiune live a șezătorii pe pagina asociației de băștinași Vorniceni”.

Șezătorile, ca zeci de alte evenimente organizate pentru localnici și cei plecați, nu ar fi ajuns pe online la atâția oameni, în atâtea

țări, dacă nu era efortul neobosit al persoanelor responsabile de migrație din localitățile respective. Acestea cumulează acest rol de rând cu atribuțiile de bază din fișa de post, iar în timpul liber ... muncesc, comunicând cu băștinașii și convingându-i să contribuie la dezvoltarea localității, prin idei, donații și muncă voluntară.

„Această întâlnire a însemnat pentru mine un schimb de experiență nemaipomenit, împărtășirea impresiilor cu alți președinți de asociații și persoane responsabile de migrație în cadrul primăriilor, precum și practici preluate din alte localități de promovare a istoriei și locurilor frumoase”, susține Marina Vozian, persoană responsabilă de migrație în cadrul primăriei Ciciuleni, raionul Hîncești.

Pentru a reda atmosfera de sărbătoare, ansamblurile folclorice din Pelinia și Chișcăreni au încins atmosfera cu dansuri și cântece ca la șezătorile din străbuni #CuDragAcasa.

Cei care au acceptat invitația offline la șezătoare au putut vizita centrul de artizanat din Pelinia și traseul turistic din Chișcăreni, proiecte implementate de PNUD Moldova în anul 2018, cu sprijinul Guvernului Elveției și susținute prin contribuțiile băștinașilor și autorităților locale.

O LOCALITATE DIN RAIONUL HÎNCEȘTI A SEMNAT UN ACORD DE COLABORARE CU O COMUNĂ DIN ROMÂNIA

Comuna Drăgușenii Noi din raionul Hîncești a semnat un acord de înfrățire cu comuna Păstrăveni din județul Neamț, România, informează Provincial.

Acordul a fost semnat de către Primarii ambelor localități, Gorea Anton Nicolai, primar de Păstrăveni Neamț și Gonța Petru primar de Drăgușenii Noi, Hîncești.

RAIONUL HÎNCEȘTI VA SEMNA UN ACORD DE COLABORARE CU UN JUDEȚ DIN ROMÂNIA

Consiliul Județean Neamț din România va semna un acord de cooperare cu raionul Hîncești din Republica Moldova, informează Provincial.

„M-am întâlnit cu omologul meu, Ghenadie Buza și am stabilit detaliile viitorului acord. Parteneriatul nostru are rolul de a întări relațiile bilaterale dintre un ținut superb, cum este județul Neamț și Raionul Hîncești, de care ne desparte doar apa Prutului. Atât eu, cât și domnul Buza ne dorim să dezvoltăm proiecte pentru dezvoltarea turismului, a mediului de afaceri, a inițierii specialiștilor în derularea de lucrări cu finanțare europeană și, nu în ultimul rând, schimburi de experiență între elevi”, a comunicat Ionel Arsene, Președintele Consiliului Județean Neamț.

SATUL ALUATU, DIN RAIONUL TARACLIA, SE ÎNFRĂȚEȘTE CU COMUNA SĂPOCA, DIN JUDEȚUL BUZĂU

Satul Aluatu din raionul Taraclia și comuna Săpoca din județul Buzău au pus bazele unei înfrățiri între localități. Delegația de peste Prut a vizitat, vineri, 22 martie, școala din satul Aluatu, renovată în vara anului trecut la inițiativa Asociației „UNIREA-ODIP”, care a organizat o campanie de strângere de fonduri în acest scop.

Potrivit unui comunicat al Asociației UNIEA-ODIP, din delegația din Buzău au făcut parte Primarul comunei Săpoca, Iulian Manea, viceprimarul Ilie Ion și un consilier local. Ei au vizitat școala renovată din Aluatu și au dăruit localității Declarația de Unire semnată de Săpoca în Anul Centenar.

„Unirea se face prin fapte concrete, inclusiv prin aceste înfrățiri, am reușit să stabilim un dialog dintre Săpoca și Aluatu, iar în cel mai scurt timp va fi semnat și Acordul de Cooperare”, a declarat președintele asociației unioniste, Vlad Bilețchi.

Amintim că în vara anului trecut, unioniștii au renovat școala din satul Aluatu, singura cu predare în limba română din raionul Taraclia, și care se afla într-o stare dezastruoasă.

EXPERTII CALM ȘI AI PROIECTULUI EUWI+ AU ANALIZAT PROBLEMELE ATESTATE ÎN PROCESUL DE GESTIONARE A FONDULUI DE APĂ

Vineri, 15 martie, la sediul Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) a avut loc o întrevedere a experților CALM Ludmila Malai și Alexandru Morcov cu experți internaționali din cadrul proiectului „Inițiativa pentru apă a Uniunii Europene Plus (EUWI+) pentru țările Parteneriatului Estic.

În cadrul întrunirii au fost aduse în discuție propunerile de revizuire a strategiei de aprovizionare cu apă și canalizare și a noului plan de acțiuni pe termen mediu. Un alt subiect al discuției a fost instrumentele economice pentru Republica Moldova privind managementul integrat al resurselor de apă și identificarea surselor de date.

Potrivit expertului CALM Alexandru Morcov, întrevederea cu colegii din cadrul proiectului a fost una constructivă. „I-am atenționat asupra unor probleme majore cu care se confruntă APL, agenții economici și cetățenii în domeniul apei și sanitației, dar și de gestionare atât a fondului de apă, cât și a proceselor de degradare a solurilor.”

La 14 martie, experții CALM au participat în cadrul Atelierului de lucru cu privire la noile norme de proiectare și construcție a sistemelor de alimentare cu apă la scară mică în Republica Moldova și aplicarea unor modele de afaceri durabile pentru Alimentarea cu Apă și Sanitație la nivel rural. Evenimentul a fost organizat de către ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, cu suportul proiectului „Inițiativa pentru apă a Uniunii Europene

Plus (EUWI+) pentru țările Parteneriatului Estic, în colaborare cu Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică. Participanților le-au fost prezentate noile norme de proiectare și construcție a sistemelor de alimentare cu apă potabilă la scară mică (aprobată în aprilie 2018) și le-au fost aduse la cunoștință unele recomandări ce au ca obiectiv atingerea unor niveluri mai ridicate de securitate a apei în zonele rurale prin aplicarea unor modele de afaceri.

PRETINSELE AFACERI IMOBILIARE – CELE MAI DESE ÎNVINUIRI ADUSE APL

Administrarea bunurilor imobile contrar procedurilor reprezintă faptele de care cel mai des sunt învinuiți aleșii locali la intentarea cauzelor contravenționale. Acestea reprezintă circa o treime din numărul cauzelor contravenționale analizate, potrivit raportului nr. 3 „Monitorizarea cauzelor penale și contravenționale în privința reprezentanților administrațiilor publice locale referitor la actele conexe corupției” elaborat de către expertul legal al IDIS Viitorul, Viorel Pîrvan.

Invocarea „intereselor publice” în calitate de urmări prejudiciabile ale celor 2 contravenții are de regulă un caracter arbitrar. Analiza efectuată ne arată că în 13 cauze contravenționale au fost invocate drept urmări prejudiciabile „interesul public”. În lipsa unei noțiuni în Codul Contravențional, care ar determina semnificația „interesului public” ca valoare socială, persistă interpretări și estimări subiective din partea organelor de drept.

Sunt inexplicabile cauzele contravenționale pe motiv că primarul nu a informat și nu a adus la cunoștință consilierilor și altor subiecți scrisorile și răspunsurile recepționate în Primărie. Nu este clar care este gradul de pericol social al unor astfel de fapte din partea primarilor pentru a porni dosare contravenționale împotriva lor, precum și existența sau inexistența unei daune interesului public sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Remarcăm și anumite erori procedurale la intentarea cauzelor contravenționale, constatate în hotărârile finale ale instanțelor de judecată. Aici notăm calificarea incorectă a faptelor aleșilor locali, cu indicarea comiterii unor acțiuni din neglijență. La fel, menționăm constatarea contravenției de către o autoritate care nu avea astfel de competențe conform prevederilor Codului Contravențional, fie întocmirea incompletă a actelor procesuale.

Totodată, sancțiunea contravențională „privarea dreptului de a deține anumite funcții” este extrem de vagă, nefiind specificate clar situațiile când privarea poate fi aplicată și nu ține cont de particularitățile aleșilor locali. Subliniem faptul că în cazul unui primar, aplicarea sancțiunii respective înseamnă efectiv lipsirea de mandatul acordat de alegători.

În concluzie autorul raportului Viorel Pîrvan susține că pentru evitarea situațiilor în care autoritățile publice locale sunt învinuite

pe nedrept e nevoie de evaluarea corectă și argumentarea motivată a daunelor cauzate interesului public și sporirea capacităților oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat la efectuarea controlului de legalitate, pentru depistarea și sesizarea eventualelor încălcări în deciziile și dispozițiile autorităților publice locale în scopul evitării unor posibile dosare contravenționale.

Raportul „Monitorizarea cauzelor penale și contravenționale în privința reprezentanților administrațiilor publice locale referitor la actele conexe corupției” este realizat de IDIS Viitorul și CALM cu susținerea financiară a Fundației Soros-Moldova/Departamentul Buna Guvernare. Acțiunile întreprinse în cadrul proiectului și opiniile exprimate în cadrul acestei publicații țin de responsabilitatea implementatorilor și nu reflectă neapărat poziția Fundației Soros-Moldova.

OPORTUNITATE PENTRU APL: PROGRAMUL PENTRU REÎMPĂDURIRE, „MILLION TREES MOLDOVA” CE ARE DREPT OBIECTIV PLANTAREA UNUI MILION DE ARBORI ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Programul pentru reimpădurire, „Million Trees Moldova” invită APL și organizațiile care doresc să contribuie la îmbunătățirea climatului ecologic să participe în cadrul unui program ce are drept obiectiv plantarea unui milion de arbori în Republica Moldova. Autorii programului vor susține comunitățile în vederea recăștigării integrității ecologice din zonele cu păduri degradate, dar și la plantarea noilor fâșii forestiere. Astfel, primarii sunt invitați să participe în cadrul acestui proiect pentru a crea coridoare ecologice, a reabilita perdelele forestiere, a îmbunătăți terenurile degradabile, a restabili bazinele hidrografice și a extinde acoperirea pădurilor, permițând părților interesate locale să se conecteze cu natura și să devină parte integrantă a unui program de conservare mai amplu.

Pentru a fi eligibil participării la acest proiect, APL-ul trebuie să dețină terenul preconizat activităților de ameliorare a peisajelor dezafectate și degradate prin restaurarea pădurilor, prin decizia consiliului local; APL-ul sau organizația trebuie să vină cu un proiect de reabilitare a zonei propuse spre plantare, în care explică cum populația locală va fi antrenată în menținerea locului plantat dar și cum APL-ul își va exercita responsabilitatea de îngrijire a zonei, etc. Se va acorda prioritate APL-urilor care desfășoară activități eficiente din punct

de vedere al costurilor, plantarea copacilor nativi, se va concentra asupra creării mediului de viață pentru speciile sălbatice (floră și faună) prin conservarea zonei, nu au beneficiat încă de această oportunitate. Autorii programului pentru reimpădurire

solicită tuturor solicitanților să completeze o aplicație online și să furnizeze o propunere clară și convingătoare care trebuie să includă: un rezumat al activității APL-ului în acest domeniu și cele mai importante realizări de până acum; o prezentare ge-

nerală a necesității proiectului de reimpădurire care va include o descriere a sitului de reimpădurire cu fotografii; obiectivele privind conservarea; o descriere detaliată a activității de reimpădurire propuse, care să includă numărul estimativ de arbori care

scriere detaliată a programului de formare a modului în care se vor construi abilitățile și cunoștințe părților interesate locale, pentru a avansa conservarea locului plantat; o cronologie de proiect; rezultatele scontate, inclusiv: așteptări pe termen scurt (6 luni - 1 an) și pe termen lung (1 + ani); să descrieți modul în care veți evalua rezultatele așteptate (adică sondaje, monitorizare, rata de supraviețuire a copacilor plantați); un CV pentru formatorul principal și scurte biografii a celorlalți formatori. Pentru mai multe informații despre împăduriri, dar și despre alte oportunități trimiteți un e-mail la parcurile.viitorului@gmail.com.

Million Trees Moldova este o platformă națională de colaborare între organizații, instituții și companii, care și-au propus să planteze un milion de copaci în Republica Moldova.

Inițiativa Million Trees a apărut ca proiect de mediu în diferite orașe, cu scopul creșterii umbririi și a volumului de oxigen, prin plantarea unui milion de copaci. Orașele implicate în prezent în această inițiativă sunt: Los Angeles, New York City, Shanghai, Londra, Denver și Ontario. Un motiv comun împărtășit este reducerea efectelor încălzirii globale prin micșorarea cantității dioxidului de carbon în aer.

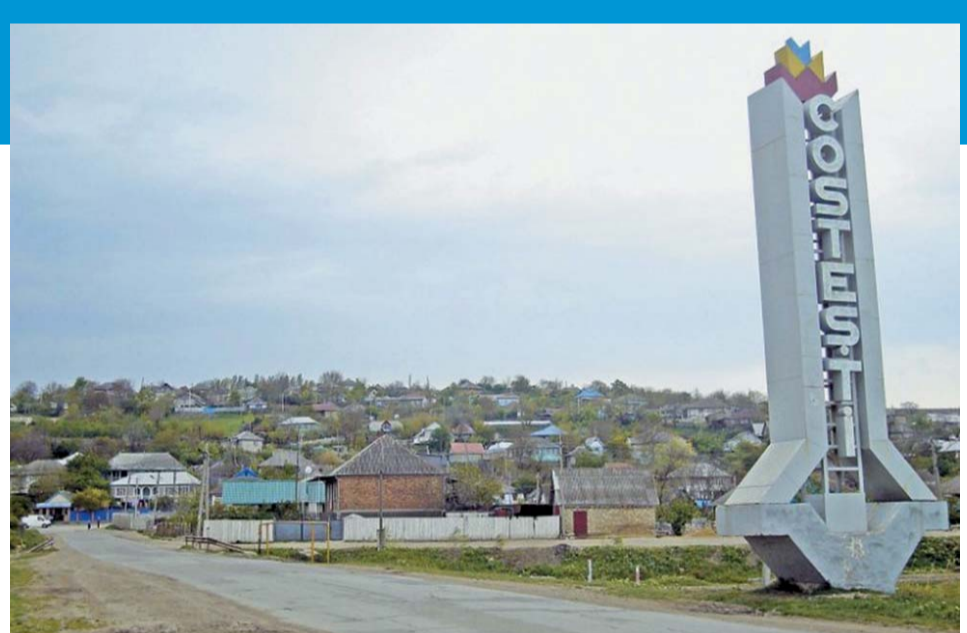
În cazul Republicii Moldova, inițiativa are drept obiectiv soluționarea și preîntâmpinarea problemelor acute de mediu precum eroziunea solului, alunecările de teren și desertificarea, lipsa perdelelor forestiere pentru protecția râurilor, terenurilor agricole cât și localităților rurale de vânturi.

SATUL COSTEȘTI - DESEMNET CAPITALA TINERETULUI ÎN 2019

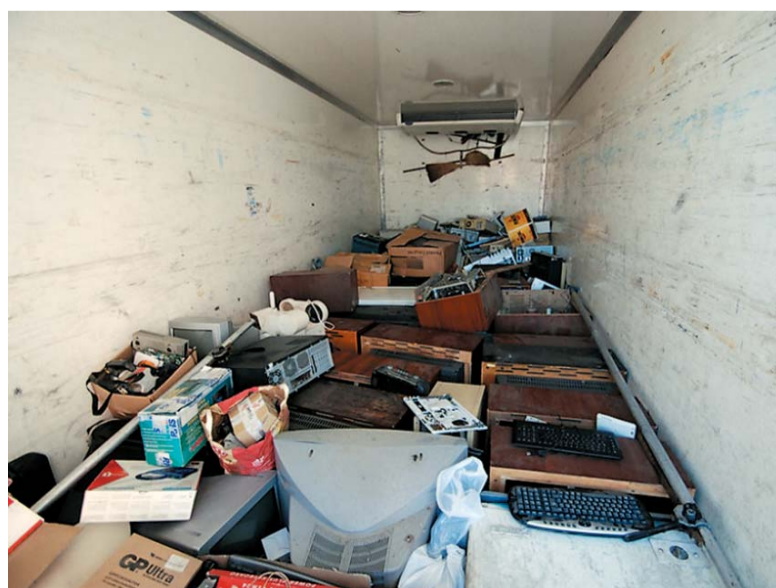
Inaugurarea va avea loc duminică, 24 martie, în Scuarul Casei de Cultură din localitate, transmite IPN. Satul Costești a fost desemnat Capitala Tineretului 2019 la sfârșitul lunii noiembrie anul trecut, în bază de concurs. Se estimează că localitatea va beneficia în 2019 de un suport financiar în valoare de până la 1 milion lei, în funcție de calitatea și relevanța activităților de tineret preconizate.

Satul Costești a fost desemnat Capitala Tineretului 2019 la sfârșitul lunii noiembrie anul trecut, în bază de concurs. Se estimează

că localitatea va beneficia în 2019 de un suport financiar în valoare de până la 1 milion lei, în funcție de calitatea și relevanța activităților de tineret preconizate. Programul Capitala Tineretului reprezintă o inițiativă preluată din experiența Forumului European de Tineret și presupune selectarea unei localități în cadrul căreia, pe parcursul unui an, sînt concentrate activitățile de tineret ale autorităților locale, ONG-urilor regionale și naționale, organizațiilor internaționale etc. În anii anteriori, Capitala Tineretului au fost localitățile Ungheni – 2011, Cahul – 2012, Ialoveni – 2013, Soroca – 2014, Sîngerei – 2015, Ialoveni – 2016, Varnița – 2017 și Cahul – în 2018.

CUM O PRIMĂRIE DIN R. MOLDOVA MOTIVEAZĂ OAMENII SĂ RECICLEZE DEȘEURILE ELECTRICE

Primăria municipiului Ungheni în parteneriat cu Întreprinderea Municipală „AVE – Ungheni” organizează în perioada 15 aprilie – 1 iunie 2019 Tombola cu premii „Reciclează și câștigă!”.

Cetățenii care vor preda la punctul de colectare unul sau mai multe deșeuri electrice/electronice vor primi un „Bilet de tombolă”.

Extragerea premiilor va avea loc pe data de 1 iunie 2019, de Ziua Internațională a Copilului, în Parcul Central din Ungheni.

Deșeurile electrice/electronice pot fi de mai multe

tipuri: echipamente electrice de dimensiuni mari (frigider, mașini de spălat, cuptoare cu microunde, monitoare, televizoare etc.), echipamente electrice de dimensiuni mici (fiere de călcat, acumulatori, telefoane, fierbătoare electrice, uscător de păr, etc.), unelte electrice și electronice, jucării, echipamente sportive etc.

Persoanele care vor preda 2 echipamente electrice/electronice întregi (nedezmembrate), de volum mic (ceainic, foen, tastatură, șoricel, fier de călcat, etc.) vor primi un „Bilet de tombolă”.

Persoanele care vor preda un echipament electric/electro-

nic întreg (nedezmembrat) de dimensiuni mari (frigider, mașină de spălat, televizor, calculator, cuptor electric, etc) vor primi două „Bilete de tombolă”.

Pentru baterii și becuri uzate nu vor fi oferite bilete. Acestea pot fi predate gratuit la punctul de colectare.

Câștigătorii care nu vor fi prezenți la tragerea la sorți nu vor beneficia de premii.

Nu se acordă contravaloarea în bani a premiilor, iar „Biletele de tombolă” câștigătoare nu sunt transmisibile unei alte persoane decât câștigătorul.

Regulamentul Tombolei cu premii „Reciclează și câștigă!” poate fi accesat pe ungheni.md.

O ZONĂ PUBLICĂ DEGRADATĂ DIN ORAȘUL UNGHENI A FOST REAMENAJATĂ CU SUPTUL GUVERNULUI POLONIEI

Zona Berești, un spațiu public degradat din orașul Ungheni, a fost reamenajată și modernizată cu suportul financiar al Guvernului Poloniei, în cadrul unui proiect de revitalizare urbană.

Au fost revitalizate curtea a patru blocuri multietajate, au fost reconstruite căile de acces către curțile blocurilor. De asemenea, a fost construită o parcare, trotuare noi, un teren de fitness și de joacă, au fost amenajate spații verzi.

În cadrul proiectului, a fost instalată și amenajată o stație fotovoltaică și 50 de piloni cu corpuri de iluminat, se spune într-un comunicat al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

Proiectul a fost unul integrat, cofinanțat de trei instituții: Solidarity Fund PL în Moldova, Primăria mun. Ungheni și Facilitatea Globală de Mediu (GEF). Valoarea totală fiind de circa 3,355 mln de lei.

Menționăm că 14 orașe din Republica Moldova sunt implicate în procesul de revitalizare urbană, cu suportul financiar al Guvernului Poloniei. Pe parcursul anului trecut în orașele Bălți, Cimișlia, Comrat, Edineț, Ocnița și Ungheni au fost realizate activități de reamenajare și modernizare a zonelor degradate, iar în anul curent, astfel de activități vor continua în Edineț, Ocnița, Bălți, Cimișlia, Ungheni, iar la Soroca, Ialoveni și Căușeni vor fi inițiate proiecte noi, în acest sens.

A AVUT LOC RECEPȚIA FINALĂ A LUCRĂRILOR ÎN CADRUL PROIECTULUI DE CONSTRUCȚIE A SISTEMULUI DE CĂNALIZARE ÎN SECTORUL VALUL LUI TRAIAN DIN ORAȘUL CĂUȘENI

În luna aprilie a avut loc recepția finală a lucrărilor în cadrul proiectului investițional „Construcția sistemului de canalizare în sectorul Valul lui Traian și modernizarea stației de epurare din orașul Căușeni” (etapa I), implementat de Agenția de Dezvoltare Regională Sud din sursele Fondului Național pentru Dezvoltare Regională.

Comisia de recepție s-a întrunit în ședință și a verificat, în prezența antreprenorului, a proiectantului și responsabilului tehnic, executarea lucrărilor în conformitate cu prevederile legislației.

De asemenea, membrii comisiei de recepție au examinat, pas cu pas, îndeplinirea cerințelor contractului de antrepriză, ale documentației de execuție și a reglementărilor specifice, cu respectarea exigențelor esențiale în construcții, și au verificat termenii și calitatea definitivării lucrărilor prevăzute în contractul

încheiat între investitor și executor, precum și în documentația anexată la contract.

După cercetarea vizuală a obiectului și constatarea la fața locului a înlăturării de către antreprenor a tuturor obiecțiilor consemnate anterior, membrii comi-

siei au acceptat recepția finală și au semnat procesul-verbal de recepție a lucrărilor în cadrul proiectului de construcție a sistemului de canalizare în sectorul Valul lui Traian din orașul Căușeni.

Urmează să aibă loc transmiterea documentației ce ține de

construcția finalizată către aplicantul și beneficiarul proiectului, Consiliul Raional Căușeni, care, ulterior, va transmite rețeaua de canalizare nou-construită în gestiunea Întreprinderii Municipale „Apă-Canal” Căușeni.

Reiterăm că măsura inves-

tițională „Construcția sistemului de canalizare în sectorul Valul lui Traian și modernizarea stației de epurare din orașul Căușeni” a presupus, la prima etapă, construcția sistemului de canalizare cu o lungime de 8,9 km în sectorul nominalizat din orașul Căușeni, pentru aceasta fiind cheltuiți 8,39 mln. lei, inclusiv 1,5 mln. lei din bugetul raionului Căușeni.

În anul curent, urmează a fi lansate lucrările de modernizare a stației de epurare din orașul Căușeni, al cărui cost estimativ este de 54,0 mln. lei. În acest scop, pentru anul 2019 a fost alocată suma de 7.000.000 de lei din sursele FNDR și 5.000.000 de lei din bugetul raionului Căușeni.

Realizarea cu succes a proiectului dat va asigura accesul la servicii de canalizare a 2000 de cetățeni care locuiesc în sectorului Valul lui Traian din orașul Căușeni și, a 17000 de locuitori ai centrului raional, care urmează să beneficieze de un mediu ambiant mai curat datorită epurării apelor uzate.

APEL PRIVIND LANSAREA PROGRAMULUI DIASPORA ACASĂ REUȘESTE „DAR 1+3” 2019

Biroul relații cu diaspora din cadrul Cancelariei de Stat lansează, Apelul de Granturi în cadrul Programului Diaspora Acasă Reușeste „DAR 1+3”, aprobat prin HG nr.801/2018.

Sunt invitate să aplice la program autoritățile publice locale de nivelul I în comun cu asociațiile/membrii diasporei, asociațiile de băștinași, grupurile de inițiativă ale cetățenilor stabiliți în străinătate sau reveniți, partenerii de dezvoltare/donatorii, pentru a beneficia de susținere financiară nerambursabilă în cadrul Programului „DAR 1+3”.

Apelul pentru depunerea dosarelor este deschis începând cu data de **8 aprilie 2019** până la data de **11 mai 2019, ora 24:00**. Dosarele depuse vor respecta cerințele prevăzute în Ghidul de aplicare al

Programului.

Programul Diaspora Acasă Reușeste „DAR 1+3” urmărește următoarele obiective specifice:

● Stimularea dezvoltării localităților rurale și urbane din Republicii

● Păstrarea și reanimarea

ca Moldova prin atragerea capitalului uman și financiar din diasporă;

● Păstrarea și reanimarea

conexiunii dintre cetățenii plecați și localitățile de origine prin realizarea programelor și proiectelor de dezvoltare locală, în comun cu diaspora;

● Canalizarea remitențelor, dincolo de consum, spre dezvoltarea social-economică a zonelor rurale din Moldova;

● Sporirea gradului de participare și implicare a diasporei în planificarea și dezvoltarea social-economică la nivel local.

Programul este deschis pentru aplicare autorităților publice locale din Moldova, care au rol de Partener lider aplicant (PLA) și poartă răspundere pentru implementarea eficientă și calitativă a proiectului de dezvoltare locală.

Informații suplimentare pot fi solicitate la adresa de e-mail: brd@gov.md sau la numărul de telefon: 022-250-524

LOCALITĂȚILE LEBEDENCO, URSOAIA ȘI HUTULU DIN CAHUL VOR AVEA, DIN VARĂ, APĂ LA ROBINETE

Veste bună pentru locuitorii comunelor Lebedenco, Ursoaia și Hutulu din Cahul. Din vară, ei vor beneficia de apă la robinet. Apeductul este construit în cadrul unui proiect finanțat de Guvernul Elveției.

În comuna Lebedenco din Cahul se lucrează la foc continuu. Muncitorii au de montat 24 de kilometri de conductă în două luni astfel încât, din vară, localnicii să poată beneficia de apă la robinete. Este un vis aproape realizat pentru localitatea unde 90 la sută din populație își lua apă din fântâni.

„Apa în fântâni nu este prea bună, are mulți nitrați și oamenii vor putea beneficia de apă mai bună”, a declarat Alexandru Bondari, primarul comunei Lebedenco, Cahul.

„Prin acest proiect a fost reconstruită stația de tratare care ne va asigura de calitatea

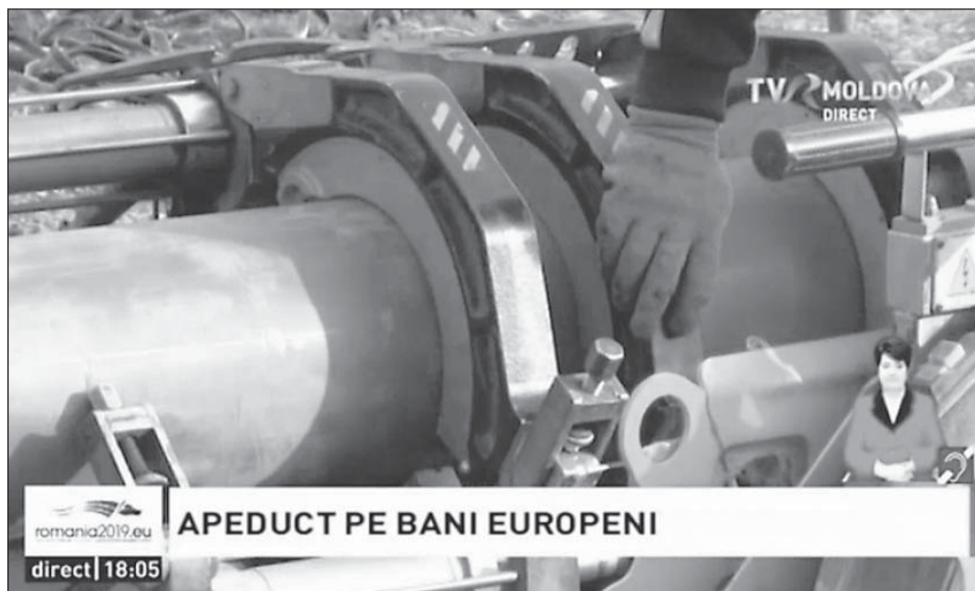
apei și pe lângă stația de pompare vom avea una de clorare pentru tratarea apei din regiune”, a spus Sergiu Drangoi, vicepreședintele raionului Cahul.

La apeduct vor fi conectate comunele Lebedenco, Ursoaia și Hutului, iar de alimentare cu apă potabilă vor beneficia aproximativ 3.000 de persoane. Proiectul este realizat din bani europeni și ai Guvernului Elveției.

De altfel, locuitorii din alte 8 localități din raionul Cahul vor avea acces la apă potabilă pe parcursul următorilor 2 ani din sursele Uniunii Europene.

„Sistemele vor ajunge în opt localități, până la Alexandru Ioan Cuza și care vor permite aceeași conectare din râul Prut”, a mai adăugat Sergiu Drangoi.

Pentru conectarea unei gospodării la apeduct, localnicii vor achita 2.500 de lei, iar familiile sărace vor fi conectate gratuit.

AUTORITĂȚILE LOCALE DIN RĂDOAIA VOR SĂ DEZVOLTE LOCALITATEA

Autoritățile locale din Rădoaia (Sângerei) au decis să aducă în localitate mai multe afaceri și să creeze locuri de muncă prin oferirea gratuită a spațiilor comerciale și de producție. Oamenii din sat apreciază inițiativa Primăriei, care îi face încrezători că astfel, în scurt timp, vor avea posibilitate de a câștiga un salariu bun în localitate, fără a fi nevoiți să facă naveta până în centrul raional.

Primăria din Rădoaia a decis să pună la dispoziția investitorilor o suprafață de 600 de metri pătrați, dintr-o clădire cu trei etaje, aflată în proprietatea sa. Pe timpul Uniunii Sovietice, în clădire activa administrația gospodăriei agricole, iar acum, la parter funcționează doar o brutărie.

Autoritățile locale estimează că în spațiile disponibile ar putea lucra 100 de oameni.

„Zilnic, zeci de femei pleacă la muncă la diferite fabrici

și uzine din orașul Bălți, neavând posibilitatea să fie cât mai aproape de familie și copii. Iată de ce administrația publică locală și-a propus ca scop să

creeze cât mai multe locuri de muncă. Administrația publică locală oferă acest spațiu gratuit, în chirie, adică fără nici o obligație financiară din partea

investitorului, a declarat Mihaela Clipca, contabilă la Primăria din Rădoaia.

Recent, o fabrică de textile din sat s-a închis, iar fosta angajată așteaptă ca inițiativa Primăriei să prindă viață.

„Este o idee foarte bună pentru că sunt mulți, forță de muncă la noi în sat care ar dori să lucreze pe loc, să fie aproape de copii, de familie. E mai ușor în privința aceasta cu transportul”. „Vrem un loc de muncă, să avem în sat, pe loc, eu chiar sunt cu trei copii, singurică, am în vedere că mi-e convenabil, la școală, grădiniță, seara să ies, să fie un salariu bun”. „Tare mult tineret este și nu poate pleca din cauza copiilor, că-s cu copii mici și când sunteți aproape e mai ușor și de casă”, susțin oamenii.

În satul Rădoaia din raionul Sângerei locuiesc aproximativ 5700 de oameni și activează peste 40 de întreprinzători.

ORAȘUL DROCHIA VA FI ASIGURAT CU APĂ DE CALITATE, CONFORM UNUI PROIECT AL UE

Proiectul „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare în orașul Drochia” se realizează conform planului stabilit. La această concluzie au ajuns membrii Comitetului director local (CDL), întruniți ieri în ședință la Primăria Drochia, care au estimat volumul de lucru efectuat în raport cu riscurile și provocările ce apar.

Membrii CDL au pus în discuție aspecte privind contribuția pentru conectările individuale la rețelele extinse de alimentare cu apă; posibilități de compensare a cheltuielilor de conectare pentru categoriile defavorizate de beneficiari; reexaminarea și recalcularea sumelor pentru conectările individuale la rețele; întocmirea și autorizarea listelor familiilor nevoiașe pentru compensarea plăților de conectare din sursele Uniunii Europene.

De asemenea, a fost apreciat ca un succes faptul că apa din cinci sonde din orașul Drochia a fost testată, iar rezultatele analizelor vor determina deciziile ulterioare cu privire la stabilirea sursei de apă ce va alimenta localitatea.

Directorul Agenției de Dezvoltare Regională Nord (ADR Nord), Vitalii Povonschii, a precizat pentru MOLDPRES că prioritar trebuie să fie investițiile în calitatea apei, apoi în rețelele de apeduct propriu-zise. „Având în vedere sănătatea popu-

lației, este vital ca oamenii să aibă acces la apă potabilă de calitate”, a menționat directorul ADR Nord.

Proiectul „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare în orașul Drochia” este implementat în cadrul Programului „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova”, implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei.

Ca urmare, în orașul Drochia vor fi reabilitate 4,6 km de aducție de apă potabilă sub presiune

și 8,5 km de rețele de alimentare cu apă. Rețelele de alimentare cu apă din Drochia vor fi extinse cu 8,9 km. Totodată, la Drochia vor fi construite și reabilitate o stație de tratare a apei potabile, două stații de pompare, șapte castele de apă și șase rezervoare de apă potabilă. De asemenea, vor fi instalate șapte stații hidrofor în blocurile locative multietajate.

Circa 17.300 de localnici vor fi conectați la sistemul de alimentare cu apă.

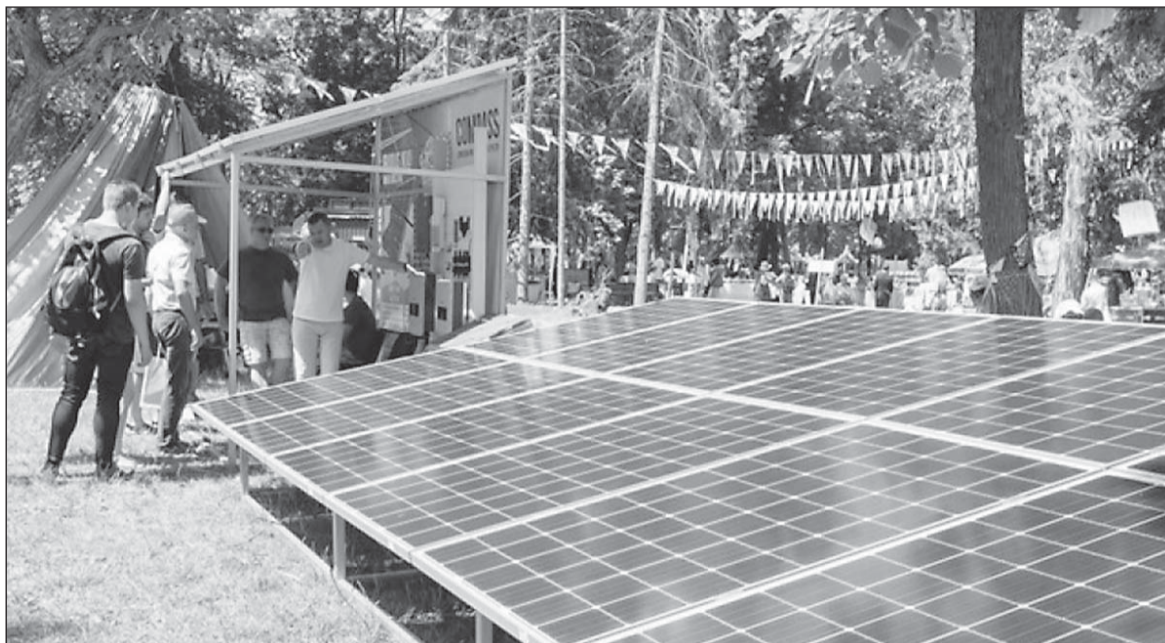

PROMOVAREA ENERGIEI SOLARE ÎN MEDIUL URBAN PRIMARI SE ALIAZĂ PENTRU A IMPLICA CETĂȚENII ÎN TRECEREA LA ENERGIA REGENERABILĂ

Primari din opt țări își consolidează eforturile pentru a spori numărul de proiecte urbane cu privire la utilizarea energiei solare și pentru a implica cetățenii în tranziția la energia regenerabilă, ca parte a unei inițiative lansate de PNUD Moldova. Astfel, primarii au semnat Solar Mayors Charter, o declarație internațională a primarilor care promovează valorificarea energiei solare în mediul urban. Documentul a fost adoptat în cadrul Solar Cities, un forum internațional care a avut loc la Lisabona în perioada 18-19 martie.

Evenimentul face parte dintr-o inițiativă care are ca scop interconectarea autorităților locale, activiștilor civici, a sectorului privat și cetățenilor în jurul producerii și finanțării energiei curate, pentru a aborda tehnologiile emergente, precum blockchain pentru energia solară.

„Realizarea celui de-al șapte-

lea Obiectiv de Dezvoltare Durabilă, energie accesibilă și curată, nu e posibilă fără cooperarea cu primarii, cetățenii și companiile. Iată de ce PNUD Moldova, în parteneriat cu alte țări, a lansat inițiativa Solar Mayors Club, unde primarii au semnat declarația de angajament

în tranziția la energia solară”, afirmă Dumitru Vasilescu, Specialist politici, PNUD Moldova.

Inițiativa este gestionată de PNUD Moldova, în parteneriat cu Citizenergy, platformă europeană de agregare a oportunităților de finanțare participativă a energiei

durabile și Energy Cities, cea mai mare asociație europeană a autorităților locale pentru tranziția energetică. Proiectul este cofinanțat de Fondul Global pentru Inovații al PNUD.

La eveniment au participat primari de orașe, activiști civici și

reprezentanți ai platformelor de finanțare participativă a energiei din Republica Moldova, Serbia, Georgia, Tadjikistan, Croația, Somalia, Liban și Portugalia.

„Aproximativ 74% din resursele energetice utilizate în Moldova sunt importate. În asemenea condiții, problemele precum dependența de surse externe, securitatea energetică și costurile resurselor energetice sunt în topul priorităților dezvoltării durabile a țării și a municipiului Chișinău”, spune Ruslan Codreanu, primarul interimar al municipiului Chișinău, unul dintre participanții la evenimentul Solar Cities.

Deși Republica Moldova este o țară cu potențial înalt de utilizare a energiei solare, a cunoscut până acum o dezvoltare limitată a sistemelor fotovoltaice. În ultimii cinci ani, au fost implementate apr. 50 de proiecte mici, în mare parte instalații solare pe acoperiș, majoritatea în Chișinău, cu o capacitate cumulată de aproape 4MW. Sistemele fotovoltaice ar putea furniza o capacitate de 4,5GW în Moldova.

ORAȘUL IALOVENI VA AVEA O REȚEA NOUĂ DE CANALIZARE

Peste 2 luni, în Ialoveni va fi dată în exploatare o nouă rețea de canalizare cu o lungime de 1,4 km.

Noua rețea are diametru mai mare, decât cea veche, fiind de 315 mm. Inițial, noile rețele erau proiectate prin curțile de bloc, iar pentru a evita disconfortul locuitorilor s-a decis ca pozarea acestora să se facă prin zona centrală a orașului.

Rețeaua veche avea un termen de exploatare peste de 50 de ani cu un grad înalt de uzură, fapt ce cauză un șir de avarii.

Țevile utilizate au o durată de exploatare mult mai mare, astfel vor rezista în timp.

Pozarea rețelei de canalizare este efectuată de către specialiștii unei companii private. Conform contractului lucrările vor dura 75 de zile de la semnarea contractului. Astfel, noua rețea va fi dată în exploatare în luna iunie. Costul total al lucrărilor se estimează la circa 3,7 mil. lei, dintre care circa 2,5 mil. lei sunt oferită de către furnizorul de apă.

După finalizarea lucrărilor în zonă vor avea loc lucrări de asfaltare a teritoriului.

ÎN SATUL BUDEȘTI DIN MUNICIPIUL CHIȘINĂU A FOST INAUGURATĂ „ALEEA SIGURANȚEI”

Pentru ca cetățenii să beneficieze de informații utile și accesibile, panourile cu recomandări au fost instalate în adiacența Centrului comunitar pentru tineri, astfel ca trecătorii să fie informați cum să-și protejeze locuințele, automobilele și buzunarele de hoți, despre siguranța în trafic dar și cum să-și pregătească copiii să reacționeze în situațiile de risc.

La eveniment au participat, conducerea Inspectoratului de Poliție Ciocana, angajați ai Poliției, reprezentanți ai Administrației publice locale, Primarul localității Budedești, administrația Liceului Teoretic „Budești” și a Casei de cultură, echipa Bunicilor Grijului, liderii sectoarelor „Supraveghere de Vecinătate”, precum și peste 250 locuitori ai comunei.

ȘEDINȚELE CONSILIULUI MUNICIPAL DIN STRĂȘENI SUNT TRANSMISE ÎN DIRECT

Municipiul Strășeni a difuzat în direct pentru prima dată ședința consiliului municipal, utilizând echipament de transmisie on-line de ultimă generație.

Municipiul Strășeni a pilotat abordarea „insule de integritate” a PNUD, difuzarea live a ședințelor de interes public.

„Echiparea completă a sălii de conferințe a municipiului cu echipamente audio și video de calitate va asigura că activitatea autorităților va deveni mai transparentă și va favoriza o mai bună participare a locuitorilor. Aceasta va contribui la crearea unei culturi a integrității printre angajații și conducerea municipiului, la un mediu liber de corupție și, în ultimă instanță, la un nivel mai ridicat de încredere a populației în administrația locală”, a declarat Valentina Casian, primarul orașului Strășeni.

De aceste îmbunătățiri efectuate în sala de conferințe vor

beneficia 21.954 persoane care locuiesc în Strășeni, precum și peste 2.000 de migranți născuți în municipiu, care vor putea urmări și se implica în procesul decizional local prin consultări, propuneri și soluții, fiind parte din viața comunității lor.

Acțiunea a fost posibilă prin acordarea de Guvernul Româ-

niei a unui grant în valoare de 10.000 USD.

Metodologia anti-corupție „insula de integritate” a fost deja implementată în peste 10 țări din Europa de Sud-Est și 20 de guverne locale și a fost recunoscută pe plan internațional datorită Premiului pentru Serviciul Public acordat de ONU.

RAPORTUL PRIMARULUI DE CIMIȘLIA PRIVIND ACTIVITATEA PRIMĂRIEI ÎN 2018

Primarul orașului Cimișlia, Gheorghe Raileanu, a prezentat raportul cu privire la activitatea primăriei în anul 2018, informează Provincial.

Potrivit raportului, în 2018 au fost organizate 7 ședințe ale consiliului orașenesc la care au fost înaintate 180 proiecte de decizii și

din acestea adoptate – 148.

Din 2015 până în 2018, veniturile proprii acumulate anual în bugetul orașenesc au crescut cu 133,4 %.

În același raport, se menționează că în anul 2018 am început realizarea proiectului Grădina botanică din Cimișlia.

CÂTEVA SATE DIN SUDUL ȚĂRII VOR FI CONECTATE LA REȚEAUA DE DRUMURI NAȚIONALE

În sudul țării este în plină desfășurare un proiect de dezvoltare a infrastructurii de afaceri prin conectarea a câteva localități din regiune la rețeaua de drumuri naționale.

Proiectul a demarat în toamna anului 2017, iar până în prezent în cadrul acestuia au fost construiți 3,1 km de drum între localitățile Hârtop și Mereni. De asemenea, a fost reabilitată o porțiune de 2,02 km de drum din coridorul 20-RD Sud, R34-Sârma-Tomai-Sărăteni-Hârtop-R3.

Actualmente, antreprenorul, desemnat prin licitație, execută lucrări de construcție și amenajare a trotuarului pe ambele părți ale drumului și a intrărilor în curți. "Ulterior se va proceda la construcția îmbrăcăminteii asfaltice de uzură, pe o lungime de 4 km, în intravilan și a îmbrăcăminteii asfaltice, pe o lungime de 1,5 km, în extravilanul localității. La final se vor monta indicatoare și va fi amenajat gazonul", indică

surse de la Agenția de Dezvoltare Regională Sud (ADR SUD).

Proiectul "Dezvoltarea infrastructurii de afaceri prin conectarea localităților și a drumurilor locale de pe coridorul 20-RD Sud, R34-Sârma-Tomai-Sărăteni-Hârtop la rețeaua de drumuri naționale" se estimează la circa 38 milioane de lei și este implementat de ADR Sud

din sursele Fondului Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR). Programul urmează să fie finalizat în anul curent.

Prin decizia Consiliului Național pentru Coordonarea Dezvoltării Regionale, pentru finalizarea acestui proiect din FNDR au fost alocați peste 17 milioane de lei.

LA FLOREȘTI ȘI IALOVENI S-A DISCUTAT DESPRE REGIONALIZAREA SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM) a organizat la Florești un seminar pentru a informa autoritățile locale despre importanța regionalizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

Primul seminar privind regionalizarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare a avut loc ieri la Ialoveni. În perioada următoare, MADRM urmează să desfășoare astfel de seminare și în alte raioane ale țării.

Potrivit MADRM, scopul desfășurării seminarelor este de a informa autoritățile administrației publice locale despre politica națională în vederea îmbunătățirii serviciilor locale în sectorul aprovizionării cu apă, prezentarea exemplelor de regionalizare din Republica Moldova și experiența internațională, consolidarea dia-

Aspectele legale și instituționale ale regionalizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în Republica Moldova; (III) Aspecte practice privind regionalizarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare. Studiu de caz – S.A. „Servicii Comunale Florești”.

nalizării în Republica Moldova, (III) Regionalizarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare a județului Iași, România.

În contextul experienței României la acest capitol, directorul tehnic al SA „Apăvital” Iași, Mihai Doruș, a prezentat istoria dezvoltării operatorului, a subliniat aspectele comune cu situația din țara noastră și a menționat că proiectele regionale și operato-

infrastructurii, sub aspectul calității și costurilor. S-a dovedit de a fi o reformă esențială care a dus la îmbunătățirea calității și eficienței costurilor infrastructurii și serviciilor locale de apă” a precizat Mihai Doruș.

Reprezentanții autorităților locale participanți la seminar au fost interesați de viabilitatea investițiilor și recuperarea costurilor, politica echilibrată de stabilire a prețurilor, valoarea patrimoniului aflat la dispoziția operatorului regional, precum și intenția de proiect transfrontalier a ApaVital de prestare a serviciului în țara noastră. De asemenea, autoritățile locale au precizat că seminarele și instruirile sunt importante pentru dezvoltarea capacităților autorităților și a prestatorilor de servicii.

La seminar au participat și experți naționali în domeniu care au comunicat că prioritizarea proiectelor și investițiilor în sector este un aspect esențial în calea spre dezvoltarea durabilă, iar prin asociere poate fi prestat un serviciu durabil și calitativ.

Pe parcursul discuțiilor au fost

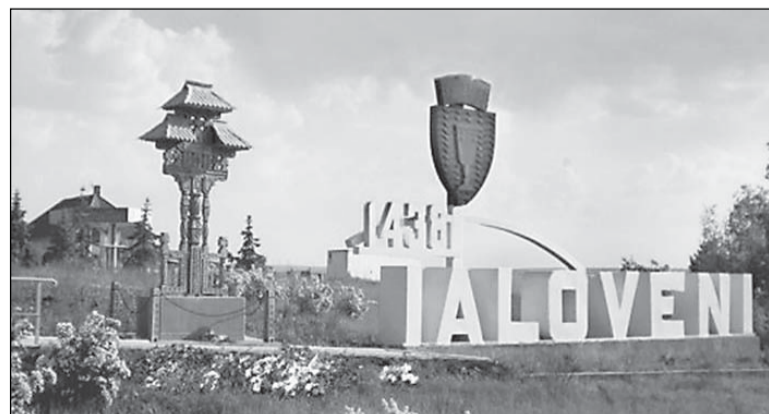
„Servicii Comunale Florești”, seminarul de informare a fost organizat în cadrul proiectului SDC/ADA „Consolidarea cadrului instituțional în sectorul alimentării cu apă și sanitație din Republica Moldova”, finanțat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare și Agenția Austriacă pentru Dezvoltare.

„Serviciile de calitate prestate cetățenilor sunt esențiale și ocupă un loc deosebit în politica guvernamentală, iar alimentarea cu apă și sanitație este indiscutabil una dintre prioritățile de dezvoltare și una dintre cele mai actuale probleme” a precizat Secretarul de Stat în domeniul protecției mediului și resurselor naturale, Valentina Țapiș.

Seminarul a fost organizat în trei sesiuni tematice: (I) Prioritizarea investițiilor, (III) Aspectele legale și instituționale ale regio-

rii regionale au avut prioritate la finanțările din partea Uniunii Europene.

„Guvernul României a făcut din regionalizare una din pietre-

le de temelie a sectorului apei și un elementul cheie al politicii de dezvoltare a sectorului, care are drept scop îmbunătățirea performanțelor sectorului și a eficienței

abordate etapele de implementare a politicii de regionalizare prin studii de caz ale operatorilor regionali creați în orașele Florești, Nisporeni și Cahul.

logului între autoritățile centrale și locale pentru identificarea în comun a celor mai bune soluții de dezvoltare a sectorului.

Seminarul de la Florești a fost organizat în trei sesiuni tematice: (I) Regionalizarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare a județului Iași, România; (II)

La seminar au participat și experți naționali în domeniu, care au comunicat că prioritizarea proiectelor și investițiilor în sector este un aspect esențial în calea spre dezvoltarea durabilă, iar prin asociere poate fi prestat un serviciu durabil și calitativ.

Desfășurat în incinta S.A.

CONCLUZIILE CALM

DUPĂ DOI DE ACTIVITATE A SERVICIULUI DE ASISTENȚĂ PENTRU OPERATORII MICI DE APĂ ȘI SANITAȚIE!

La 16 aprilie a avut loc conferința națională dedicată finisării celor zece ani de implementare a proiectului elvețian „Apă și Sanitație în Moldova” (ApaSan). La eveniment au participat parteneri de dezvoltare, reprezentanți ai proiectului, ai autorităților publice centrale și locale. Experții Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) Alexandru Morcov și Ludmila Malai au vorbit în cadrul sesiunii tematice „Servicii durabile de alimentare cu apă și sanitație” despre problemele, dificultățile și provocările cu care se confruntă operatorii mici de apă și sanitație în procesul de prestare a acestui serviciu la nivel local, dar și despre necesitatea asigurării unui serviciu durabil și calitativ.

De asemenea, experții au prezentat mai multe date colectate ca urmare a solicitărilor venite din partea APL și operatorilor mici de apă și sanitație, din aprilie 2017 până în decembrie 2018, perioadă de activitate a Serviciului CALM de Suport al Operatorilor Mici de Apă și Sanitație SOMAS. „În tot acest timp, toate solicitările și asistența pe care am prestat-o am înregistrat-o într-o bază de date complexă, detaliată, care ne permite să sistematizăm și să înțelegem problematica cu care se confruntă APL și operatorii mici de apă și sanitație din localitățile rurale”, a explicat expertul CALM Alexandru Morcov.

Expertul juridic din cadrul serviciului SOMAS a CALM Ludmila Malai a constatat că serviciul finanțat de Apa San a fost unul binevenit, solicitat și așteptat de către APL și operatorii mici de apă și sanitație, care au fost neglijați în toată această perioadă de către autoritățile centrale responsabile de acest domeniu.

Pe parcursul activității SOMAS, experții CALM din cadrul acestui serviciu au acordat asistență pentru circa 600 de cazuri de solicitări unice. De cele mai multe ori, o solicitare cuprindea mai multe domenii de activitate a APL, dar și a operatorilor mici de apă și sanitație. Potrivit lui Alexandru Morcov, solicitarea de asistență reprezenta în majoritatea cazurilor un complex de servicii prestate operatorilor mici de apă și sanitație. „Circa 200 de autorități publice locale și în jur de 50 de operatori mici de apă și sanitație au beneficiat în această perioadă de serviciile

experților din cadrul SOMAS”, a punctat Alexandru Morcov.

De asemenea, la finalul acestui proiect, studiind structura solicitărilor, experții CALM au reiterat faptul că APL au nevoie de asistență nu doar în domeniul prestării serviciilor de apă și sanitație dar, practic, în toate domeniile de competență ce le revin, ceea ce reiese că politicile CALM de creare a Centrului de Expertiză, Asistență și Instruire (CEAI) se pliază perfect pe necesitățile APL. Acest proces este în plină desfășurare, CALM examinează toate solicitările APL și le identifică pe cele mai prioritare. „Constatăm cu regret că resursele din care se dezvoltă acest Centru sunt insuficiente și ar fi foarte important aportul partenerilor de dezvoltare în realizarea acestui deziderat, ceea ce ar constitui un pol de conservare și transmitere ulterioară a memoria instituțională, capacităților și expertizei etc, către autoritățile publice locale în cadrul unui proces continuu”, a explicat Alexandru Morcov. Potrivit expertului CALM, ținând cont de salariile necompetitive, lipsa și migrația de cadre, precum și a altor factori, sunt foarte dese cazurile când se investește în specializii din cadrul APL, iar aceștia se eliberează din funcție și astfel se pierde memoria instituțională, se pierd investițiile proiectelor anterioare și în consecință avem o administrație publică vulnerabilă.

Serviciul de Suport al Operatorilor Mici de Apă și Sanitație (SOMAS)

Serviciu prestat de CALM cu suportul ApaSan, finanțat de SDC și ACD

Experții Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) Alexandru Osadci, Ludmila Malai și Alexandru Morcov au avut întreveneri și cu Lucie Leclert, expert al companiei de consultanță SCAT, în vederea evaluării rezultatelor proiectului Elvețian de Apă și Sanitație în Moldova (ApaSan), finanțat de către Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC).

Experții au abordat și aspecte ale noului proiect finanțat de Agenția Elvețiană de Cooperare ce va demara în luna septembrie a acestui an și care va fi axat pe toate serviciile APL, nu doar cele de apă și sanitație. De asemenea, a fost făcută legătura între proiectul precedent, inclusiv activitățile efectuate în cadrul Serviciului de Suport al Operatorilor Mici de Apă și Sanitație (SOMAS) al CALM, dar și în cadrul proiectului ApaSan și următorul proiect „Oameni implicați, municipalități puternice” care va fi finanțat, de asemenea, de către Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare.

Potrivit coordonatorului de programe în cadrul CALM Alexandru Osadsci, acesta este un lucru firesc deoarece, atunci când vorbești despre etapele trecute ale unui proiect, analizezi unde sunt reanțele pentru a efectua unele eforturi adiționale, dar și pentru a identifica reușitele.

De asemenea, în cadrul întrevenerilor s-a vorbit despre continuarea activităților

începute în cadrul SOMAS, dar și extinderea acestora în cadrul Centrului de Expertiză, Asistență și Instruire (CEAI) a CALM, dar și consolidarea unor rezultate înregistrate. CALM a optat pentru abordarea anumitor direcții de bază, pe lângă cele din cadrul SOMAS și CEAI, cum ar fi consolidarea instituțională, a politicilor de descentralizare fiscală, administrativă, patrimoniu, cadrul legislativ etc.

Expertul CALM Alexandru Morcov a declarat că sistemul informațional, dar și infrastructura locală reprezintă un interes pentru APL și CALM. „În acest sistem informațional ar urma să fie înregistrată toată infrastructura care există, toate obiectele imobile, rețelele, țevile subterane etc, care ar crea condiții optime pentru planificarea strategică la nivel local.”

Expertul Ludmila Malai a afirmat că instituția CALM are ca obiectiv consolidarea serviciilor pe care le dezvoltă pentru membrii săi, reunite în cadrul CEAI, dar este nevoie de suport pentru anumite direcții care încă nu sunt pe deplin acoperite în cadrul activităților propriu-zise ale CALM-ului.

Consultantul Lucie Leclert a menționat că își dorește și pe viitor o cooperare strânsă cu CALM, cu autoritățile publice locale, deoarece și proiectul are aceleași obiective, fiind vorba și de investiții capitale pentru APL.

SERVICIUL DEZVOLTARE LOCALĂ ȘI ATRAGERE DE FONDURI

CE ESTE SERVICIUL DEZVOLTARE LOCALĂ ȘI ATRAGERE DE FONDURI?

- Serviciul de suport al autorităților publice locale membre CALM, ce reprezintă totalitatea resurselor de expertiză asistență și instruire, inclusiv a datelor sistematizate în baze de date, concentrate într-un serviciu unic destinat consolidării capacităților autorităților locale din Republica Moldova în atragerea de fonduri, managementul proiectelor și dezvoltării locale.
- Serviciul Dezvoltare Locală și Atragere de Fonduri este parte a Centrului de Expertiză, Asistență și Instruire (CEAI) din cadrul Secretariatului CALM.

SCOPUL SERVICIULUI

- ❖ Serviciul Dezvoltare Locală și Atragere de Fonduri are drept scop principal creșterea și consolidarea capacităților colectivităților locale din Republica Moldova, membre CALM, în domeniul dezvoltării locale și atragerii de fonduri.
- ❖ OBIECTIVUL GENERAL al serviciului este consolidarea capacităților instituționale ale CALM în prestarea serviciilor membrilor săi în domeniul dezvoltării locale și atragerii de fonduri prin edificarea pe lângă CALM a unui sistem eficient de consultanță, instruire și asistență, conectat la necesitățile actuale ale comunităților locale din Republica Moldova și oportunitățile de finanțare disponibile pe plan intern, european și internațional.

OBIECTIVE SPECIFICE ALE SERVICIULUI

- Elaborarea, stabilirea și dezvoltarea unui mecanism complex de asistență pentru APL în domeniul dezvoltării locale, atragerii de fonduri și managementului proiectelor;
- Consolidarea capacităților APL în domeniul dezvoltării locale, atragerii de fonduri și managementul proiectelor;
- Diversificarea/consolidarea asistenței și serviciilor CALM acordate APL și comunităților locale, în domeniul dezvoltării locale, atragerii de fonduri și managementului proiectelor;
- Identificarea problemelor și impedimentelor în activitatea APL în vederea elaborării și promovării unor măsuri concrete de ordin legislativ/normativ, metodologic, informativ și/sau instructiv necesare pentru dezvoltarea locală, atragerea de fonduri și managementul proiectelor;
- Crearea și menținerea unei platforme permanente de comunicare, schimb de informație, bune practici și experiență pentru APL în domeniul dezvoltării locale, atragerii de fonduri și managementului proiectelor.
- Crearea mecanismului de suport ad-hoc pentru problemele dezvoltării locale, atragerii de fonduri și managementului proiectelor cu care se confruntă comunitățile locale în activitățile de zi cu zi;
- Elaborarea și organizarea unor cursuri de instruire pentru reprezentanții APL în domeniul dezvoltării locale, atragerii de fonduri și managementului de proiecte.
- Crearea menținerea și dezvoltarea bazelor de date și altor resurse informaționale privind finanțările disponibile, finanțatorii, formularele și condițiile de acordare a finanțării, experții/companiile specializate în dezvoltare locală, scriere/administrare de proiecte și/sau instruire pe domeniul dat.

BENEFICIARI SERVICIULUI

- Autoritățile Publice Locale de nivelul I și II, precum și subdiviziunile sale (Primari, consiliile locale, conducători de subdiviziuni din cadrul APL 1 și 2, conducătorii și angajații din cadrul întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor din subordinea APL, alte categorii de funcționari și angajați din cadrul APL, etc.);
- Responsabili direct de scriere de proiecte și atragere de fonduri din cadrul APL și subdiviziunilor sale;
- Beneficiari indirecti: colectivitățile locale, locuitorii satelor, comunelor, orașelor, municipiilor, instituțiile și organizațiile din subordinea APL, ONG-uri locale.

TIPURILE SERVICIILOR PRESTATE

Consultare și asistență

- În cadrul acestui tip de servicii, membrii CALM vor beneficia de consultanță și asistență în următoarele domenii:
- identificarea oportunităților de atragere a fondurilor;
- scrierea și managementul proiectelor;
- elaborarea și adoptarea priorităților pentru atragerea de fonduri;
- implicarea cetățenească și consultarea publică a priorităților pentru atragerea de fonduri;
- participarea la ședințele consiliilor locale în calitate de experți independenți;
- aspecte și proceduri juridice în cadrul procesului de elaborare, discutare, adoptare și implementare a proiectelor, etc.
- colectarea, stocarea și oferirea informației de ordin statistic, juridic, economic, financiar necesare pentru elaborarea proiectelor și stabilirea priorităților de finanțare;
- elaborarea la cerere a unor note informative/analitice/metodologice;
- elaborarea de ghiduri, manuale, note metodologice instrucțiuni, etc.

Servicii de informare și instruire

- Crearea diverselor bazelor de date cu caracter general și specializat – pe domeniu (a experților pe domeniu, a finanțărilor disponibile, modele de aplicații, formulare, acorduri de parteneriat, etc.) inclusiv a unor baze de date privind finanțările/fondurile disponibile pe domenii specifice: educație, infrastructura drumurilor, etc.
- Asigurarea accesului la bazele de date respective cu oferirea posibilității de căutare în funcție de caracteristici;
- Elaborarea unor programe specializate de instruire periodice pe termen scurt pentru diferite categorii de aleși locali și funcționari din cadrul APL, responsabil de atragerea de fonduri și dezvoltarea locală;
- organizarea unor sesiuni informative/instructive tematice și/sau specializate pentru funcționari/aleși locali responsabili de atragerea de fonduri și dezvoltarea locală;
- informarea regulată a membrilor CALM privind oportunitățile și condițiile de finanțare destinate APL;
- organizarea și desfășurarea conferințelor, meselor rotunde, vizitelor pentru schimbul de experiență;
- asigurarea accesului la biblioteca electronică (legislație, studii și publicații, modele de documente, etc.);
- Monitorizarea și actualizarea bazelor de date.

Servicii de elaborare, modificare, avizare, promovare și monitorizare a politicilor și actelor normative naționale sau locale din domeniu

- În cadrul acestui tip de servicii, experții CALM, vor participa la:
- Expertizarea și monitorizarea sistematică a cadrului normativ din domeniu;
- Avizarea proiectelor actelor normative și de politici ce vizează domeniul investițiilor, atragerii fondurilor, dezvoltării locale, etc.;
- elaborarea și înaintarea inițiativelor proprii de modificare a cadrului legal actual în domeniul respectiv în vederea îmbunătățirii lui;
- participarea la elaborarea actelor normative și a documentelor de politici publice;
- promovarea la nivel național și internațional a oportunităților directe de finanțare pentru APL;
- monitorizarea sistematică a cadrului de politici și normativ național și/sau local;
- elaborarea din oficiu și/sau la cerere a unor studii, analize, rapoarte, documente de poziție privind anumite situații și/sau acte normative/politici;
- organizarea sistematică sau ad-hoc/la cerere a unor întruniri cu factorii decizionali la nivel de Guvern, Parlament, autorități centrale, donatori și alți actori relevanți;
- formularea unor cereri, demersuri, contestații, recursuri și altor documente adresate autorităților publice din Republica Moldova, în interesul membrilor CALM și care vizează domeniul atragerii de fonduri.
- alte tipuri de servicii conexe

MECANISMUL DE PRESTARE A SERVICIILOR

Direct la oficiul CALM, la telefon, on-line; prin folosirea altor mijloace de comunicare (Facebook, e-mail, chat, etc.), cu ieșirea experților în teritoriu, în grup sau individual, "sfatul unui coleg experimentat"; "răspuns rapid".

CONTACTE

Str. Columna 106A, Chișinău, Republica Moldova
Tel: +(37322) 22-35-09, mob. 079588442
Fax: +(37322) 22-35-29,
Persona de contact - Irina LUNCAȘU
e-mail: irina.lucasu@calm.md
info@calm.md; www.calm.md

CALM, SUPTOR PENTRU APL: SERVICIUL DE SUPTOR AL OPERATORILOR MICI DE APĂ ȘI SANITAȚIE (SOMAS)

Reieșind atât din sarcinile CALM, cât și din multiple solicitări ale APL, a fost creat **Serviciul de suport al operatorilor mici de alimentare cu apă și sanitație a CALM, (serviciul SOMAS). Serviciul SOMAS vine să suplinească vidul format de-a lungul timpului și va servi drept platformă pentru consolidarea capacităților APL și ale operatorilor serviciilor de apă și sanitație din mediul rural. Serviciul APĂ SAN va face parte din domeniul integral al Centrului de expertiză, asistență și instruire (CEAI) din cadrul Secretariatului CALM. Astfel, începând cu data de 01 iulie 2017, atât APL, cât și operatorii serviciilor de apă și sanitație din mediul rural se pot adresa pentru a beneficia de tot spectrul de servicii acordat de SOMAS.**

Ce este SOMAS?

□ Serviciul de suport al operatorilor mici de alimentare cu apă și sanitație al CALM reprezintă totalitatea atât a resurselor de expertiză asistență și instruire, cât și a datelor sistematizate, concentrate într-un serviciu unic destinat îmbunătățirii calității prestării serviciilor de apă și sanitație de către operatorii mici din zonele rurale și orașe mici.

□ Serviciul SOMAS va fi parte a Centrului de Expertiză, Asistență și Instruire (CEAI) din cadrul Secretariatului CALM.

Misiunea

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) urmărește un obiectiv fundamental de consolidare instituțională și a capacităților APL prin intermediul a trei dimensiuni principale:

□ Consolidarea structurilor organizatorice și a procesului decizional intern (CALM Consiliu, Birou Executiv, Comitete, Rețele și filiale regionale)

□ Consolidarea participării CALM și contribuția reală la procesul de politică națională (la nivel de guvern, parlament, comisii parlamentare, grupuri de lucru în cadrul ministerelor de resort și agențiilor de stat, la nivel internațional, atât în Moldova, cât și în străinătate)

□ Perfecționarea abilităților CALM în consolidarea capacităților APL din Moldova, inclusiv în domenii noi de reformă, printr-o varietate de eforturi cuprinzătoare în cadrul serviciilor CALM, capacităților de expertiză și de cunoștințe

Destinația serviciului

Serviciul APĂ SAN, ca parte a CEAI, este destinat primirii, sistematizării și analizei solicitărilor serviciilor de consultanță, identificării căii optime de prestare a serviciului, prestarea acestuia și evidența solicitărilor și serviciilor acordate.

Serviciul APĂ SAN are ca obiectiv general susținerea și

consolidarea capacităților APL și operatorilor serviciilor de apă din mediul rural.

Obiective specifice ale serviciului

✓ Elaborarea, stabilirea și dezvoltarea unui mecanism de asistență complex pentru APL și operatorii din mediul rural în domeniul aprovizionării cu apă;

✓ Consolidarea capacităților instituționale, administrative, financiare, economice etc. ale autorităților publice locale și prestatorilor de servicii din domeniul aprovizionării cu apă din mediul rural;

✓ Diversificarea și consolidarea asistenței și serviciilor CALM acordate APL și comunităților locale, în special în domeniul aprovizionării cu apă;

✓ Identificarea problemelor și impedimentelor în activitatea APL și operatorilor din mediul rural, în vederea elaborării și promovării unor măsuri concrete de ordin legislativ/normativ, metodologic, informativ și/sau instructiv necesare;

✓ Crearea și menținerea unei platforme permanente de comunicare, schimb de informație/experiență și promovare a drepturilor și intereselor sale specifice, pentru prestatorii/operatorii serviciilor mici de alimentare cu apă, în special a celor din mediul rural.

Scopurile serviciului

• Crearea unui centru unic de recepționare și prelucrare a solicitărilor de acordare a serviciilor de consultanță pentru operatorii mici din zonele rurale;

• Crearea, menținerea și dezvoltarea platformelor de comunicare și schimb de experiență și bune practici atât între operatorii mici, cât și între APL;

• Crearea mecanismului de suport ad-hoc pentru probleme cu care se confruntă comunitățile locale în activitățile de zi cu zi;

• Consolidarea capacităților autorităților locale și operatorilor mici pe termen mai lung, inclusiv celor personale, instituționale, de sistem, de politici la nivel local și central;

• Consolidarea Serviciilor CALM prestate APL și în special în domeniul de aprovizionare cu apă;

• Crearea, menținerea și dezvoltarea bazelor de date și altor resurse informaționale pe domeniu;

• Evidența statistică și analitică privind solicitările de asistență și soluționarea acestora.

Serviciul are următoarele sarcini:

• Asigurarea recepționării, înregistrării și prelucrării tuturor informațiilor privind necesitățile de asistență planificată sau ad-hoc, primite prin mesaje fax, mesajelor SMS și MMS, telefonic, email, în cadrul seminarelor și meselor rotunde, prin intermediul platformei de schimb de experiență/forum creat, chestionare, alte tipuri de solicitări de asistență;

• Identificarea soluției optime de prestare a serviciului, prestarea serviciului și evidența informației cu privire la rezultatele prestării serviciului;

• Asigurarea cu resurse informaționale și consultanță pentru: inventarierea, evidența, planificarea intervențiilor și dezvoltarea sistemelor de aprovizionare cu apă și sanitație.

• Asigurarea interacțiunii informaționale cu sistemele informaționale de stat, departamentale, teritoriale;

Beneficiari cheie a Serviciului

□ Autoritățile Publice Locale nivel I (Primari, consilieri locali, contabili, ingineri funciari, etc.);

□ Operatorii mici (rurali);

□ Personalul tehnic și administrativ al operatorilor mici;

□ Beneficiari indirecti: Consumatorii de apă și sanitație.

Principiul Serviciului

Serviciul APĂ SAN trebuie să asigure executarea atât a funcțiilor de bază ale Serviciului, cât și a funcțiilor specifice, determinate de destinația sistemului, care sunt grupate pe domenii funcționale specializate.

Domeniile de prestare a serviciilor SOMAS

□ Cadru legal și aspecte juridice;

□ Organizarea și administrarea serviciilor de aprovizionare cu apă;

□ Finanțarea, atragerea de investiții și fundamentarea economică;

□ Analiza și diagnosticul sistemului de aprovizionare cu apă;

□ Tariful (cu implicații de ordin financiar, managerial, tehnic și de luare a deciziei/aprobare);

□ Relația APL-operator;

□ Relația APL – consumatori;

□ Relația operator – consumatori;

□ Asigurarea și monitorizarea calității apei;

□ Aspecte tehnice și de administrare a sistemelor de aprovizionare cu apă;

□ Instruirea și consultarea personalului operatorului;

□ Reprezentarea operatorilor mici la nivel național.

Contacte

Str. Columna 106A, Chișinău, Republica Moldova
Tel: +(37322) 22-35-09, Fax: +(37322) 22-35-29, mob. 079588547; mob. 079367362; e-mail: info@calm.md; alexandru.morcov@calm.md Internet: www.calm.md

Crearea serviciului SOMAS a fost posibilă datorită suportului: Proiectul Elveției de Apă și Sanitație în Moldova (ApaSan), finanțat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC), cofinanțat de Cooperarea Austriacă pentru Dezvoltare (ADC) și implementat de Filiala din Moldova a Fundației SKAT.

SERVICIUL MIGRAȚIE ȘI DEZVOLTARE LOCALĂ

Ce este Serviciul Migrație și Dezvoltare Locală?

□ Serviciul de suport al autorităților publice locale membre CALM, ce reprezintă totalitatea resurselor de expertiză, asistență și instruire, concentrate într-un serviciu unic destinat îmbunătățirii serviciilor locale de bază pentru comunitățile afectate de migrație, în baza unor parteneriate între autoritățile locale și băștinașii plecați peste hotare.

□ Serviciul Migrație și Dezvoltare Locală este parte a Centrului de Expertiză, Asistență și Instruire (CEAI) din cadrul Secretariatului CALM.

Misiunea

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) urmărește un obiectiv fundamental de consolidare instituțională și consolidarea capacităților APL prin intermediul de trei dimensiuni principale:

□ Consolidarea structurilor organizatorice și a procesului decizional intern (Consiliul de Administrare, Birou Executiv, comitete, rețele și filiale regionale a CALM)

□ Consolidarea participării CALM și contribuția reală la procesul de politică națională (la nivel de guvern, parlament, comisii parlamentare, grupuri de lucru în cadrul ministerelor de resort și agențiilor de stat, la nivel internațional, atât în Moldova, cât și în străinătate)

□ Perfecționarea abilităților CALM în consolidarea capacităților APL din Moldova, inclusiv în domenii noi de reformă printr-o varietate de eforturi cuprinzătoare în cadrul serviciilor CALM, capacităților de expertiză și de cunoștințe

Destinația serviciului

Serviciul Migrație și Dezvoltare Locală, ca parte a CEAI este destinat primirii, sistematizării și analizei solicitărilor serviciilor de consultanță, identificării căii optime de prestare a serviciului, prestarea acestuia și evidența solicitărilor și serviciilor acordate.

Serviciul Migrație și Dezvoltare Locală are ca obiectiv general susținerea și consolidarea capacităților APL pentru îmbunătățirea serviciilor locale de bază, în baza unor parteneriate între autoritățile locale și băștinașii plecați peste hotare.

Scopul pe termen lung

Crearea unui parteneriat durabil între autoritățile publice locale și Diaspora pentru implicarea continuă și participarea băștinașilor plecați în dezvoltarea locală a localităților lor natale.

Obiective specifice ale serviciului

✓ Elaborarea, stabilirea și dezvoltarea unui mecanism de asistență complex pentru APL în domeniul migrației și dezvoltării locale;

✓ Diversificarea și consolidarea asistenței și serviciilor CALM acordate APL și comunităților locale, în special în domeniul migrației și dezvoltării locale;

✓ Identificarea problemelor și impedimentelor în activitatea APL în domeniul migrației și dezvoltării locale, în vederea elaborării și promovării unor măsuri concrete de ordin legislativ/normativ, metodologic, informativ și/sau instructiv necesare;

✓ Crearea și menținerea unei platforme permanente de comunicare, schimb de informație/experiență și promovare în domeniul migrației și dezvoltării locale, inclusiv prin sistemul „SMS Polling”.

✓ Crearea unui centru unic de recepționare și prelucrare a solicitărilor de acordare a serviciilor de consultanță în domeniul migrației și dezvoltării locale;

✓ Crearea mecanismului de suport ad-hoc pentru probleme cu care se confruntă comunitățile locale în activitățile de zi cu zi;

✓ Consolidarea capacităților autorităților locale în domeniul migrației și dezvoltării locale pe termen lung inclusiv capacitățile personale, instituționale, de sistem, de politici la nivel local și central;

✓ Consolidarea Serviciilor CALM prestate APL și în special în domeniul migrației și dezvoltării locale;

✓ Crearea menținerea și dezvoltarea bazelor de date și altor resurse informaționale pe domeniu;

✓ Evidența statistică și analitică privind solicitările de asistență și soluționarea acestora.

Domeniile de prestare a serviciilor

□ Asistență în integrarea migrației în planurile de dezvoltare locală

□ Asistență în desemnarea persoanei responsabile la nivel local în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării

□ Asistență în crearea bazelor locale de date privind băștinașii plecați peste hotare

□ Asistență în crearea, administrarea și comunicarea Asociațiilor de Băștinași (ADB)

□ Consultarea proiectelor ce urmează a fi plasate pe platforma națională de Crowdfunding GUVERN.24

□ Asistență privind cadrul legal și aspecte juridice în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării;

□ Finanțarea, atragerea de investiții și fundamentarea economică a proiectelor comune de implicare a migranților;

□ Instruirea și consultarea APL în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării

□ Reprezentarea APL la nivel național și internațional în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării

Beneficiari cheie a Serviciului

□ Autoritățile Publice Locale nivel I (Primari, consilieri locali, contabili, ingineri funciari, etc.);

□ Asociații de băștinași

□ ONG-uri locale

□ Beneficiari indirecti: cetățenii localităților din Republica Moldova.

Principiul Serviciului

Serviciul Migrație și Dezvoltare Locală asigură executarea atât a funcțiilor de bază ale Serviciului cât și a funcțiilor specifice, determinate de contextul solicitării parvenite.

Parteneri

Serviciul este creat cu suportul: Proiectul ui Migrație și Dezvoltare Locală (MiDL) finanțat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC)

Contacte

Str. Columna 106A, Chișinău, Republica Moldova
Tel: +(37322) 22-35-09, Fax: +(37322) 22-35-29, mob. 079588442

Persona de contact - Irina LUNCAȘU

e-mail: irina.luncasu@calm.md

info@calm.md; www.calm.md

Serviciul de Asistență Juridică pentru Autoritățile Publice Locale din cadrul Centrului de Expertiză, Asistență și Instruire al CALM

Luând în considerație complexitatea activității și multiplele aspecte de ordin juridic care reglementează activitatea actuală a APL, precum și lipsa acută de specialiști în domeniul juridic la nivel local, CALM în parteneriat cu IDIS Viitorul a decis să instituie un serviciu specializat în acordarea serviciilor juridice autorităților publice locale și aleșilor locali – Serviciul de Consultanță și Asistență Juridică Locală.

La solicitarea membrilor CALM, juriștii/avocații din componența Serviciului vor oferi suport juridic pentru autoritățile publice locale și aleșii locali, într-un mod neutru, competent, profesionist, fără discriminare de orice fel.

Astfel, CALM își propune să consolideze capacitățile autorităților publice locale, să întărească nivelul de cunoștințe juridice a funcționarilor publici și a aleșilor locali în ceea ce privește realizarea activităților și furnizarea serviciilor într-un mod eficient și calitativ, în conformitate cu prevederile cadrului legal existent. Se dorește ca aleșii locali să fie mai bine pregătiți pentru a se apăra și pentru a rezista eventualelor acțiuni ilegale și nejustificate ale organelor de drept.

SERVICIUL DE ASISTENȚĂ JURIDICĂ PENTRU ALEȘII LOCALI ACORDĂ:

- Consilierea juridică a autorităților publice locale și a aleșilor locali în ce privește activitatea administrației publice locale, conform prevederilor cadrului normativ în vigoare;
- Asistență în elaborarea proiectelor de decizii și dispoziții, precum și formularea de opinii privind legalitatea acestora;
- Oferirea răspunsurilor la întrebările adresate de către aleșii locali, ce se referă la instrumentele, practicile, normele prin care organele de drept pot efectua abuzuri și presiuni asupra aleșilor locali;
- Întocmirea proiectelor de cereri, demersuri, plângeri, petiții din partea autorităților publice locale și aleșilor locali în faza prejudiciară.

Domeniile de prestare a serviciilor sunt:

organizarea și funcționarea autorităților publice locale; descentralizarea serviciilor publice; achiziții publice; angajarea în serviciul public și relațiile de muncă; patrimoniu; procesul decizional; finanțe publice locale; abuzuri și presiuni din partea organelor de drept și altele.

Asistența juridică poate fi solicitată la telefon, prin fax, email sau direct la sediul CALM. Toate solicitările vor fi înregistrate de către secretariatul CALM și redirecționate consultanților.

Beneficiarii serviciilor sunt autoritățile publice locale de nivelul I (primari și viceprimari, consilieri locali, secretari ai consiliilor locale, contabili, ingineri funciari etc.) și autoritățile publice locale de nivelul II (președinții și vicepreședinții raioanelor, consilieri raionali, secretari ai consiliilor raionale, contabili etc.)

Serviciul este creat în cadrul unui parteneriat între CALM și IDIS "Viitorul", cu suportul și susținerea financiară a Ambasadei SUA în Republica Moldova.

CRJM
(Centrul de Resurse
Juridice
din Moldova)
va asista metodologic
la unele activități.

CONTACTE:

str. Columna 106A,
mun. Chișinău

Tel: (022) 000 280
Fax: 022 22 35 29

Persoană de contact:
Alexandru PALII

e-mail: serviciul.juridic@calm.md

web: www.calm.md

La înălțime cu CALM!

„La Înălțime cu CALM” – o emisiune a Congresului Autorităților Locale destinată oamenilor și soluțiilor ce contribuie la dezvoltarea satelor!

„La Înălțime cu CALM” este emisiunea ce reface activitatea autorităților locale, dar și a oamenilor care contribuie la dezvoltarea comunităților. Activitatea CALM, modificările legislative, cât de mult avansăm sau regresăm la capitolul descentralizare, soluții ce ar permite dezvoltarea satelor noastre, oameni care sfințesc locul- toate acestea le aflați în fiecare zi de sâmbătă, între orele 10.00 și 12.00 fiind „La Înălțime cu CALM”. Vă invităm să ne ascultați la postul de radio Eco FM, pe frecvențele 97,6 MHz – Fălești, 100,2 MHz – Sângerei, 104,4 MHz – Anenii Noi, 98.5MHz – Ștefan Vodă sau online pe site-ul ecofm.md. Emisiunile înregistrare le găsiți accesând site-ul calm.md.

OAMENII INFORMAȚI SUNT PUTERNICI!

Redacția
„Vocea autorităților locale”

Responsabil pentru ediție
secretariatul CALM

Adresa: str. Columna, 106A, Chișinău,
MD 2004, Republica Moldova,

Tel.: + (373 22) 223509
Fax: + (373 22) 223529
+ (373 22) 213235

www.calm.md
www.facebook.com/calm.md
info@calm.md